

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Özgür KAYAPINAR

HEYKEL SEMPOZYUMLARININ KURUMSALLAŞMASI
ve FİZİBİLİTE ETÜDÜ: BİR UYGULAMA

Danışman
Prof.Dr. Orhan KURUÜZÜM

İşletme Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2008

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı Programı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ OLARAK kabul edilmiştir.

İmza

Başkan:

Üye (Danışman):

Üye:

Üye:

Üye:

Onay: Yukarıdaki imzaların, adigeçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... /

İmza

..

.....

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	VI
ÖZET.....	IX
ABSTRACT	XI
ÖNSÖZ.....	XIII
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: KÜLTÜREL-SANATSAL ETKİNLİKLER VE YANSIMALARI (ETKİLEŞİMLERİ).....	2
1.1. Kültürel-Sanatsal Etkinlikler.....	5
1.1.1. Kültür ve Kültürel Etkinlik Kavramı	5
1.1.2. Tarihsel Gelişim	6
1.1.3. Kültürün Öğeleri	8
1.2. Kültürel ve Sanatsal Etkinliklerin Çeşitleri ve Etkileşimleri.....	10
1.2.1. Festivaller	13
1.2.2. Sportif Etkinlikler.....	14
1.2.3. Sanatsal Etkinlikler	16
1.2.3.1. Sanat Kavramı	16
1.2.3.2. Sanatsal Etkinliklerin Çeşitleri.....	18
1.2.3.2.1. Sanat Fuarları.....	18
1.2.3.2.2. Sempozyumlar, Bienaller, Triennaller.....	19
1.2.3.3. Dünyada Sanatsal Etkinlikler	20
1.2.3.4. Türkiye’de Sanatsal Etkinlikler.....	21
1.2.3.5. Antalya’da Sanatsal Etkinlikler.....	22

1.3.	Dünyada Kültürel Etkinlikler	22
1.4.	Türkiye’de Kültürel Etkinlikler	23
1.5.	Antalya’da Kültürel Etkinlikler	24
2.	BÖLÜM: HEYKEL SEMPOZYUMLARI	25
2.1.	Heykel Kavramı.....	25
2.2.	Tarihsel Gelişimi	26
2.3.	Heykel Sempozyumları ve Organizasyon Çeşitleri.....	28
2.4.	Dünyada Heykel Sempozyumları	30
2.5.	Türkiye’de Heykel Sempozyumları.....	30
2.6.	Antalya’da Heykel Sempozyumları.....	32
3.	BÖLÜM: FİZİBİLİTE ETÜDÜ	34
3.1.	Yatırım Projesi ve Fizibilite Kavramı	34
3.1.1.	Yatırım Projesi Kavramı	34
3.1.2.	Fizibilite Etüdü Kavramı.....	36
3.2.	Fizibilite Çalışmalarının Kapsamı	38
3.2.1.	Ekonomik ve Sektörel Analiz	44
3.2.2.	Teknik Analiz	46
3.2.3.	Mali ve Finansal Analiz	49
3.2.4.	Hukuki Analiz	51
3.2.5.	Proje Değerlendirme	52
4.	BÖLÜM: HEYKEL SEMPOZYUMU PROJESİ FİZİBİLİTESİ VE AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ İÇİN BİR UYGULAMA	54
4.1.	Proje Yönetici Özeti	54
4.2.	Heykel Sempozyumu’nun Ön Fizibilitesi	55
4.3.	Ekonomik ve Sektörel Analiz	55
4.3.1.	Bilgi Derleme ve Değerlendirme	56
4.3.1.1.	Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakülteleri Verileri.....	57

4.3.1.2. Turizm Sektörünün Verileri	62
4.3.1.2.1. Uluslararası Turizm Hareketleri İle Türkiye’deki Turizm Hareketlerinin Karşılaştırılması	62
4.3.1.2.2. Türkiye’ye Gelen Turist Sayıları	64
4.3.1.2.3. Türkiye’ye ve Antalya’ya 1985 ve 2007 Yılların Arasında Gelen Yabancı Turist Sayıları ve Antalya’nın Payı.....	69
4.3.1.2.4. Ülkemizdeki Vatandaşların Yurt Dışına Çıkış Nedenleri.....	74
4.3.1.2.5. Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerin Ülkemize Geliş Nedenleri	77
4.3.1.2.6. Antalya İli’nde Yer Alan Müze ve Ören Yerleri Verileri.....	83
4.3.1.2.7. Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerden Spor, Eğitim ve Kültür Alanlarında Elde Edilen Turizm gelirleri. (Yabancı ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşlarımız)	84
4.3.1.2.8. Antalya’da Yapılan Benzer Etkinliklerin Sayısal Verileri	85
4.4. Finansal ve Mali Etüd	86
4.4.1. Kuruluş Dönemi Giderleri.....	86
4.4.2. İşletme Dönemi Giderleri.....	92
4.4.3. Projenin Yaşam Devri	98
4.4.4. Projenin Yatırım Tutarı ve Sermaye Yapısı.....	98
4.4.5. Projenin Toplam Gelirlerinin Hesaplanması.....	99
4.4.6. Projenin Proforma Gelir ve Nakit Akımları Tablosu	100
4.4.7. Projenin Ticari ve Finansal Etüdü	100
4.4.7.1. Projenin Geri Ödeme Süresi.....	100
4.4.7.2. Projenin Net Bugünkü Değeri	101
4.4.7.3. İç Karlılık Oranı	102
4.4.7.4. Likidite Analizi	103
4.4.7.5. Proforma Fon Akımı	104
4.4.8. Uygulama Projesinin Değerlendirilmesi	104

4.4.9. Açık Hava Heykel Parkı Projesi Önerisi.....	105
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	111
KAYNAKÇA	114
EKLER.....	120
Ek-1 Dünyada Organize Edilmekte Olan Sanatsal Etkinlikler	120
Ek-2 Dünyadan Biennial ve Triennial Etkinlikleri.....	127
Ek-3 Antalya İli Kültür ve Sanat Etkinlikleri.....	129
ÖZGEÇMİŞ.....	131

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 Sosyo Kültürel Çevrede Bazı Önemli Unsurlar	9
Şekil 3.1 Fizibilite Analizi aşamalarının ilişkileri.....	39
Şekil 3.2 Fizibilite Etüdü Aşamaları.....	42
Şekil 3.3 Fizibilite Etüdü Dağıtım Tablosu.....	43
Şekil 4.1 Öğrenci Sayılarının 2004-2007 Yılları Arasında Grafiği	57
Şekil 4.2 Toplam Öğrenci Endekslerinin Dağılımları Grafiği	60
Şekil 4.3 Türkiye'ye Gelen Turist Sayısı	65
Şekil 4.4 1985-2007 Tahmini Turist Sayısı	66
Şekil 4.5 Gelecek Beş Yıl Boyunca Beklenen Turist Trendi.....	67
Şekil 4.6 1985 Baz Yıla Göre Endeks Grafiği	69
Şekil 4.7 Türkiye ve Antalya'ya Gelen Turist Sayısı	70
Şekil 4.8 Antalya'ya Gelen Tahmini ve Gerçekleşen Turist Sayısı Grafiği.....	72
Şekil 4.9 Antalya'ya 2004 ve 2007 Yıllarında Gelen Yabancı Ziyaretçi Grafikleri.....	73
Şekil 4.10 Türkiye'de ki Vatandaşlarımızın Yurt Dışına Çıkış Nedenleri	74
Şekil 4.11 Yıllara Göre Kültür Etkinlikleri'nin % dağılımı.....	76
Şekil 4.12 Ülkemize Kültürel Ziyaret için Gelen ziyaretçilerin Grafikleri.....	78
Şekil 4.13 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri.....	81
Şekil 4.14 Kültür Etkinliklerinin Endeks Grafikleri	82
Şekil 4.15 Antalya İli Müze ve Ören Yerleri Grafiği.....	84
Şekil 4.16 Sempozyum Alanı Beton Zemini.....	89
Şekil 4.17 Sempozyum Alanının Elektrik, Su ve Hava Tesisatı.....	90

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1 Oswalt Spengler'in Kùltür Sınıflandırmaları	7
Tablo 1.2 Uygarlıklar	7
Tablo 1.3 Turistik Çekicilikler	12
Tablo 1.4 Kùltür ve Sanat Etkinlikleri Çeşitleri.....	13
Tablo 1.5 Türkiye'den Bazı Sanatsal Etkinlikler.....	21
Tablo 1.6 Antalya'da Yapılan Sanatsal Etkinliklerden Örnekler	22
Tablo 1.7 Dünyadan Kùltür ve Sanat Etkinlikleri Örnekleri	23
Tablo 1.8 Türkiye'den Kùltür ve Sanat Etkinlikleri Örnekleri	24
Tablo 2.1 Dünyada Organize Edilen Bazı Heykel Sempozyumları.....	30
Tablo 2.2 Türkiye'de Yapılmış Olan Değişik Heykel Sempozyumları'ndan Örnekler	32
Tablo 2.3 Antalya'da Çeşitli Kurum ve Kuruluşların Organize Ettikleri Heykel Sempozyumları.....	33
Tablo 4.1 Yönetici Özeti	54
Tablo 4.2 2004-2007 Yılları Arasında Öğrenci Sayıları ve Toplamları	58
Tablo 4.3 Güzel Sanatlar Fakùltelerinin Öğrenci Sayıları Endeksleri.	59
Tablo 4.4 Güzel Sanatlar Fakùlteleri'nde görev yapan Öğretim Elemanı Sayısı.....	61
Tablo 4.5 Uluslararası Turizm Hareketleri İle Türkiye'deki Turizm Hareketleri.....	62
Tablo 4.6 Dünya ve Türkiye Turizm Hareketleri Endeks Tablosu	63
Tablo 4.7 1999-2007 Yılları Arasında Türkiye, Yunanistan ve İspanya'ya Gelen Turist Bakımından Karşılaştırılması	63
Tablo 4.8 1999-2007 Yılları Arasında Türkiye, İspanya ve Yunanistan'a Gelen Turistlerin Endeks Tablosu	63
Tablo 4.9 Türkiye'ye Gelen Turist Sayıları, Turizm Gelirleri ve Turist Başına Gelirler.....	64
Tablo 4.10 Gelen ve Tahmini Turist Sayısı	65
Tablo 4.11 Türkiye'ye Gelen Turistler Zaman Serisi Analizi İçin Korelasyon ve Regrasyon Katsayıları	66

Tablo 4.12 Gelecek 5 Yıl Boyunca Tahmini Turist Sayısı	67
Tablo 4.13 Türkiye'ye Gelen Turist Sayıları, Turizm Gelirleri ve Turist Başına Gelirleri Endeks Tablosu	68
Tablo 4.14 Türkiye'ye ve Antalya'ya Gelen Turist Sayıları ve Antalya'nın Payı.....	69
Tablo 4.15 Antalya'ya Gelen Turistler Zaman Serisi Analizi İçin Korelasyon ve Regrasyon Katsayıları	70
Tablo 4.16 Antalya'ya Gelen Turist ve Tahmini Turist Sayısı.....	71
Tablo 4.17 Gelecek 5 Yıl Boyunca Antalya'ya Gelecek Tahmini Turist Sayısı	71
Tablo 4.18 Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçiler. (2004-2007)	72
Tablo 4.19 Vatandaşların Yurt Dışına Gidiş Nedenleri 1. Tablo.....	74
Tablo 4.20 Giriş Yapan Vatandaşların Gidiş Nedenleri 2. Tablo	75
Tablo 4.21 Vatandaşların Yurt Dışına Gidiş Nedenleri Oransal Dağılımları (%)	75
Tablo 4.22 Giriş Yapanların Gidiş Nedenleri Endeksi	76
Tablo 4.23 Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri	77
Tablo 4.24 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri	79
Tablo 4.25 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenlerinin Oransal Dağılımları	80
Tablo 4.26 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri Endeks Tablosu.....	81
Tablo 4.27 Antalya İli Müze ve Ören Yerleri İstatistikleri	83
Tablo 4.28 Spor, Eğitim ve Kültür Bakımından Turizm Gelirleri. (Yerli ve Yabancı).....	84
Tablo 4.29 Antalya'da Kum Heykel Sempozyumları.....	85
Tablo 4.30 Kuruluş Dönemi Gider Tablosu.....	88
Tablo 4.31 Sempozyum Sahası Giderler Tablosu.....	91
Tablo 4.32 Amortisman Giderleri	92
Tablo 4.33 İşletme Dönemi Gider Tablosu.....	95
Tablo 4.34 Yardımcı Madde ve Malzeme Fiyat Listesi.....	96
Tablo 4.35 Personel Ücret Tablosu	96

Tablo 4.36 Sanatçuların Günlük Yeme-İçme ve Konaklama Giderleri	97
Tablo 4.37 Projenin Yaşam Devri Tablosu	98
Tablo 4.38 Projenin Yatırım Tutarı ve Sermaye Yapısı Tablosu.....	98
Tablo 4.39 Proje Toplam Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı.....	99
Tablo 4.40 Proforma Gelir ve Net Nakit Akımlarının Yıllara Göre Dağılımı	100
Tablo 4.41 Projenin Yıllık Net Para Girişleri	101
Tablo 4.42 Heykel Sempozyumu Nakit Akımları.....	102
Tablo 4.43 Likidite Analizi Tablosu	103
Tablo 4.44 Proforma Fon Akım Tablosu	104
Tablo 4.45 Sempozyumlar Bittikten Sonra Antalya ve Açık Hava Heykel Müzesi'ne Gelecek Tahmini Turist Sayısı.....	106
Tablo 4.46 Açık Hava Heykel Müzesinden Beklenen Tahmini Gelirler	106
Tablo 4.47 Müzenin Kuruluş Giderleri	107
Tablo 4.48 Amortisman Giderleri	107
Tablo 4.49 Müze İşletme Dönemi Giderleri	108
Tablo 4.50 Personel Ücret Tablosu	108
Tablo 4.51 Proje Yaşam Devri Tablosu	109
Tablo 4.52 Müze Projesi Toplam Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı	109
Tablo 4.53 Proje Yaşam Devri Tablosu	109

ÖZET

Bu çalışmada organize edildikleri çevrenin, cazibe merkezleri haline dönüşmesinde önemli katkılar sağlayan heykel sempozyumlarının yapılarının ve yapılabirliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Heykel Sempozyumlarının çevreye ve kültür mirasına katkıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Kültür-Sanat Etkinliklerinin yapıları ve heykel sempozyumlarının bu etkinlikler içindeki yerleri incelenmiştir. Bir uygulama olarak Akdeniz Üniversitesi bünyesinde alt yapı projesi olarak düzenlenebilecek beş yıl süreli heykel sempozyumunun fizibilitesi araştırılmıştır.

Birinci bölümde kültürel ve sanatsal etkinliklerin tarihsel gelişimleri, yapıları, çeşitleri ve yansımaları incelenerek dünyada, Türkiye’de ve Antalya’da etkinliklerin dağılış biçimleri tablolarla ortaya konulmuştur. Ayrıca bu bölümde kültür ve sanat kavramlarının turizmle, işletme bilimiyle sosyoloji ile bağlantıları incelenmiştir.

İkinci bölümde heykel sempozyumu kavramı, tarihsel gelişimi, organizasyon çeşitleri ve dünyada, Türkiye’de ve Antalya’daki yerleri araştırılmış ve bazı örneklerle desteklenmiştir.

Üçüncü bölümde yatırım projeleri ve fizibilite etüdü kavramı incelenmiştir. Fizibilite etüdü kapsamında yapılacak olan ekonomik ve sektörel; teknik; mali ve finansal; hukuki analiz kavramları üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde Akdeniz Üniversitesi bünyesinde organize edilecek olan beş yıllık uluslararası heykel sempozyumları projesinin yapılabirliği incelenmiştir. Bu bağlamda muhtemel bir sempozyumun ekonomik ve sektörel analizi ile mali ve finansal analizi yapılmış ve projenin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Ekonomik ve sektörel analiz yapılırken sanat etkinlikleri ile turizm arasındaki ilişkinin ortaya konulabilmesi için Türkiye’nin ve Antalya’nın turist potansiyelleri saptanmıştır. Ayrıca heykel ile ilişkisi olan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Türkiye’deki gelişimleri gözlenmiş öğretim elemanı ve öğrenci sayıları saptanmıştır. Güzel Sanatlar Fakülteleri’nin sayısal verileri arasında Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nin yeri de belirlenmiştir.

Mali ve finansal analiz kapsamında projenin muhtemel gider ve gelirleri araştırılarak elde edilen veriler ışığında, projenin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Proje değerlendirmesinde projenin geri ödeme süresi, net bugünkü değeri, iç karlılık oranı hesaplanmış, likidite analizi ve fon akım tabloları yapılmıştır.

Elde edilen veriler ve hesaplama sonuçları ile projenin uygulanabilirliğinin sonucu incelenmiştir.

Sonuç olarak belirlenen araştırma, inceleme, analiz ve kıyaslamaların ardından tez çalışmasına konu olan ‘‘Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Heykel Sempozyumu’’nun uygulanabilirliği ortaya konulmuştur.

ABSTRACT

In this study, the structure and feasibility of sculpture symposiums, which contribute significantly to the transformation of their environment into attraction centers, were aimed to be analysed. It was tried to point out the contributions of sculpture symposiums to the environment and cultural heritage. The structures of the culture and art activities and the place of sculpture symposiums in these activities were examined as an application of the feasibility of five-year sculpture symposiums to be organised as an infrastructural project at Akdeniz University was researched.

In the first chapter, the types of distribution of culture and art activities in the world, in Turkey and Antalya were shown with tables by examining the historical development, structures, types and reflections of cultural and arts activities. Also in this chapter the relation of culture and arts between tourism, sciences of management and sociology.

In the second chapter, the concept of sculpture symposiums, its historical development, types of organisation and its places in the world, in Turkey and Antalya were researched and supported by some samples.

In the third chapter, investment project and the concept of feasibility study were examined. In the scope of feasibility study some analytical concepts were studied such as economic and sectoral, technical, fiscal and financial, juridical.

In the fourth chapter, the feasibility of five-year international sculpture symposiums to be organised at Akdeniz University was assessed. In this respect economic and sectoral analyses of a possible symposium were researched through fiscal and financial analyses.

While during economic and sectoral analysis the tourism potential of Turkey and Antalya was specified in order to clarify the relationship between arts activities and tourism. Furthermore in Turkey having a relationship with sculpture was observed and the number of instructors and students was specified within the numerical data of Fine Arts Faculties the place of Akdeniz University Fine Arts Faculty was also determined.

Within the context of fiscal and financial analysis was researched the potential income and outcome of the project and in light of achieved data the project was assessed.

In the project evaluation, the payback period, net present value, internal rate of return of the project was calculated, liquidity analyses and fund flow tables was made.

The feasibility of the project was examined by the derived datas and calculations.

The finally, “Akdeniz University International Sculpture Symposiums” which subject was the cause of the thesis was introduced by after researches, analises and comparisons.

ÖNSÖZ

Bu tezin ortaya konulması süresince benden her türlü bilgi ve desteğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Orhan KURUÜZÜM'e, tez savunmamdaki katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Özand GÖNÜLAL'a ve Yrd. Doç. Dr. Hakan ER'e, uygulamasında koordinatör olarak yer aldığım Akdeniz Üniversitesi Uluslar arası Heykel Sempozyumu organizatörü Ayhan KAYAPINAR'a, proje sekreteri İncifer EYÜP'e ve sempozyum ekibine, yüksek lisans öğrenciliğim süresince benden desteklerini esirgemeyen hocalarıma ve aileme teşekkürler.

GİRİŞ

Kültürel ve sanatsal etkinliklerin insanlar arasında iletişim açısından çok önemli yeri vardır. The Guardian gazetesinde 15 Ekim 2006 tarihinde “Welcome To The New Cultural Revolution” başlığı ile yayınlanan bir makalede Britanya’da kültürel ve sanatsal patlamadan şu şekilde söz edilmektedir; “şu anki dönem Britanya’da sanatın altın çağıdır.”(The Guardian; 2006)¹. Yazar kinayeli bir yolla ülkedeki kültürel ve sanatsal etkinliklerin zenginliğini “Elimizdeki bu zenginlikten dolayı mahçubum.” (The Guardian; 2006) şeklinde ifade etmiştir. Buradan Dünya ekonomisinde önemli yeri olan ülkelerin endüstriyel gelişmelerinin yanında kültürel ve sanatsal gelişime de önem verdiklerini söyleyebiliriz.

Kültürel ve sanatsal etkinlikler çoğu ülkede sosyolojik boyutunun yanında ekonomik bir boyut da kazanmıştır.

Türk toplumunda heykel sanatının İslamiyetin kabulüyle birlikte gerileme yaşadığı bilinmektedir. Ancak Cumhuriyet dönemi ile birlikte çoğunluğu meydan heykellerinden ve Atatürk büstlerinden oluşan bir atılım göze çarpmaktadır. Artık günümüzde çoğu şehrimizde özellikle İstanbul’da şehrin cazibesinin artırılması ve şehrin isminin duyurulması amacı ile bir çok etkinlik organize edilmektedir. Bunlardan en bilineni “Uluslararası İstanbul Bienali”dir. 10. İstanbul Bienali’nde yaklaşık olarak 96 uluslararası sanatçı ve sanatçı grubunun 150’yi aşkın eseri sergilenmiş ve Bienal’i yaklaşık 91.000 kişinin gezdiği tespit edilmiştir. (Uluslararası İstanbul Bienali Resmi Web Sitesi)². Buna göre kültürel ve sanatsal etkinliklerin Türkiye’de de hakettiği değeri yavaş yavaş bulmaya başladığı söylenebilir.

Bu tez ile kültürel ve sanatsal etkinliklerin Dünya, Türkiye ve Antalya’daki yeri, bir heykel sempozyumunun yapılabilirliği ve topluma sağlayacağı toplumsal faydaların saptanması hedeflenmiştir.

¹ http://blogs.guardian.co.uk/observer/archives/2006/10/14/britains_cultur.html#more

² <http://www.iksv.org/bienal10/giris.asp>

1. BÖLÜM: KÜLTÜREL-SANATSAL ETKİNLİKLER ve YANSIMALARI (ETKİLEŞİMLERİ)

İnsanlar var oluşlarından beri, genel ihtiyaçlarının yanında kendilerini bir topluluğa ait hissetme, eğlenme, bugünün düşünce ve anlayışını geleceğe taşıma gereksinimlerini karşılamak için çeşitli ve toplu olarak yapılan kültür ve sanat etkinliklerine, uygulayıcı veya izleyici olarak dahil olmuşlardır.

Kültür ve sanat etkinlikleri her zaman, dünya ekonomilerinin bir parçası olan turizm sektörü için vazgeçilmezler arasında yer almıştır. Örneğin; Brezilya'daki Rio Karnavalı, İspanya'nın Boğa Güreşleri, Dünya Kupaları, Olimpiyatlar gibi etkinlikler, hem ekonomik hem de bölgenin cazibesi açısından yapıldığı ülkeler için çok önemli yer kaplamaktadırlar.

Kültürel ve sanatsal mirasın zengin olması, bölgelerin sektörel ve ekonomik açıdan önemli bir araç olan turizmden faydalanma olasılığının artması anlamına gelmektedir. Kültürel miras turizmi, turizm pazarında gelişmenin ana dallarından birini oluşturur. Küresel olarak, ispatlanmış bir fenomendir. “Son yıllarda “kültürel miras” turistik bölgeleri zenginleştirmek, kişisel tatminleri arttırmak ve ziyaretçileri cezbetmek için kullanılan ana bir araç gibi yeniden şekillenmiştir. Makro düzeyde kültürel miras anlamı; kültürel olguların etnik ve sosyal yapı tarafından biçimlenmesidir.” (Light & Prentice; 1994; s:27). Colins’e göre; “kültürel miras” günlük detayların ve geniş geleneklerin bir birikimidir.” (Colins; 1983; s:69). “Kültürel miras kısa dönemli bölgesel stratejik turizm planlamasının önemli bileşenlerindedir.” (Zeppal & Hall; 1991; s:23).

“Sermayenin küreselleşmesiyle birlikte kentlerin güzelleştirilmesi de yeni amaçlara hizmet etmeye başlar. Sanatsal yaratıcılık sadece kültür ürünlerinin yaratılmasına değil, aynı zamanda kentin paketlenip pazarlanmasında, başarılı bir gösteriye dönüştürülmesinde de kullanılır.” (Şahiner; 2007; S:3).

“80’lerin sonu ve 90’ların başında kültürel miras turizmi giderek artan bir önem kazanmıştır.” (Balcar & Pearce; 1996; s:203). Yale’e göre; “kültürel mirasın modern konseptinin anlamı kalıtsal olarak elde edilen birikimlerden fazla bir şey değildir.” (Yale; 1991;s: 21).

Hall ise kültürel miras turizmini, kültürel etkinlik ve turistik davranış sıralamalarının birçok yanını içeren özel turistik ilgi alanları ile ilgili turizm ve eğitim şekillerinin bir alt kümesi olarak belirtmiştir. (Hall; 1990; s:24)

Ayrıca Hollinshead; kültürel miras turizminin yerel kültürel geleneklerin özelliklerini de içerdiğini ileri sürmektedir. O'na göre toplumun kültürel mirası, yerel geleneklerini, sanat anlayışlarını ve zanaat yapısını, etkinlik tarihini, sosyal geleneklerini ve geleneksel kutlamalarını kapsamaktadır. (Hollinshead; 1988: s:190).

Schmidt ise kültürel miras turizminin; taşra kültürü ile el sanatları objelerini içeren bir nostaljiyi kapsadığını savunur. (Schmidt; 1989; s:49)

“Kültür mirası; turizm bölgeleri için önemi giderek artan bir faktör halini almaktadır.” (Alzua; 1998; s:9). Ürger, turizmi ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alış verişlerin yapılmasına imkân veren bir araç olarak görmektedir. (Ürger; 1992; s:5)

Toska'ya göre; kültürel turizmin temelinde çok çeşitli nedenler yatmaktadır. Eski sanat eserlerini, tarihi yapıtların, müzelerin, eski medeniyetlere ait kalıntıların görülmesi amacı ile yapılan seyahatler, araştırma ve keşif için yapılan seyahatler, kişilerin bilgi ve görgülerini arttırmakta ve kültür turizmi içinde yer almaktadır. (Toska; 1983; s: 152)

“Turizm alanları bir turizm bölgesi içerisinde yer alan ve yapısı itibariyle doğal, tarihi, kültürel ve sanatsal özellikleri arzeden birden çok yeri içeren kesimlerdir.” (Ürger; 1992; s: 166). Yani kültürel mirası oluşturan yapılar, sanat eserleri, bölgesel el sanatları, geleneksel etkinlikler gibi faktörler bölgenin cazibesi üstünde önemli bir etkiye sahiptir. Bu durum, kültürel mirasını en etkin şekilde kullanan bölgeler için çok önemli bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. Sonuç olarak; bölgelerin turizm açısından çekiciliği, o bölgenin geçmişten günümüze kadar süregelen kültürel mirasının iyi bir şekilde korunması ve yeni etkinlikler ile zenginleştirilmesine bağlıdır.

Günümüzde Dünyada organize edilen sanat ve kültür faaliyetlerinin çoğunluğu sponsorluk anlaşmaları sayesinde büyük kitlelere ulaşabilmekte ve yapılan anlaşmalar gereğince organizasyonlara büyük katkılar sağlayabilmektedir. Örnek vermek gerekirse; Efes Pilsen markasının ülkemizde bir Blues festivali organize etmesi veya Sabancı Holding'in İstanbul'da Picasso Sergisi düzenlemesi ve destek vermesi, bazı bankaların sergi ve müzelerde sponsorluklara başlaması gibi. Bu tür sponsorluklar hem marka değerleri açısından

hem de yapılan organizasyona katılımların artması ve dikkat çekilmesi yani cazibelerinin artırılması açısından çok önemlidir.

Sponsorluk; “çoğu zaman ticari bir amaç olmadan, bir karşılık beklemeden sadece hayırseverlik amacıyla yapılmış olan para, ekipman, personel, bilgi (know-how) gibi yardımların spor alanında, kültürel ve sosyal alanlarda ihtiyaç duyulan kişilere ya da organizasyonlara yapılması olarak adlandırılır.” (Okay; 1998; s:20). “Sanatsal ve kültürel desteklere genellikle “*mesenlik*³” denilmektedir. Sponsorluğun bir çok çeşidi vardır. Bunlar içerisinde spor sponsorluklarından sonra en fazla harcama payını alan kesim kültür ve sanat sponsorluklarıdır. Bu sponsorluk türü, kültür ve sanat alanlarında çeşitli faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için hizmet şeklinde yapılan desteğin az olmasına karşın, finansal yönden yapılan destekleri kapsamaktadır.” (Okay; 1998; s:100).

Okay’a göre; sanat sponsorluğunda müzik, opera, tiyatro, heykel, resim, fotoğraf, sahne sanatları, bale, orkestra, koro, edebiyat, kişisel sanat/sanatçı, film / televizyon programı, sergi, müze, konser gibi alanlar desteklenmektedir. (Okay; 1998; s:101).

Kültürel ve sanatsal etkinlikler ülkeler ve şehirler için estetikleşme açısından önemlidir. Şahiner bir makalesinde; Scott Lash’ten şöyle bir alıntı yapmaktadır; “Gündelik hayatın estetikleşmesi iki paralel gelişmeye işaret eder. Bunlardan ilki her çeşit kurumun daha “*kültürel*” bir karaktere bürünmesidir. Örgüt teorilerinin “*yönetim sanatı/yönetimde sanat*” veya “*örgüt estetiği*” gibi konulara son yıllarda yaptıkları vurgular bunu açıkça göstermektedir. Festival ve bienallere yatırım yaparak kültürle özdeşleşmeye, prestijlerini artırmaya çalışan sponsor şirketler de bunun örneğidir. İkinci gelişme, temel işlevleri açısından kültür alanı içinde kabul edilen televizyon kanalı, yayınevi, galeri, müze gibi kurumların, “*gerçek*”liğin toplumsal inşasında çok önemli bir rol oynamaya başlamalarıdır.” (Şahiner; 2007; S:3; s:198).

³ Mesenlik: Mesen sözcüğü, Roma İmparatoru Augustus’un danışmanı ve yakın dostu olan Gaius Clinus Maecenas’ın adından gelir. Mesen bir kişi veya bir kuruluştur. Mesenlik ise; sanat, kültür alanında ve diğer sosyal alanlarda başkalarını düşünme, başkalarına yardımcı olma. (altruistik) amacından dolayı desteklemesini ifade eder. Yani sanatı ve sanatçıyı koruyan kişilere sözlüklerde “*Mesen*” denilmiştir. (Okay, A; Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk; Epsilon Yayıncılık; İstanbul; 1998).

1.1.Kültürel-Sanatsal Etkinlikler

1.1.1. Kültür ve Kültürel Etkinlik Kavramı

Günlük konuşmalarımızda ya da sanat ve bilim çalışmalarında kullandığımız kültür sözcüğü Latince kökenli olup Türkçeye Fransızcadan geçmiştir. Latince *cultura*, toprağa bir şeyler ekilip ürün almak, üretmek anlamlarında kullanılıyordu. (Turan; 1994; s:11). Zamanla birçok kelimedede olduğu gibi anlam değişikliklerine uğrayıp günümüzde kullanılan anlamlarına ulaşmıştır.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne göre Kültür; “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü” olarak tanımlanmaktadır. (Türk Dil Kurumu Online Sözlüğü)⁴.

Mucuk, tüketicilerin satın alma davranışlarını etkileyen faktörler arasında yer alan sosyal faktörlerin içerisinde kültür kavramını da saymaktadır. Mucuk'a göre isteklerin en temel nedeni veya belirleyicisi olan kültür; insanların yarattığı değer sisteminin örf, adet, ahlak, tutum, inanç, davranış, sanat ve toplumda paylaşılan diğer sembollerin karışımıdır. (Mucuk; 1999; s:81).

Kültür; “Bir toplumu niteleyen öğelerin, toplumun duyuş ve düşünüş birliğini sağlayan davranışların, düşünce ve sanat ürünlerinin tümü.” olarak tanımlanmaktadır. (Develilioğlu ve Kılıçkını, 1975, s.1025).

Turan, kültürü “Bir toplumda geçerli olan ve gelenek halinde devam eden her türlü dil, duyuş, düşünce, inanç, sanat ve yaşayış öğelerinin tümüdür” şeklinde tanımlamıştır. (Turan; 1994; s:13). Yani bir uygarlık, onun yaşam biçimi ve onu nitelendiren olguların hepsi kültür kapsamında ele alınmaktadır.

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere sanat kültürün bir parçasını oluşturmaktadır ve her toplumun sanatı uygulandığı zamanın ve uygulayıcılarının bilgilerini gelecek kuşaklara aktarmaktadır.

Turan'a göre her kültür genellikle kendini en iyi biçimde mimarlıktaki özellikleri ile belli etmekte ve bunun dışında her kültür, kendisine en uygun sanat dalı ve biçimini

4

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Keli me=k%u00fclt%u00fcr>

seçmektedir. (Turan; 1994; s:33). Yani kültürlerin kendilerini ifade şekilleri sanat dallarındaki ve yaşam biçimlerindeki şekil ve uygulama biçimleri ile farklılıklar sergilemektedir.

Her kültürün temellerinde insan düşüncelerine yön veren ve yaşamlarını etkileyen önemli kural ve ilkeler vardır. Tüm insani yapıtlar ve bir kültürün keşfi, edebi, müzik, endüstriyel veya aynı şekilde bilimsel verileri içerir ve belirlenen kültürün esas değerlerini bir dereceye kadar ön plana çıkarır. Genellikle, bazı kültürler nispeten diğerlerinden izole edildiğinde, insan yaşantılarının bütün evrelerini etkileyen yazılı olmayan kurallar belirlenemez. Buna rağmen farklı kültürler arasındaki, fetihler, göçler, ticaretler veya geziler gibi giderek artan etkileşimlerden dolayı yazılmamış kuralların, göreneklerin ve kültürler arasındaki değerlerin farklılıkları bu ilişkiler arasında su yüzüne çıkar. Son dönemlerde fetihler ve savaşlardan ziyade teknolojinin gelişmesi, ticari ve turistik ilişkiler sayesinde etkileşimler daha da artmaktadır.

Ayrıca kültürlerin birbirlerinden etkileşimleri kesinlikle göz ardı edilemez ve bu etkileşimler ilk çağlardan ve ilk kültürel oluşumlardan beri süre gelmektedir. Yani Turan'ın dediği gibi "herhangi bir kültür çevresinde yaşayanlar, sanatçılar, o kültürün simgeleşmiş kişileri başka kültürlerdeki temaları, ana düşünce ve konuları malzeme olarak alıp kullanabilirler. Grek heykelticiliğinin Mısır'daki heykel biçimini alıp geliştirmesi gibi." (Turan; 1994; 34).

Aynı ülke ve toplum yapısında bile var olabilecek değişimler ışığında kültür kavramının toplumun en küçük yapısı olan "aile" sınırlarına kadar indirmek mümkündür. Her toplumun kendi kültürel özelliklerini sergiledikleri etkinlikler vardır. Kültürel etkinlikler bir grubun üyelerini oluşturan kişilerin aynı amaç için bir araya gelerek yaptıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir.

1.1.2. Tarihsel Gelişim

Kültür kavramının tarihsel gelişimi incelendiğinde kültürün birden çok sınıflandırma ile ele alındığını görmekteyiz. Turan, kitabında kültür bakımından yaptıkları sınıflamalar ile geniş yankı uyandıran ve tepkiler doğuran iki araştırmacı üzerinde durmuştur. Bunlar; Oswalt Spengler ve Arnold Toynbee.

Oswalt Spengler dünyada var olan kültürleri şu şekilde sınıflamıştır. (Turan; 1994; s: 29)

Tablo 1.1 Oswalt Spengler'in Kültür Sınıflandırmaları

Mısır Kültürü	ME (MÖ) 3000-2000
Babil Kültürü	ME 3000-2000
Çin Kültürü	ME 2000-1000
Hint Kültürü	ME 2000-1000
Klasik İlkçağ Kültürü (Yunan-Roma)	ME 1000-0
Majik Kültür (Büyülü Kültür, Arap Kültürü)	0-1000
Meksika Kültürleri	0-1000
Batı Kültürü	1000-2000

Turan'a göre; Toynbee kültür yerine uygarlık kavramını daha kapsamlı olarak bulmuştur. Uygarlıkları tarihsel boyutlarında şu şekilde listelemiştir. (Turan; 1994; S:37).

Tablo 1.2 Uygarlıklar

Eski Mısır (ME. (MÖ) 4000)	Hellenik
Sümer-Akad (ME 3000)	Ortodoks Hristiyan
Babil (ME 1500)	Ortodoks Rum
Hitit (Eti)	Batı Hristiyan
Çin	İndik (Eski Hint)
Uzak Doğu (Kore ve Hristiyanlık dönemi Çin'i)	Hindu (IV. Yüzyıl Hindistan'ı. Grupta'lar dönemi)
Japon	And (Peru. İnka'lar)
Minos (Girit. ME 3000)	Maya (Meksika)
Syriac (İlk Suriye MS 300 dolaylarında)	Yucatan (Meksika'da bir yarımada)
İran	Meksika
Arap	

Spengler her kültür çevresini bağımsız kabul ediyor ve kültürler arasında doğrudan bir ilişkinin çok az olabileceğini savunuyordu. Oysa Toynbee uygarlıklar arasında etkileşimi kaçınılmaz bulmaktadır. (Turan; 1994; S:37).

Dünya üzerinde yaşamış veya yaşamaya devam eden her toplumun kendine has kültür yapıları mevcuttur. Bu insan topluluklarının inanç anlayışları, dilleri, yaşam biçimleri, yönetim şekilleri, aile ilişkileri ve sanatsal bakış açıları farklı olduğu için kültürel yapılarının da oldukça farklı olması kaçınılmazdır. Ancak her toplumun kültürü kendinden sonra gelen ve aynı dönemde yaşamış olan diğer toplumları etkileri altında tutup, onlardan da etkilenmişlerdir.

“Eski Yunanlılar, tanrıları adına çeşitli törenler ve şenlikler tertip ederlerdi. Bunlardan şehirler tanrısı Athena adına düzenlenen Panathen, denizler tanrısı Poseidon adına düzenlenen

İsthmik, güneş tanrısı Apollon adına düzenlenen Pythih ve tanrılar tanrısı Zeus adına düzenlenen Olimpia şenlikleri en önemlileriydi.” (Atabeyoğlu; 1977; 10)

İnsanlığın doğuşu ile kültürel etkinliklerin ve kültür kavramının doğuşu birbirinden ayırt edilemez. Kültürel etkinlikler Dünya üzerinde çeşitli etmenlerden etkilenecek gelişmiş ve toplumlarda kuşaklar boyunca birbirlerine aktararak süre gelmişlerdir. Kültür etkinlikleri içerisinde; sanatsal, sportif etkinlikler en çok göze çarpan etkinliklerdir. Bunların dışında Türkiye’de şehirlerin kendi özelliklerini taşıyan olay ve kişi isimleriyle özdeşleşmiş materyalleri ve olayları, hem unutmamak için hem de yaygınlaşmalarını sağlamak için çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bunlara Akşehir İlçesi’nde uluslararası bir boyut kazanmış olan Nasrettin Hoca Şenlikleri’ni, Antalya Elmalı İlçesi’nde düzenlenen Tarihi Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşleri, Festival, Kültür, Sanat ve Müzik Etkinlikleri’ni, Edirne’de düzenlenen Kırkpınar Yağlı Güreşleri ve Kültür Etkinlikleri örnek olarak verilebilir.

1.1.3. Kültürün Öğeleri

Turan, kitabında kültürün öğelerini şu şekilde sıralamıştır; Dil, yazı, din, bilim, giyim-kuşam, sanat, yerleşme. (Turan; 1994; S:44) kültür; öğelerinden de anlaşılacağı gibi hayatın her alanında var olan bir olgudur. İnsanların yaşayış biçimleri ve inançları ile şekillenmektedir.

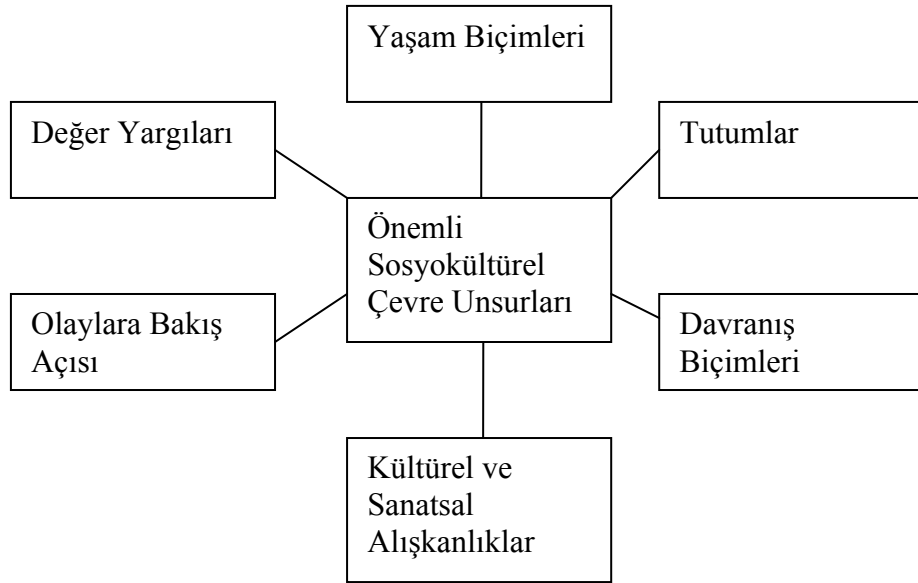
Kültürü oluşturan öğeleri Karafakioğlu şu şekilde sınıflandırmıştır.

- Materyal Kültür;
 - Teknoloji,
 - Ekonomi,
- Sosyal Kurumlar;
 - Sosyal örgütlenme,
 - Eğitim,
 - Politik yapı,
- Din ve İnançlar;

- Aesthetics (Estetikler);
 - Grafik Sanatlar,
 - Folklor,
 - Müzik, tiyatro, resim,

- Dil (Karafakioğlu; 2000; s:13).

“Sosyo kültürel çevre, insanların değer yargılarını, tutumlarını, davranış biçimlerini, kültürel alışkanlıklarını, olaylara bakış açılarını, yaşam biçimlerini oluşturan ve etkileyen unsurların bulunduğu bir çevredir. Tüm unsurlar ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir.” (Ülgen & Mirza; 2004; s:86). Ayrıca Ülgen ve Mirza kitaplarında önemli sosyo kültürel çevre unsurlarını Şekil 1.1’deki gibi ifade etmişlerdir, bu unsurların içerisinde sanatsal unsurları da kültür karesi içerisinde gösterebiliriz;

Şekil 1.1 Sosyo Kültürel Çevrede Bazı Önemli Unsurlar. (Kaynak: Ülgen & Mirza)

1.2.Kültürel ve Sanatsal Etkinliklerin Çeşitleri ve Etkileşimleri

Kültür kavramının insan olgusunun var olduğu birçok bilimle etkileşimi söz konusudur. Bunlar içerisinde ekonomi, işletme, yönetim gibi bilim ve disiplinleri saymak mümkündür.

Organizasyonlar ve kültür etkileşimini Koçel şu şekilde ifade etmiştir “bir işletmedeki karar verme işi genel-makro kültür olduğu kadar mikro veya örgüt kültürü tarafından da etkilenecektir.” (Koçel;1999;s:63). “Aynı şekilde değişik kültür ve uygarlıkların “risk alma” olayına bakış açıları da farklıdır”. (Koçel; 1999; s:63). Koçel’e göre; İşletmelerin açık bir sistem olması, çevrelerindeki kültürel özelliklerden etkilenmeleri sonucunu doğurmaktadır. (Koçel; 1999; s: 64).

Kültürün pazarlama, pazarlama teknikleri ve uluslararası pazarlama üzerinde de etki ve etkileşimleri vardır. Karafakioğlu, etkileşim üzerinde şu şekilde durmuştur; “kültür dış pazardaki fiili ve potansiyel müşterilerin arzu ve ihtiyaçlarını hem nitelik hem de nicelikler açısından etkiler. Bir bakıma coğrafi yapı dışında kalan tüm yurt dışı ve yurt içi pazar çevresine ilişkin yapılar, kültürün bir ürünü veya başka bir ifade ile kültür ögesidir. Nitekim ekonomik ve teknolojik çözüm yolları olarak şekillenmiş olan ekonomi ve teknoloji “*materyal kültür*” olarak da tanımlanır.” (Karafakioğlu; 2000; s:13).

Kültürün, turizm sektörü ile doğrusal bir etkileşimi vardır. Koyuncu, 1996 yılında yayınlanan tebliğinde; Turizm işletmelerinde temel kalite faktörleri arasında kültürel faktörleri de saymıştır. O’na göre; turistler sadece lüks otellerde konaklamak ve lüks restoranlarda yemek için tatile çıkmazlar. Doğal ve tarihi çevrenin farklılık arzetmesi ve turistik bir anlam ifade etmesi hizmet kalitesini arttıran bir faktördür. (Koyuncu; 1996; s:171-175).

Turizm çeşitleri sayılırken bazı kaynaklar, sanat ve kültürün etkilerini turizm çeşitleri içerisinde “sanat turizmi” ve “kültürel turizm” gibi ayrımlara giderek ifade etmişlerdir. Sanat turizmi ve kültürel turizmi Kuntay; “dinlenme, eğlenme, serbest zamanı değerlendirme turizmi” içerisinde göstermiştir. O’na göre sanat turizmi; müzik, tiyatro, sanat festivalleri, resim, heykel, ağaç oyma, boyama, cam, el sanatları, çömlek yapımı, halı dokuma, müzik, ses, ışık gösterileri v.b. gibi, kültür turizmini ise; müzeleri arkeolojik ve kentsel sit alanları, halk kültürü (folklor), gelenekler, sanat ve müzik, mimari ve süsleme, el sanatları, yaşam biçimi, beceriklilik v.b. gibi sınıflandırılabilir. (Kuntay; 2004; s:74)

Ürger; turizm, toplumsal bir olay olması sebebiyle, seyahatler ve konaklamalar sırasında kurulan ilişkiler sonucunda, farklı eğitim, sosyal ve kültürel yapılara sahip toplumlar arasındaki bir etkileşme, bilgide, görgüde, gelenekte, kültür yapılarında zamanla değişikliğe sebep olmaktadır. der. (Ürger; 1992; s:34).

“Bir bölgeye olan turist akımını en fazla yönlendiren, çekiciliklerin başında bölgenin kültürel ve tarihsel değerleri yer alır. Dünyanın her tarafında tarihsel olay ve yapılar, bazı tarihsel olaylar ya da kişiler ile ilgili oldukları için özel önem taşırlar. Çünkü insanlar her zaman kendilerinin ve diğer insanların geçmişlerine özel olarak ilgi duymuşlardır.” (İçöz; 2002; s:38). Ayrıca İçöz’e göre; kültürel gelenekler, sanat eserleri, folklor gibi değerler turistik çekicilikler arasında kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra çeşitli ülkelerdeki bilim ve araştırma merkezleri çok sayıda turist tarafından ziyaret edilen yerlerdir. Örneğin; A.B.D.’de, Kuzey Doğu Florida’daki John F. Kennedy Uzay Üssü. (İçöz; 2002; 38).

Coltman, geçmişte yapılan çoğu turizm planında sosyal ve kültürel faktörlerin göz önüne alınmadığını vurgulamış, asıl önemli noktanın turistler ve onların ihtiyaçlarından oluştuğunu belirtmiştir. Bu durum bugün değişmektedir. Çünkü; planlayıcılar turizm planlarında yerel girdileri yok saydıkları için o bölgenin yerli halkının kırgınlıklarının farkına varamamışlardır. Yerel halkların ilgileri ve olaylara etkileri hakkında, trafik yoğunluğu, gürültü, eğlence yeri kayıpları ve yeni bir çevreye uyum sağlamak olarak bilinen ne varsa artık yok sayılamaz. Turizm genellikle eğlence sektörlerine atıfta bulunmaktadır. Eğlence sektöründen meydana gelen turizmin müşterilerinden öteye bakması ve toplam halk üzerindeki sosyal ve kültürel etkileri göz önünde bulundurması gerekmektedir demiştir. (Coltman; 1989; s:150).

Dinçer; işletmelerde yönetim açısından yöneticilerin üstlenmesi gerekli olan görev ve sorumluluklar içerisinde sosyal yardım ve desteklere de yer vermiştir. O’na göre kültür ve sanat faaliyetlerini desteklemek, milli sporların gelişimine katkıda bulunmak bu sosyal yardım ve destekler arasında yer almaktadır. (Dinçer; 1999; s:68).

Şahiner, makalesinde ekonomik açıdan sermayenin küreselleşmesiyle birlikte kentlerin güzelleştirilmesinin de yeni amaçlara hizmet etmeye başladığını söylemekte ve sanatsal yaratıcılığın sadece kültür ürünlerinin yaratılmasına değil, aynı zamanda kentin paketlenip pazarlanmasında, başarılı bir gösteriye dönüştürülmesinde de kullanıldığını savunmaktadır. (Şahiner; 2007).

Markalar kendi marka değerlerinin artırılması ve pazarlama faaliyetlerine katkıda bulunması için kültürel ve sanatsal etkinliklere yatırım yapmaktadırlar. “Kendi sektöründeki tarihsel gelişmeleri göstermek adına da kültürel aktivitelere yatırım yapan şirketler vardır. Daha çok sosyal sponsorluk olarak adlandırılabilir bu çalışmalardan birisinin öncülüğünü de Goldaş üstlenmiş durumda. Goldaş, kuyumculuğu bir sanat olarak değerlendiriyor ve bu sanatın tarihsel gelişimini geniş kitlelerle paylaşmak adına Goldaş Kültür Yayınları’ndan farklı kaynakları piyasaya sunuyor. Goldaş Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Yalınkaya, İngilizce olarak da yayınlanan bu kitapların Türkiye’nin sahip olduğu mirasın dünyaya tanıtılmasını sağladığını söylüyor. Dünyanın en önemli müzeleri arasında yer alan British Museum ve Metropolitan Museum’da da satışa sunulmalarını bu açıdan önemli bulduğunu belirtiyor.” (Balıksel; 2006)

Ayrıca turizm açısından turistik arzı oluşturan çekicilikleri de şu şekilde sınıflandırabiliriz.

Tablo 1.3 Turistik Çekicilikler

▪ Kültürel Çevre;	▪ Fiziksel çevre;
○ Arkeolojik,	○ İklim,
○ Tarihsel Değerler,	○ Manzara,
○ Anıtlar,	○ Vahşi yaşamı gözleme,
○ Yapılar,	▪ Eğlence;
○ Müzeler,	▪ Spor;
▪ Folklorik Çevre;	○ Katılımcı olarak,
▪ Politik Çevre;	○ Seyirci olarak,
▪ Eğitsel Çevre;	▪ Parklar;
▪ Dinsel Çevre;	▪ Sinema ve tiyatro
▪ Modern Çevre	▪ Gece kulüpleri
▪ Kültürel Gelenekler;	▪ Oyun sahaları
○ Festivaller,	▪ Barlar
○ Sanat gösterileri,	
○ El sanatları,	
○ Müzik,	
○ Doğal ve geleneksel yaşam tarzı,	
○ Dil,	
○ Din,	
○ Bilim	

Sanatsal, kültürel, sportif etkinlikler ve bölgelerin kendi isimleri ile özdeşleşmiş olan olay ve olgular kültürel etkinliklerin çehrelerini oluştururlar. Bunları şu şekilde sınıflandırabiliriz;

Tablo 1.4 Kültür ve Sanat Etkinlikleri Çeşitleri

Etkinlik Türü	Çeşitleri
Festivaller	Şenlikler, Bayramlar, Karnavallar, Kutlamalar, Yıl dönümleri, Fuarlar
Sportif Etkinlikler	Olimpiyatlar, Turnuvalar, Kupalar
Sanatsal Etkinlikler	Sergiler, Sanat Fuarları, Bianeller, Trianneller, Sanat Festivalleri, Sempozyumlar,

1.2.1. Festivaller

Festival kelimesinin anlamı; “bir insan grubunun bazı tema ve etkinlikler için bir araya gelmesidir. Diğer bir ifadeyle festival, tema edilmiş bir halk kutlamasıdır.” (Richards, 1992, s. 16). “Festival, genellikle yerel bir topluluk tarafından belirlenmiş ve geleneksel olmuş gün ve tarihlerde kutlanan, yapıldığı yörenin imgesi haline gelmiş etkinlikler bütünüdür. Festival kelimesi Latince “*festa*” kelimesinden gelir. İlk kez 1200'lü yılların başında kullanıma girmiş ve yerleşmiştir. Festivaller genellikle doyusuya yemeklerin yendiği, çevrenin en güzel şekilde süslenip, temizlendiği olgulardır.” (wikipedia)⁵.

“Eski Mısır’da festivallerin çoğu bir dini temele dayanırdı ve yılın belli bir günü ya da günlerine dağılmış şekillerde yıllık olarak organize edilirdi. Geçmişten günümüze kadar gelmiş Dünyada birçok festival vardır. Örneğin; Amerika’da kasım ayında kutlanan Thanksgiving Day (şükran günü), Macarların Ağustos ayının 20 sinde kutladıkları St. Stephen’s Day, Fransa’da Temmuzun 14’ünde Fete Natoleve, Almanya’da Ekimin 3’ünde Tag der Deutschen Einheit gibi festivaller.” (Kinnius; 2006; s:18).

Günümüzde festivallerin temaları çeşitlilik göstermektedir. Sanat, kültür ve din büyük festivallerin temalarını oluşturur. Ülkemizdeki Kurban ve Ramazan Bayramları ve Hıristiyanların kutladıkları Christmas dini temalara, Antalya Altın Portakal Film Festivali sanatsal temalara, Afyonkarahisar Uluslararası Zafer Festivali kültürel temalara örnek verilebilir.

Festival ve müsamerelerin temaları aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- Görsel sanatlar,
- Müzik/ dans/ tiyatro,

⁵ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Festival>. (Wikipedi)

- Edebi,
- Genel kültür,
- Folklor,
- Spor,
- Yıldönümleri. (Richards, 1992; s.101).

1.2.2. Sportif Etkinlikler

“Dünyada sportif etkinlikler Antik Çağa kadar dayanmaktadır. Antik Yunan’da düzenlenmeye başlayan Olimpiyat oyunları, gerek ülkelerin bir bütün olarak organizasyondan, ekonomik, sosyal, politik, ve sportif yönlerden çıkar sağlamayı beledikleri, gerek çeşitli spor dallarında yarışan binlerce sporcunun başarılarının en yüksek noktasına çıkma beklentisi, gerekse dünyanın her yerinden milyonlarca seyirci için, bir gösteri ve spor ziyafeti olması açısından dünyanın en büyük spor organizasyonudur.” (Karaküçük, 1988, s. 49). Olimpiyat oyunlarını tarihsel süreci içinde incelediğimizde iki dönemle karşılaşırız. Bunlar; Antik (Klasik) Olimpiyat Oyunları ve Modern Olimpiyat Oyunlarıdır, bu iki dönemde de oyunlar dörder yıllık periyotlarla düzenlenmiştir.

“Antik Olimpiyat oyunlarının ilk tarihe geçişi M.Ö. 776 yılına rastlar. Ancak M.Ö. 1200 yıllarından beri yapıla geldiği de söylenmektedir. M.Ö. 776 dan M.S. 392 yılına kadar dörder yıllık aralarla 292 defa yapılan ve 1168 yıl devam eden Olimpiyatların organize edilmiş sebepleri olarak, dini, siyasi, sosyal ve kültürel konuları sayabiliriz.” (Karaküçük, 1988, s. 4).

“Şimdiki haliyle Modern Olimpiyatlar ilki 1896 yılında Atina’da organize edilen olimpiyat ile başlamıştır. Fransız pedagoğ Pierre de Coubertin Olimpiyat oyunlarının kurucusu olarak bilinmektedir. Coubertin’in çabaları sonucunda olimpiyat oyunlarının yeniden başlatılabilmesi için 1894 yılında ICO (International Comittee of Olympics) kuruldu.” (türkçebilgi.com)⁶. “Hiçbir şekilde kar amacı gütmeyen, Uluslararası hukukun ilke ve kurallarına dayalı tüzel kişiliği ve sürekliliği bulunan, olimpiyat oyunlarının dışında her türlü

⁶ http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/Pierre_de_Coubertin

sporun ve spor yarışmalarının teşkilatlanmasını, teşvik edilmesini sağlayan ICO, amatör sporun en yüksek yasama, yürütme ve yargı organıdır.” (Fişek, 1980 s. 170).

Sonuç olarak Modern Olimpiyat Oyunları uluslararası bir platformda her ülkeden sporcuların katılabildiği dünyanın en büyük organizasyonlarından. Yaz olimpiyatları ve Kış olimpiyatları olarak ikiye ayrılırlar. Bu güne kadar Modern Olimpiyat Oyunları bağlamında yaz olimpiyatları 28 defa, kış olimpiyatları 21 defa düzenlenmiştir.

Spor, her zaman çok ilgi çekmiş ve insanlar ile ilişkisi yadırganamayacak bir alandır. Bu sebeple sporun bazı dalları ülkelerin ekonomilerinin canlanmasında oldukça etkili rol almaktadırlar. Örneğin Amerikan Ulusal Basketbol Ligi olan NBA başlı başına bir ekonomik kazanç ve sektör olarak görülmektedir. Ayrıca; Türkiye’de bazı spor kulüplerinin halka arz olmuş hisse senetleri mevcuttur.

Sportif etkinlikler sadece olimpiyatlarla sınırlı olmayıp; her branşın kendi federasyonları tarafından organize edilen kendi müsabakaları da söz konusudur. Örnek vermek gerekirse; Dünya Futbol Kupaları, Basketbol Kupaları, Avrupa Şampiyonaları, Dünya Bilardo Şampiyonaları, Atletizm Şampiyonaları v.b. gibi organizasyonlar. Bu tip etkinlikler her açıdan organize edildiği ülke üstünde etkili olmaktadır. Son yapılan dünya futbol turnuvasını örnek olarak verecek olursak; yaklaşık 881.000.000,00 CHF (isviçre frankı)’lık bir toplam bütçe ile karşılaşırız. Bunun yanında ülkeler uluslararası firmaların sponsor desteklerini de almaktadırlar ki bu sponsorlukların gerek medya gerekse kullanıcıları üzerinde çok büyük etkileri olabilmektedir. Örneğin 2006 yılında organize edilen Torino Kış Olimpiyatları’nın izleyici sayısı; Biletli: 1.500.000.000 kişi, televizyon: 2.000.000.000 kişi olarak ölçülmüş. Yayımlanmış geliri ise; 833.000.000 \$ olarak gösterilmiştir. (International Olympic Committee; 2006 Marketing Fact File; www.olympic.org)⁷

Bu tür sportif etkinlikleri organize etmek için bir çok spor dalının uluslararası ve yerel federasyonları kurulmuştur. Bunlara futbol oyunlarını Tüm dünyada organize eden FIFA (Fédération Internationale de Football Association), Avrupa’da organize eden UEFA (The Union of European Football Associations) ve Türkiye’de TFF (Türkiye Futbol Federasyonu)’nu örnek olarak verilebilir.

⁷ www.olympic.org

1.2.3. Sanatsal Etkinlikler

1.2.3.1.Sanat Kavramı

İnsanoğlunun var oluşundan beri süre gelen “sanat” kavramının bir çok tanım ve tasviri yapılmıştır. Sanat, insanların yaşam evrelerinde her zaman boy göstermiştir.

Kültürün tanımını Turan, “Toplumda geçerli olan ve gelenek haline gelmiş olan dil, duygu, düşünce, inanç, sanat ve yaşam etkinliklerinin tümü” olarak yapmıştır. (Turan; 1994; s:13). Buradan sanat olgusunun kültürün yapı taşlarının arasında önemli bir noktada olduğunu söyleyebiliriz.

Turan’a göre sanat; “bir duygunun, tasarımın ya da niteliğin belli yöntemlerle belirtilmesi, ya da yaratılması” demektir. (Turan; 1994; s:233). Sanat insanla çok yakından ilişkisi olan bir ifade şekli olarak da tanımlanabilmektedir.

Sözlük uzmanları tarafından hazırlanan Türkçe Sözlük’te sanat, “Amacı güzelin üretimi olup, sesten, sözden, plastik, grafik ve gösteri olanaklarından yararlanarak, muhayyilenin tasarlayıp beğeninun uygun bulunduğu bir fikri gerçekleştirmek isteyen her türlü insan etkinliği.” olarak tanımlanmaktadır. (Develilioğlu ve Kılıçkını, 1975, s.1025).

“Dilin nasıl doğduğunu bilemediğimiz gibi, sanatında nasıl doğduğunu bilmiyoruz. Eğer tapınak ve ev yapımı, resim ve heykel yaratımı veya dokuma gibi etkinlikleri sanat sayarsak, Dünyada sanatçının bulunmadığı tek bir topluluk yoktur.” (Cömert, 1986, s.19).

Atatürk’ün 1932’de söylediği, “İnsanlar müttekâmil olmak için bazı şeylere muhtaçtır. Bir millet ki, resim yapmaz, bir millet ki fennin icabettirdiği şeyleri yapmaz, itiraf etmelidir ki, o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur.” sözü sanatın bir toplum için çağdaşlaşma ve ilerleme yolunda ekonomi, siyasi, mali, adli ve askeri alanların gelişimi ve oluşumu kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Turan’a göre toplumlarda kültür yaşamının gelişmesini sağlayan ya da onu engelleyen koşullar, denilebilir ki, en çok sanat alanında etkili olmaktadır. Bu koşulları şöyle sınıflandırabiliriz.

- Toplumda geçerli olan değer yargıları: Din, hoşgörü, müstehcen anlayışı,

- Yönetimden kaynaklanan etkenler: Yasal düzenlemeler, sansür, yönetsel buyruklar,
- Bilgi ve kültür düzeyi, sanat eğitimi,
- Maddi olanaklar. (Turan; 1994; s: 234)

Sanat kavramını birçok sınıflandırmaya tabi tutabiliriz. Sonuç itibariyle sanata ilişkin yaratma süreçlerinde için kullanılan malzeme değişikçe sanatın değişik isimlerle anılması mümkündür. Sanat genel olarak iki gruba ayrılır. endüstrüyel sanatlar veya güzel sanatlar.

Güzel sanatlar, temel olarak yedi dala ayrılmıştır. Bunlar; resim, heykel, dans, tiyatro, müzik, edebiyat, sinema ve fotoğraf . Teknolojinin gelişmesine paralel olarak sanat çeşitleri ve uygulamalarında değişimler görülebilmektedir. Örneğin Yedinci Sanat olarak bilinen sinema kameranın ve projeksiyon cihazlarının keşfinden sonra doğmuştur.

Koleksiyonlar sanat etkinlikleri için çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Sanat kapsamında faaliyet gösteren ve sanata destek vererek bir tanıtım kampanyasına giden kurum ve kuruluşların çoğu kendilerine bir koleksiyon edinme çabasındadır. Koleksiyon kelimesinin sözlük anlamı; “aynı cins şeylerin bir araya getirilmesi ile meydana gelmiş bütün, derleme.” dir. (Devellioğlu; 1975; s:727). Tanımdan da anlaşılacağı üzere sanat kapsamında yer alan resim, heykel, seramik, müzik, sinema v.b, türler içinde eserlerin bir araya getirilmesi ile oluşturulan gruplar koleksiyonu meydana getirir.

Ekonomik açıdan kurumlar koleksiyonlarını sadece sergi veya sahiplik açısından değerlendirmemektedirler. Herhangi bir ekonomik sorun ile karşılaşıldığı takdirde bu kurum ve kuruluşlar koleksiyonlarındaki eserlerden birisini elden çıkararak karşılaşılan ekonomik krizden kurtulabilmektedirler.

Sanat fuarları ve sanatsal etkinlikler de turizm açısından büyük bir önem taşımaktadır. Sanat eserlerinden bir koleksiyon elde edilerek oluşturulan müzeler, tarihi eserler ve bunları zenginleştiren sanat eserleri buldukları bölgelerin cazibelerini arttırmak için bir araç olarak kullanılmaktadırlar. Bu da sanat eserlerinin ve sanatsal organizasyonların sermaye aracı olarak kullanılmasını desteklemektedir. Örneğin şehir müzelerinde o şehrin tarihi değere sahip olan sanat eserleri sergilenmektedir. Ayrıca bazı uluslararası ve ulusal etkinlikler organize edildikleri ülke ve şehirlerin turizm açısından tercih edilmelerinde büyük rol oynamaktadır.

Antalya Altın Portakal Film Festivali, Efes Pilsen Blues Festivali, İstanbul Biennali uygulandıkları şehirleri cazibe merkezi haline getirmektedirler.

1.2.3.2.Sanatsal Etkinliklerin Çeşitleri

Sanatsal etkinlikler tüm dünyada birçok sayı ve çeşitte organize edilmektedir.

1.2.3.2.1. Sanat Fuarları

Çalıkoğlu sanat fuarları için bir tartışmada, fuarın kendi mantığı bir kere enternasyonal olmaktır: yani yerelden kurtulup bir dünya fikri içerisinde, küresellik ile birlikte başka bir ilişki ağı kurmaktır. (Çalıkoğlu; Sanat Dünyamız, sayı:101s: 94-111) demiştir.

Adı “sanat fuarı” olmasa da dünyada fuar benzeri organizasyonların başlangıcı 1798 yılında Paris’te düzenlenen sanayi sergilerine dayanıyor. Dünya ülkelerinin birbirlerini tanımalarını ve ticarete girmesini sağlayan platformlar olarak nitelendirilebilecek ‘fuar’lar o günden bugüne ihtisaslaşma yolunda bir seyir izliyor. Osmanlı’nın katıldığı 1851 yılında Hyde Park Crystal Palas’ta düzenlenen Londra Sergisi , ‘sanat fuarı’ anlamındaki ilk oluşum olarak nitelendirilebilir. Osmanlı bu sergiye bir takım etnografik malzeme ve el sanatları ürünleri ile katılmıştır. Bu serginin 1862 yılında düzenlenen ikincisine de katılan Osmanlı’nın, yağlı boya resim ve heykel ile katıldığı ilk sergi ise 1867 tarihli Paris Uluslararası Sergisi’dir. (Sezgin, Artist Dergisi, No: (01.01.2007), 60-61).

Kayar’a göre; sanat fuarları ülkeler arası ilişkide iletişim alanı ve turizmde çok ciddi yatırım karşılığı olmaktadır. (Kayar, Sanat dünyamız, sayı:101; s: 94-111).

Sanat fuarları uluslararası arenada, ülkelerin tanınması ve tanıtılması anlamında çok önemli ve sağlam bir yere sahiptir. Bu da ülkelerin tarihleri ile kaynaştırılmış olan yapıtların ve fuarların, kent için gerekli öneminin irdelenmesi ile sağlanmaktadır. Fuarlar ister sanat, ister ekonomik, ister sanayi alanında olsunlar yapıldıkları ülke hatta şehir ekonomisinde etkin bir rol oynamaktadır.

Sonuç olarak kent ile fuarın iç içe olması nedeniyle, fuarın tanıtılması esnasında ülkenin ve şehrin tanıtımı da söz konusu olmaktadır. Bu sebeple fuarların, kentlerle

ilişkilerinin kesilmesi yanlış olacaktır. Sanat fuarları gibi sanat festivalleri de Dünyada çok önemli yer teşkil etmektedir.

1.2.3.2.2. Sempozyumlar, Bienaller, Triennaller

Sempozyumlar; sanat, bilim ve kültür konularında sanatçı ve bilim adamlarının ortaya koydukları eserleri sunum şekilleridir. Sempozyum kelimesi Fransızca'dan dilimize geçmiştir. Kelimenin kökeni Latince'dir ve Yunanca "*Symposion*" kelimesinden gelmektedir ve birlikte içmek anlamındadır. Sempozyum belli bir konuda çeşitli konuşmacıların katılımıyla düzenlenen bilimsel ağırlıklı toplantı, bilgi şöleni demektir. Sempozyumlarda bir konu farklı konularda uzman kişiler tarafından ele alınır ve o konu tüm yönleriyle tartışılır. Sempozyum eğitim amaçlıdır. Sempozyumda davetli ve çağrılı konuşmacılar sempozyum konusunda sunum/anlatım yaparlar. Katılımcılar sempozyum süresince ilgili konuda görüşlerini sorularını diğer katılımcılarla paylaşırlar. Sempozyumlar ulusal ve uluslararası düzeyde yapılmaktadır. Ulusal Sempozyumlar yurtiçinden konuşmacılarla yapılır. Çağrılı konuşmacılar arasında dünya çapında uzman kişilerin bulunduğu ve katılımcıların da yurtdışından katılabildiği dünya genelinde konuların tartışıldığı sempozyumlar Uluslararası Sempozyumlardır. (sempozyum.net)⁸

Ulusal ve uluslararası düzeyde olmak üzere sempozyumların, sanatçıların buluşması, ortak, halka açık mekânlarda yapıtlar üretmeleri, bilgi ve teknik alışverişinde bulunmaları, gerçekleştirilen yapıtların gerçekleştirildiği kentin açık mekânlarına yerleştirilmesi, sanatsal gelişim, birikim, toplum kültürünün gelişimi bakımından son derece önemli katkılar sağladığı bir gerçektir. Ancak, genelde Avrupa'nın çeşitli kentlerinde, Uzakdoğu ülkelerinde sürekliliği olan ve her yıl yapılan heykel sempozyumları ne yazık ki, ülkemizde yerel yönetimlerin olumsuz yaklaşımları, devletçe destek görememek gibi nedenlerden dolayı sürekli olamamakta ve bu anlamda bir gelenek oluşturamamaktadır. (Kültür ve Turizm Bakanlığı).⁹

Biennial; Çoğunlukla kültürel veya sanatsal faaliyetler için kullanılan bir terimdir. (Vikipedi). Terimin Türkçe karşılığı "*iki yılda bir*"dir. Sanat alanında ise iki yılda bir düzenlenen dünyanın en büyük uluslararası avangard sanat sergisini tanımlamak için kullanılır. Bu sergi uluslararası bir panel ile değerlendirilir. İlk biennial Venedik'te 1985

⁸ www.sempozyum.net/sempozyum-nedir

⁹ <http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7E7F2B691D9F00978999DEE6B259E049>

yılında düzenlenmiştir. Bu sergide 16 ayrı ülkeden sanatçıların çalışmaları sergilendi. Daha sonra birçok ülke kendi “*biennial*”ini düzenlemeye başlamıştır: Paris Biennali, Tahran Biennali, Tokyo Biennali gibi. Türkiye kendi biennialini 1987’den beri İstanbul’da düzenlemektedir. (Keser; Sanat Sözlüğü; 2005; s: 70)

Dünyada düzenlenen belli başlı uluslararası bienaller şunlardır:

- KORE: Gwangju Biennale
- BREZİLYA: Bienal de São Paulo
- AVUSTRALYA: Biennale of Sydney
- İSPANYA: Bienal de Valencia
- SENEGAL: Dak’Art, la Biennale de l’art africain contemporain
- ALMANYA: Documenta (Kassel)
- İTALYA: la Biennale di Venezia
- KÜBA: Bienal de La Habana
- MALİ: Rencontres de la photographie africaine de Bamako(Vikipedi)¹⁰
- TÜRKİYE: İstanbul Bienali

Triennial; Üç yılda bir düzenlenir. Öreğin; İtalya’da Milano’da düzenlenen endüstriyel tasarım fuarı. İlk triennial 1933 yılında düzenlenmiştir. (Keser; 2005; s:337).

1.2.3.3.Dünyada Sanatsal Etkinlikler

Dünyada bir çok ülkede bölgesel özellikleri ve sanatsal potansiyellerine göre çeşitli sanat etkinliklerine rastlanmaktadır. Bu sanat etkinlikleri; sanat fuarları, festivaller, karnavallar, bianeller, trianneller ve sergiler gibi çeşitli isimler ve şekillerde organize edilmektedir. Dünyadaki etkinliklerin bir kısmı Ek-1’deki “Dünyada Organize Edilmekte Olan Sanatsal Etkinlikler” isimli tabloda gösterilmiştir. Ek-1’deki tablo incelendiğinde Avrupa ve Amerika kıtalarındaki etkinliklerin çokluğu dikkat çekmektedir. Amerika Kıtası’ndaki etkinlikler genellikle Amerika Birleşik Devletlerinde organize edilmesine karşın, etkinlik sayısı Avrupa’da birçok ülkeye dağılmıştır.

¹⁰ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Bienal>. (Vikipedi)

Dünyada yapılan gelenekselleşmiş biennial, triennial etkinliklerine Ek-2'deki "Dünyadan Biennial ve Triennial Etkinlikleri" isimli tablodaki etkinlikler örnek gösterilebilir. Genellikle bu tür etkinlikler Avrupa'da organize edilmektedirler.

1.2.3.4. Türkiye'de Sanatsal Etkinlikler

Tablo 1.5 Türkiye'den Bazı Sanatsal Etkinlikler.

Etkinlik Türü	Etkinliğin Adı	Yapıldığı Yer
Festival ve Sanat Fuarları	Uluslararası Ankara Müzik Festivali	Ankara
	Uluslararası Ankara Film Festivali	Ankara
	Uluslararası İstanbul Film Festivali	İstanbul
	Uluslararası İzmir Film Festivali	İzmir
	Avrupa Filmleri Festivali (Gezici Festival)	Ankara
	Uluslararası Bodrum Çevre Filmleri Festivali	İstanbul
	Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali	Ankara
	Uluslararası Uzakdoğu Film Festivali	Ankara
	Beyazperdenin Ardındaki Kentler Film Festivali	İstanbul
	Uluslararası Sinema Ve Tarih Buluşması Film Festivali	İstanbul
	Binbir Belgesel Film Festivali	İstanbul
	Adana Altın Koza Kültür Ve Sanat Festivali	Adana
	Uluslararası Eskişehir Film Festivali	Eskişehir
	Safranbolu Altın Safran Belgesel Film Festivali	Karabük
	Paso Öğrenci Filmleri Festivali	Ankara
	Foça Çevre Kısa Filmleri Festivali	İstanbul
	Ankara Film Festivali Bünyesinde Kısa Film Günleri	Ankara
	İstanbul Uluslararası Kısa Film Günleri	İstanbul
	İzmir Uluslararası Kısa Film Festivali	İzmir
	Foça Çevre Kısa Filmleri Festivali	İstanbul
	Marmara Üniversitesi -Kısa Metrajlı Film Yarışması	İstanbul
	Bursa İpek Yolu Film Festivali	Bursa
	Contemporary	İstanbul
	ÇankART	Ankara
	Efes Pilsen Blues Festival	Tüm Türkiye
	İstanbul Sanat Fuarı/ARTİST 2006	İstanbul
	Ankara Sanat Fuarı	Ankara
	Rock'n Coke	İstanbul
	Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali	İstanbul
Bianeller	İstanbul Bianeli	İstanbul
	Uluslararası Adana Çağdaş Sanat Bienali	Adana
	Uluslararası İstanbul Fotograf Bienali	İstanbul
	Bodrum Bienali	Muğla
	Birinci Uluslararası Bursa Karikatür Bienali	Bursa

Kaynak: Kültür ve Turizm bakanlığı İnternet Sitesi

1.2.3.5.Antalya’da Sanatsal Etkinlikler

Antalya doğal güzellikleri, tarihi zenginlikleri, sanatsal ve kültürel etkinlikleri ile turizm açısından Türkiye için çok önemli bir yere sahiptir. Antalya İli’nde yapılan bazı sanatsal etkinlikler Tablo 1.8’de gösterilmiştir.

Tablo 1.6 Antalya’da Yapılan Sanatsal Etkinliklerden Örnekler

Sanatsal Etkinlikler	Alanya Uluslararası Karikatür Yarışması	Alanya
	Antalya Altın Portakal Film Festival	Merkez
	Kemer Deniz Kızı Halk Konseri	Kemer
	Manavgat Geleneksel Halk Konseri	Manavgat
	Phaselis Art Days	Kemer
	Serik Sanat Şöleni	Serik
	Serik Uluslararası Aspendos Opera ve Bale Festivali	Serik
	Uluslararası Akdeniz Karikatür Yarışması	Alanya
	Uluslararası Halk Dansları ve Halk Müziği Festivali	Antalya
	Aspendos Tiyatro Festivali	Serik
	Uluslararası Side Kültür ve Sanat Festivali	Side

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı İnternet Sitesi

1.3.Dünyada Kültürel Etkinlikler

Dünyada ülkelerin tanıtımlarında önemli yer teşkil eden ve turizm sektörlerine büyük katkılar sağlayan kültürel etkinliklere çok çeşitli şekillerde ve sayılarda rastlanabilmektedir. Tablo 1.9’da dünyada var olan uluslararası boyut kazanmış bazı etkinliklerin örneklerini görebiliriz.

Tablo 1.7 Dünyadan Kültür ve Sanat Etkinlikleri Örnekleri

Etkinlik Çeşidi	Etkinliğin Adı	Ülkesi/Şehri	Kaçıncısı	Ne Sıklıkla
Festivaller	Edinburg International Festival	İskoçya/Edinburg	59	Her Yıl
	Rio Carnival	Brezilya/Rio	62	Her Yıl
	Internationale Filmfestspiele Berlin	Almanya/Berlin	58	Her Yıl
	Festival de Cannes	Fransa/Cannes	60	Her Yıl
	Christmas	Hristiyan		Her Yıl
	Thanksgiving Day	Amerika		Her Yıl
	La Tomatina	İspanya	63	Her Yıl
	Halloween	Dünya Çapında		Her Yıl
Sportif Etkinlikler	Yaz Olimpiyatları	Değişiyor	28	4 yılda bir
	Kış Olimpiyatları	Değişiyor	21	4 Yılda Bir
	Fifa Dünya Futbol Şampiyonası (Erkekler)	Değişiyor	18	4 Yılda Bir
	Fiba Dünya Basketbol Şampiyonası (Erkekler)	Değişiyor	16	4 Yılda Bir.
	Akdeniz Oyunları	Değişiyor	15	4 Yılda Bir
Sanatsal Etkinlikler	Annual Downtown Dunedin Art Festival	Amerika/Florida	11	Yıllık
	Gwangju Biennale	Kore	6	İki yılda bir
	Documenta (Kassel Biennale)	Almanya/Kassel	12	İki yılda bir
	The World's Leading Art and Antiques Fair	Hollanda/ Maasrtricht	26	Yıllık
	National Arts Festival	Güney Afrika/Grahamstown	32	Yıllık

1.4. Türkiye’de Kültürel Etkinlikler

Türkiye’nin tanıtılmasında ve şehirlerin cazibelerinin artırılmasında önemli yer teşkil eden, önde gelen kültür ve sanat etkinliklerinden bazı örnekler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.8 Türkiye’den Kültür ve Sanat Etkinlikleri Örnekleri

Etkinlik Çeşidi	Etkinliğin Adı	Şehri	Kaçıncısı	Ne Sıklıkla
Festivaller	Kurban Bayramı	Müslüman		Her yıl
	Şeker Bayramı	Müslüman		Her yıl
	Afyonkarahisar Belediyesi Geleneksel Uçurtma Şenliği	Afyonkarahisar	23	Her yıl
	Uluslararası Ankara Film Festivali	Ankara	19	Her Yıl
	Geleneksel Karapürçek Yağlı Güreşleri	Ankara	18	Her Yıl
	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	Tüm Türkiye	83	Her Yıl
	Uluslararası İstanbul Film Festivali	İstanbul	27	Her Yıl
	Uluslararası Pendik Kültür ve Sanat Festivali	İstanbul	9	Her Yıl
	Selçuk Efes Deve Güreşleri Festivali	İzmir	26	Her Yıl
	Uluslararası Aliğa Festivali	İzmir	18	Her Yıl
Sportif Etkinlikler	Türkiye Üniversiteler Spor Oyunları	Tüm Türkiye	5	Her Yıl
	Kıtalar Arası Fiat Rallisi	İstanbul	36	Her Yıl
	Türkcell Süper Ligi (Futbol)	Tüm Türkiye	51	Her Yıl
	Beko Basketbol Ligi	Tüm Türkiye	15	Her Yıl
	Kırkpınar Yağlı Güreşleri	Edirne	650	Her Yıl
Sanatsal Etkinlikler	İstanbul Bienniali	İstanbul	10	İki Yılda Bir
	İstanbul Sanat Fuarı/ARTİST 2006	İstanbul	16	Her Yıl
	Ankara Sanat Fuarı	Ankara	7	Her Yıl
	Efes Pilsen Blues Festival	Tüm Türkiye	18	Her Yıl
	Rock'n Coke İstanbul	İstanbul	5	Her Yıl
	Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali	Ankara	11	Her Yıl

1.5.Antalya’da Kültürel Etkinlikler

Antalya İlindeki ulusal ve uluslararası bütün kültürel ve sanatsal faaliyetler Ek-3’t e yer almaktadır. Bu etkinlikler turizm beldesi olan Antalya için önemli bir yere sahiptir. Kültür Bakanlığı’nın internet sitesinden Antalya’da ki bazı kültür ve sanat etkinlikleri aşağıdaki gibi derlenmiştir.

2. BÖLÜM: HEYKEL SEMPOZYUMLARI

2.1. Heykel Kavramı

Heykel ya da yontu, çeşitli gereçler kullanarak üçboyutlu düzenlemeler yapma, bu yolla yaratılan estetik değerler aracılığıyla da duygu ve düşünceleri iletme sanatıdır. Oluşturulan üçboyutlu yapıt soyut ya da somut olguları canlandırıyor olabilir, betimleyici ya da süsleyici nitelik taşıyabilir. Heykel daha çok eskiçağlardan beri herhangi bir kişi ya da olayın anısını yaşatmak amacıyla da kullanılmıştır. (Kültür ve Turizm Bakanlığı İnternet Sitesi)¹¹.

Kültürlerin veya uygarlıkların kendilerini ifade şekillerinden biri de heykeldir. Turan; “klasik eski çağ kültürünün, belirli bir mekan içerisinde maddi cismi, insan bedenini anlatmaya önem vermiştir” demektedir ve eklemektedir. “Klasik eski çağ kültürü kendini ifade etmek için heykeli seçmiştir”. (Turan; 1994; s: 33).

Doğa olayları, inançlar ve insanların kendilerine ait hissettikleri grupları betimleme çabaları heykel sanatının yaygınlaşma sebepleri arasında gösterilebilir.

Arapça kökenli olan ‘heykel’ sözcüğü, Osmanlıca ve günümüz Türkçesi’nde üç boyutlu sanat yapıtlarının yaygın adıdır. En geniş kapsamıyla çok iri şey, büyük tapınak v.b gibi anlamlarla yüklüdür. (Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi; Cilt:2; s: 780)

Genellikle tür olarak “Heykel, yapım açısından rondo-bos (rondoe-bosse), yani duvar v.b bir yüzeyden bağımsız, çevresinde dönülebilir serbest heykel ve alçak ya da yüksek kabartma (rölyef) olarak iki ana türe ayrılır ve genellikle bu iki ana tür içinde irdelenir.” (Eczacıbaşı; s: 780)

11

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF0239EEA0FCDF038BE2D7DF7E52BC5F7D>

2.2.Tarihsel Gelişimi

“Heykel sanatı, tarihsel açıdan biçim sanatlarının en eskilerinden biridir. Yaklaşık her kültürün oluşum evresinde el sanatlarının gelişimini, heykel sanatının ortaya çıkıp serpilmesi izler. Genellikle köken açısından küçük el sanatlarından yola çıkar, söz konusu kültürün özelliklerine göre, kimi kez onlarla kaynaşır. Bu dalda ilk üretimler çıplak elle biçimlendirme olanağı veren kil ve benzeri gereçlerin yaygın olarak kullanılmasıyla başlamıştır.” (Eczacıbaşı; s: 782)

Dünyanın çeşitli yerlerinde yapılan kazılarda mermer, ağaç, taş, pişmiş toprak, maden v.b. gibi çok çeşitli malzemeden yapılmış heykel ve heykelciklere rastlanmaktadır. Bunlar ve diğer heykeller üzerinde yapılan incelemelerden, heykellerin büyük bir kısmının çeşitli kavimlerin ilah olarak tanıdıkları varlıkları tasvir ettikleri, bazılarının kral-kraliçe gibi hükümdar ailelerini, kahramanları ve kahramanlık olaylarını, bilim, sanat ve sporda meşhur olmuş kimseleri, bir kısmının da çeşitli insan ve hayvanları tasvir ettikleri anlaşılmıştır. Tarihi araştırmalar, ilk heykelin ne zaman ve kimler tarafından yapıldığı hakkında herhangi bir netice vermemektedir. (wikipedia)¹²

İlk çağlarda Mezopotamya, Mısır ve Arkaik Yunan’da heykel sanatında boyutsal ve anıtsal etki, kalıcılık, durağan anlatım göze çarpar. Özellikle kabartma türündeki yapıtlar, mimari yapının bir parçasını oluşturur. Heykel genellikle anıt mezar ve tapınaklarda yer almıştır. Mısır’da, Abu Simbel’deki II. Ramses heykelleri (M.Ö. 1301-1234) ile Irak’ta Nemrud’da bulunan Asur dönemine ait Lamssu (M.Ö. 9. yy. Biritish Museum), bu tür yapıtlara örnektir. (Eczacıbaşı; s: 782)

Ortaçağ Avrupa’sında Hıristiyanlığın sanatı dinsel kalıplar içinde görmesi heykelde Roma döneminin anlatım biçiminden uzaklaştırmayı getirmiştir. Bu dinsel yaklaşım, Romanesk ve Gotik üslupların oluşumuna zemin hazırlamış, sanatçılar dinsel konularla yetinmiştir. Bu dönemde öz ve biçimin birbirini tümlemesiyle simgeci, şematik bir anlatım üzerinde yoğunlaşmıştır. Amaç, kendinden önceki sanat olgusunu yadsırken, bir öte dünya temasını dile getirmektir. İspanya’da Santiago de Compostela’nın girişi (1188) ve Fransa’da Toulouse’daki St. Sernin Kilisesi (12.y.y), dönemin tipik örneklerindedir. (Eczacıbaşı; s: 782).

¹² http://tr.wikipedia.org/wiki/Heykel#Heykelin_tarih.C3.A7esi

20. yy, heykel sanatında geleneksel biçim, gereç ve tekniklerin bir yana bırakıldığı bir dönemdir. Önceleri temsili bir sanat türüken, bu yüzyılda resim sanatına koşut gelişmeler olmuş ve soyut heykeller üretilmiştir. (Eczacıbaşı; s:782).

Türk tarihinin İslamiyet'ten önceki döneminde kültür etkinlikleri içerisinde heykelinde yeri olduğu görülmektedir. Aslında Totemizm'e, Naturalizm'e ya da Budizm'e bağlı kavimlerin, kendisinden geldiklerini varsaydıkları ve taptıkları Tanrı'larının simgelerini, heykellerini yaptıkları bilinmektedir. (Turan; 1994; s:255).

Türkler çok eski çağlardan beri taş işçiliğinde başarılı yapıtlar ortaya koymuşlardır. En eski örneklerine Orta Asya sanatında rastlanır. Orhun Anıtları anıtsal heykeller olarak da düşünülebilir. İnsan figürünün simgesi olarak taştan yontulmuş balballar; balballar da ilkel heykel örnekleridir. (Kültür ve Turizm Bakanlığı İnternet Sitesi).¹³ Uygurlar Döneminde, dinsel amaçlar dışında da heykel yapılmış olması, heykelciliğin bir sanat dalı sayıldığını kanıtlamaktadır. (Turan; 1994; s:255).

İslam dininin benimsenmesinden sonra dinsel kurallar gereği, öteki sanatlarda olduğu gibi heykelde de betimlemecilik bırakılmış, bunun yerine süslemeci yanı ağır basan kabartmacılık, oymacılık, kakmacılık gibi sanatlar öne çıkmıştır. Gene de Anadolu Selçuklularının yaptığı yapılarda insan ve hayvan figürlerini kullanan kabartmalara rastlanır. (Kültür ve Turizm Bakanlığı İnternet Sitesi).¹⁴

Heykel sanatı insanlık tarihinin doğuşundan beri doğa ve tanrıyı yani inançları simgeleyen olguları betimleme çalışmalarıyla yapıldıkları dönemler hakkında tarihsel, ekonomik ve birçok kültürel bilgiyi içermektedir.

13

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF0239EEA0FCDF038BE2D7DF7E52BC5F7D>

14

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF0239EEA0FCDF038BE2D7DF7E52BC5F7D>

2.3. Heykel Sempozyumları ve Organizasyon Çeşitleri

Barab'a göre bir heykel sempozyumu heykeltıraşların hayallerini ve fikirlerini gerçekleştirir. Bunlar; gezi ve çok çalışma, iyi yemek, muazzam heykeller yaratma, işlerine saygı duyulması ve ellerinde bir miktar para ile ayrılma olabilir. Ayrıca heykel sanatları performans sanatıdır. (Barab, 998; s:4).

Kapsamında heykellerin bulunduğu organizasyonların çeşitliliklerinden söz edebiliriz. Bunlar gerek festivaller, sempozyumlar, biannel ve trianneler gerekse sanat fuarları olarak tam bir work shop şeklinde boy gösterebilirler. Dünyada sanat alanında yer alan bir çok etkinlik mevcuttur.

Bunlardan en dikkat çekici olanlar sempozyumlardır. Heykel sempozyumlarının özellikle de, uluslararası bir heykel sempozyumunun, yapıldığı ülke ve kente önemli bir koleksiyonel katkısı vardır. Çünkü var olan kültürel mirasın üstüne geleceğe aktarılacak bir kültürel kaynaşma söz konusudur. Dönemin usta heykeltıraşlarının elinden çıkmış olan eserlerin kent koleksiyonuna katılmasının yanı sıra organizasyonun yapılışı esnasında gerçekleştirilecek olan iyi bir pazarlama uygulaması sonrasında o ülkenin veya kentin turizm cazibesinin artacağından ve ekonomik olarak kente katkısının büyük olacağından da söz edilebilir.

Dünyada heykel sempozyumlarının çeşitleri sadece materyalleri ile değil organizasyonları ile de farklılık yaratmaktadır. Organizatörler sanatçıları kendi sempozyumlarına dahil edebilmek için sadece ülkenin cazibesini kullanmazlar. Ayrıca organizasyonun çekiciliğini arttırmak zorundadırlar. Bu çekiciliği sempozyumların uluslararası arenada kabul edilebilirliği ile de ölçmek mümkündür.

Heykel sempozyumlarının organizasyon türleri ekonomik açıdan ve sanatçılara sağlanan imkânlar açısından çeşitlilik gösterebilmektedir.

Bu bakımdan heykel sempozyumları, ekonomik açıdan; kamu kurumlarının mali açıdan desteklediği sempozyumlar ve özel sektörün mali açıdan desteklediği sempozyumlar olarak iki grupta incelenebilir.

Kamu kurumlarının maddi açıdan desteklediği sempozyumlar; üniversite, belediye, kültür bakanlığı gibi kurumların destek verdikleri veya organize ettikleri sempozyumlardır.

Örneğin; Antalya'nın Alanya ilçesinde, Mimar Sinan Üniversitesi ve Alanya Belediyesi'nin birlikte organizasyonunu üstlendikleri Alanya Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu.

Özel sektörün mali açıdan desteklediği sempozyumlar ise; heykellerin yapılması esnasında özel sektör kurumlarının verdiği maddi destek olarak belirtilebilir.

Sanatçılara sağlanan maddi ve maddi olmayan imkânlar bakımından şu şekilde sınıflandırılabilir.

Bütün giderlerin sanatçılara ait olduğu sempozyumlar; buna International Sculpture Symposium in Hue-Vietnam örnek olarak gösterilebilir.¹⁵

Sanatçıların belli bir katılım ücreti ödeyerek katıldıkları sempozyumlar;

Sanatçıların kısmi giderlerinin organizasyon tarafından karşılandığı sempozyumlar; Örneğin yol ücretlerinin sadece 300 dolarının sanatçıya geri ödendiği Julienne International Sculpture Symposium¹⁶ ve yol parası talep edilemeyen ve orada kaldığı müddetçe harcaması gereken yeme içme giderleri sanatçıya ait olan Davos International Sculpture Symposium¹⁷.

Sanatçıların tüm giderlerinin yanı sıra telif ücreti ödenmesi ile organize edilen sempozyumlar; Matruh International Granite Sculpture Symposium¹⁸.

Sempozyum esnasında yapılan eserlerin bir yarışma sonucunda ödüllendirilmesi şeklinde organize edilen sempozyumlar; Tehran International Sculpture Symposium¹⁹ ve The Symposium of Stone Sculpture Vilnoja²⁰

Organizasyonlarda rastlanan farklılıkların tamamen yörenin ekonomik doygunluk seviyesi ile doğrudan ilişkili olduğu görülebilmektedir. Ekonomik sorunlarını halletmiş toplumların gerçekleştirdikleri organizasyonlar daha gösterişli, daha teknolojik ve daha zengin sunumlar içermektedir. Bazılarında ise sanatçının ve sanatın sömürülmesi açıkça hissedilmektedir. Çünkü sanatçıya ödenen telif ücreti, uygulama sürecindeki normal yevmiye ücretinden bile az olabilmektedir.

¹⁵ <http://www.huefestival.com/>.

¹⁶ <http://www.julienne.fr>

¹⁷ <http://www.hart-events.ch>

¹⁸ http://symposiummatruh.com/home_a.html

¹⁹ <http://www.tehransculpture.org/english/asp%20for%20home/asp/Bargozideh.asp>

²⁰ <http://www.stoneart.lt>

2.4.Dünyada Heykel Sempozyumları

Dünyanın birçok ülkesinde çok çeşitli sanat etkinlikleri organize edilmektedir. Bunlardan birisi de heykel sempozyumlarıdır. Bu organizasyonlar dünyanın bir çok ülkesinden tanınmış heykel sanatçıları bir araya getirerek belirli bir konsept veya serbest bir biçimde heykellerini icra etmelerini sağlamaktadır. Gerek ahşap, gerek metal, gerek taş, gerekse diğer materyallerden yapılan bu heykellerin, sempozyumları organize eden ülkeye hem ekonomik açıdan hem de sanatsal açıdan büyük kazançlar sağladığı göz ardı edilemez. Çünkü sanat etkinlikleri turizm sektörünün sermayeleri içerisinde.

Tablo 2.1’de dünyada organize edilen heykel sempozyumlarından bazı örnekler gösterilmektedir.

Tablo 2.1 Dünyada Organize Edilen Bazı Heykel Sempozyumları

Changchun international Sculpture Symposium	Çin
Limestone Sculpture Symposium	Hindistan
Ontario International Stone Sculpture Symposium	Kanada
International Sculpture Symposium “in petra Leccese”	İtalya
Hualien International Sculpture Symposium	Tayvan
21. International Sculpture Conferance	Amerika
9. International Symposium of Sculpture In Stone ‘Even Ba’Galil’	İsrail
Aswan Sculpture Symposium	Mısır
Tehran Sculpture Symposium	İran
Schoodic Internatiinal Sculpture Symposium	Amerika
Stone in Galilee International Stone Sculpture Symposium	İsrail
Tereitanga Stone Sculpture Symposium	Yeni Zellanda
Recontres Internationales de Sculpture de Spriment	Belçika
Simposio International di Scultura a Carrara	İtalya
Nantopietra	İtalya
Hue International Sculpture Symposium	Viyetnam
Davos International Sculpture Symposium	İsviçre
The Symposium of Stone Sculpture Vilnoja	Litvanya
the Stanstead Granite International Sculpture Symposium	Kanada
Matruh International Granit Sculpture Symposium	Mısır
International Cazin Stone Sculpture Symposium	Bosna Hersek

2.5.Türkiye’de Heykel Sempozyumları

Gerek topluma Atatürk’le özdeşleşen anıt heykelleri dışında çağdaş yapıtlar sunabilmek, gerekse yeni yetişen heykeltıraş kuşağının daha özgün yaratı ve uygulamalarının önünü açabilmek amacıyla, öncülüğünü heykel eğitimi veren kurumlarda görev yapan aynı

zamanda sanatçı olan eğitimcilerin yaptığı uygulamalı heykel sempozyumları, 1990'lı yıllardan bu yana heykel sanatımıza yeni bir canlılık ve etkinlik kazandırmıştır.(Kültür ve Turizm Bakanlığı)²¹

Türkiye'de üniversiteler tarafından organize edilen heykel sempozyumlarını şu şekilde örneklendirebiliriz;

Akdeniz Üniversitesi'nce; Uluslararası Heykel Sempozyumu.

Antakya Mustafa Kemal Üniversitesi'nce; Yesemek Bazalt Taşı Heykel Sempozyumu,

Cumhuriyet Üniversitesi'nce; Taş heykel sempozyumu,

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nce; 1. 2. 3. Antalya Taş Heykel Sempozyumu,

İnönü Üniversitesi'nce; Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu,

Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nce; Hüseyin Gezer Taş Heykel Sempozyumu,

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nce; Avşar Hadi Bara Granit Heykel Sempozyumu,

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nce; Değirmendere Zühtü Müridoğlu Ağaç Heykel Sempozyumu,

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nce; Marmara Adası Heykel Sempozyumu,

Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nce; Yalova Heykel Sempozyum,

Trakya Üniversitesi'nce; İlhan Koman Sempozyumu,

Van 100. Yıl Üniversitesi'nce; Taş Heykel Sempozyumu,

21

Bu organizasyonlar genellikle ulusal ve uluslararası bir çok sanatçının katılımı ile yapılmaktadır. Böylelikle dünyada bir çok sanatçının hem ülkemizi tanıma şansı hem de ülkemize değerli eserlerini bırakma şansı doğmaktadır. Bu sayede ülkemiz kültür mirasına yeni eserler eklenmektedir.

Aşağıda Türkiye’de yapılmış olan değişik heykel sempozyumlarından örnekler vardır.

Tablo 2.2 Türkiye’de Yapılmış Olan Değişik Heykel Sempozyumları'ndan Örnekler

Alaçatı Heykel Sempozyumu	İzmir
Ankara Üniversitesi Uluslararası Resim ve Açık Hava Taş Heykel Sempozyumu	Ankara
Bodrum Kum Heykel Sempozyumu	Muğla
C.Ü Kar Heykel Sempozyumu	Sivas
Cumhuriyet Üniversitesi Taş Heykel Sempozyumu	Sivas
Dikili Uluslararası Granit Taş Heykel Sempozyumu	İzmir
İnönü Üniversitesi Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu	Malatya
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Metal Heykel Sempozyumu	İstanbul
Kuşadası Söktaş Metal Heykel Sempozyumu	Aydın
M. S. G. S. Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Değirmendere Zühtü Müridoğlu Ağaç Heykel Sempozyumu	Kocaeli
M. S. G. S. Ü. Avşa Hadi Bara Granit Heykel Sempozyumu	İstanbul
M. S. G. S. Ü. Marmara Adası Heykel Sempozyumları	İstanbul
M. S. G. S. Ü. Yalova Heykel Sempozyumu	Yalova
Mersin Kum Heykel Sempozyumu	Mersin
Mersin Üniversitesi Hüseyin Gezer Taş Heykel Sempozyumu	Mersin
Palandöken Kar Heykel Yarışması ve Sempozyumu	Erzurum
Süleyman Demirel Üniversitesi Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu	İsparta
Trakya Üniversitesi İlhan Koman Sempozyumu	Edirne
Turgutreis Uluslararası Açık Hava Resim ve Taş Heykel Sempozyumu	Muğla
Ulusal Saraylar (Prokonnesos) Mermer Heykel Sempozyumu	Balıkesir
Uluslararası Fındıklı Mermer Heykel Sempozyumu	İstanbul
Uluslararası Gümüşlük Taş Ve Beton Heykel Sempozyumu	Muğla
Uluslararası Hereke Mermer Heykel Sempozyumu	Kocaeli
Uluslararası Kireç Taşı Heykel Sempozyumu	Van
Uluslararası Mermer Heykel Sempozyumu	Muğla
Uluslararası Şadi Çalık Mermer Heykel Sempozyumu	İzmit
Van 100. Yıl Üniversitesi Taş Heykel Sempozyumu	Van
Yesemek Bazalt Taşı Heykel Sempozyumu	Antakya

2.6. Antalya’da Heykel Sempozyumları

Antalya İli kültürel miras açısından çok eski bir tarihe sahiptir. Tarih boyunca çok çeşitli uygarlıklara yerleşim alanı olmuştur. İl, ilçe müzeleri ve ören yerlerinde bu uygarlıklara tanıklık eden birçok heykel ve heykelciğe rastlanmaktadır. Kalıntılar bakımından

tarihsel sürekliliği sağlayabilmek için çeşitli kültür ve sanat etkinliklerinin organize edilmesi gerekmektedir.

Antalya’da hem üniversiteler, hem de diğer kurum ve kuruluşlar tarafından heykel sempozyumları organize edilmiş, halen de edilmektedir. Bu organizasyonlar daha çok Antalya merkez ve Alanya İlçesi’nde yoğunlaşmıştır.

Antalya İli’nde çeşitli kurum veya kuruluşların organize ettikleri Heykel Sempozyumları aşağıda listelenmiştir.

Tablo 2.3 Antalya’da Çeşitli Kurum ve Kuruluşların Organize Ettikleri Heykel Sempozyumları

Hacettepe Üniversitesi Antalya Taş Heykel Sempozyumu	Merkez
Konya Altı Kum Heykel Sempozyumu	Konyaaltı Plajı
Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Heykel Sempozyumu	Merkez
Ansan Heykel Sempozyumu	Merkez
Uluslararası Taş Heykel Sempozyumu	Alanya
Dokuma Fabrikası Uluslararası Heykel Sempozyumu'nda	Dokuma

3. BÖLÜM: FİZİBİLİTE ETÜDÜ

3.1. Yatırım Projesi ve Fizibilite Kavramı

3.1.1. Yatırım Projesi Kavramı

Bu kavramı Güvemli, kitabında; yapılabirlik çalışması, fizibilite gibi kavramların, uygulamada kamu kuruluşlarının iş kollarına özendirici önlemleri uygulamak için düzenlenmesini istedikleri “yatırım projesi” anlamında kullanıldığının görüldüğünü söylemektedir. (Güvemli; 1997;s:10).

Özçörekçi’ye göre; “bir ekonomide kıt olan kaynakların alternatif yatırım projeleri arasında optimum dağılımı önemli bir sorundur. Optimum dağılım gerçekleştirilebilirse yatırımların yarattığı fayda maksimum olur ve böylece kaynakların etkin kullanımı sağlanır.” (Özçörekçi; 1986; s:7).

Yatırım projesini Kahraman; “Belirli bir yerde tesis edilerek ekonomiden insan gücü, hammadde, mamul madde ve sermaye malları olarak ve bunlar üzerinde belirli bir teknolojiyi uyguladıktan sonra yine ekonomiye mal ve hizmet arz ederek mevcut ve gelecekteki talebin belirli bir kısmını karşılamaya yönelmiş faaliyetleri, girişimci ve/veya toplum yararına en az fedakârlıkla sağlamak amacı için önceden yapılan çalışmaların tümü” olarak tanımlamıştır. (Kahraman; 1997; s:5).

Yatırım projesi kavramını ülke ekonomisi açısından; ülke kaynaklarının belirli bir süre içerisinde, mal ve hizmet üretimine dönük kullanılmasını öngören bir plan olarak tanımlamak da mümkündür. (Güvemli; 1997; s:10).

Turizm açısından ise yatırım projesi; “mevcut ve gelecekteki turizm varlıklarını değerlendirmek, yerli ve yabancı turist talebini karşılamak, yeni istihdam olanakları yaratmak, yurda döviz girdisi sağlayarak ulusal gelişmeye katkı sağlamak, ticari kârlılık elde etmek gibi amaçlardan birçoğunu gerçekleştirmek için turizm, konaklama ve diğer turizm ünitelerinin kurulması ve işletilmesine yönelik proje çalışmalarının tümüdür.” (Kahraman; 1997; s:6).

Kargül’e göre yatırım projesi; “yatırımın ekonomik ömrü, yatırım dönemi ve tasfiye dönemi boyunca genelde belirsizlik ve risk ortamında; rantabilitesinin ve yararlılık

derecesinin ölçülmesi ile gerçekleştirilebilirliğinin belirlenmesi amacına dönük bir plan olarak hazırlanır.” (Kargül; 1996; s:8).

Ayrıca Güvemli kitabında yatırım projesinin tanımını; “hukuki, ekonomik, teknik ve mali yapılabilirliğe sahip bir plan” şeklinde yapmıştır. (Güvemli; 1997;s:10). Aynı şekilde Kargül’e göre bir yatırım projesini hazırlama iktisatçıların, mühendislerin, mali analistlerin ve diğer ilgi alanlarındaki uzmanların katılımı ile yapılan geleceğe ilişkin hesaplamalar sürecini kapsamaktadır. (Kargül; 1996; s:8).

Güvemli’nin dediği gibi “*yatırım projesi*” kavramı ile “*fizibilite*” kavramı aynı anlama gelmemektedir ama birbirlerinden de ayrı değerlerdir. Fizibilite yatırım projelerinin gerçekleştirilebilirliğini, yapılabilirliğini ölçmek için kullanılan çalışmalar bütünüdür.

Sarıaslan yatırım projesini; bir plan çerçevesinde (tercihan) belli bir zaman döneminde, belirli kaynaklar ile gerçekleştirilebilecek, mal ve hizmet üretimine yönelik ve birbirleri ile ilişkili faaliyetler kümesi, yani bir sabit sermaye yatırım önerisi olarak tanımlamaktadır. Sarıaslan “yatım projeleri yatırımın türüne göre farklılıklar gösterebilmektedir.” diyerek yatırım projelerini şu şekilde sınıflandırmıştır. (Sarıaslan; 1997;22).

- Yeni yatırım projeleri,
- Tamamlama, geliştirme (tevsî) yatırım projeleri,
- Yenileme yatırım projeleri,
- Modernleştirme ya da modernizasyon yatırım projeleri. (Sarıaslan; 1997;22).

Yeni bir girişime başlanmasına yönelik olan yatırım projesinin gelişim süreci genellikle aşağıdaki aşamaları izler.

- Proje fikrinin doğuşu,
- Ön yapılabilirlik çalışması (Ön fizibilite Etüdü),
- Yapılabilirlik çalışması (Fizibilite Etüdü),
- Projenin değerlendirilmesi,
- Projenin uygulamaya konulması-Proje planlaması. (Sarıaslan; 1997; s:29).

3.1.2. Fizibilite Etüdü Kavramı

“Fizibilite sözcüğü, Latince kökenlidir. Çoğu batı dilinde aynen kullanılmakta olan sözcük, Türkçe’de “gerçekleştirilebilirlik”, “başarıyla yürütülebilirlik”, “uygunluk” anlamına da gelmektedir.” (Güvemli, O.; 1997; s:9). Fizibilite etüdü iki aşamalıdır. Birincisi; ön araştırma ya da ön fizibilite etüdü, ikinci aşaması ise daha detaylı bir çalışma olan fizibilite etüdüdür.

Ön yapılabilirlik çalışması, bir proje fikrinin doğuşu ile detaylı bir fizibilite etüdü arasında kalan bir ara aşama olarak düşünülebilir. Ön fizibilite etüdünün yapısı detaylı fizibilite etüdünden pek farklı olmamasına karşın onun kadar detay içermemektedir.

“Ön araştırma, ümit verici yatırım alanlarının belirlenmesi için yapılmakta ve bir yatırımın başarısının başlangıç noktasını teşkil etmektedir. Ön araştırma sonucunda ortaya çıkan yatırım alternatiflerinin ekonomik, teknik, finansal ve hukuki fizibilite etütlerinin hazırlanması yatırım projesinde temel araştırma safhalarını oluşturur.” (Kargül; 1996; s:10).

Sarıaslan’a göre; “ön fizibilite etüdü ile ön bir elemenden geçen yatırım projesi fikirleri için mevcut hazır veri ve kaynaklarından yararlanarak, söz konusu proje fikirleri için kapsamlı bir yapılabilirlik (fizibilite) etüdünün gerekip gerekmediği, gerekiyorsa hangi konularda yoğunlaşılması gerektiği ve nihayet kapsamlı bir etüdün kime yaptırılacağı ve maliyetinin ne kadar olacağını karara bağlanması amaçlanmaktadır.” (Sarıaslan; 1997; s:34).

Ayanoğlu ise; “ön yapılabilirlik etüdü ile yatırım konusunun uygun olup olmadığı araştırılır” demektedir. “Ön yapılabilirlik etüdünden olumlu sonuç alınır, yapılabilirlik etüdü başlatılır. Ön yapılabilirlik etüdünün yapısı, ayrıntılı yapılabilirlik etüdü ile aynı olmalıdır. İkisi arasındaki fark toplanan bilginin ayrıntı düzeyidir.” (Ayanoğlu; 1996; s:47).

Bir ön inceleme aşaması Güvemli’ye göre; yatırım düşüncesinin doğduğu yerde hazırlanacak olan ön inceleme raporunu kapsar, genellikle yatırım konusunun işletme amaç ve politikaları karşısındaki durumunu ortaya koyarak, ayrıntıya girmeksizin yatırım tutarı ile bunun finansmanını, gelir ve maloluş tahminlerini yararlanılacak özendirme önlemleri ve benzeri bilgileri kapsamalıdır. (Güvemli;1997; s:13).

Sonuç olarak ön fizibilite etüdü ile daha kapsamlı bir yapılabilirlik çalışması gerekip gerekmediği ortaya konmaktadır. Yani Sarıaslan’ın da dediği gibi ön elemenden geçen her proje fikri için kapsamlı bir yapılabilirlik çalışması gerekmez. (Sarıaslan; 1997; s:34).

Ancak, bazen yöneticiler veya karar vericiler için ön fizibilite etüdü gerekli bilgiyi sağlamayabilir ya da bir dış kaynak arayışı içerisinde olabilirler, örneğin bir bankadan kredi talep ettiklerinde, bu gibi durumlarda daha geniş kapsamlı bir fizibilite etüdü aranır.

Fizibilite etüdünde başarıya ulaşılabilmesi için rakiplerin, işin kurulacağı alanın yerel kültürünün ve fırsatların analiz edilerek, bunlardan elde edilecek sonuçlar sayesinde pazardaki başarıyı en iyi seviyeye getirecek olan geleceğe dönük ekonomik planları ve pazar araştırmalarının çıkarımları yapılır.

“Fizibilite etüdü yatırım öncesi çalışmaları içerir.” (Sabuncuoğlu; 1997; s:87). “Bir fizibilite etüdü, bir problemin çözümü için çeşitli alternatifler ile değerlendirilmiş, ilişkilendirilen maliyet ve fayda çeşitleri ve başarılı sonuçları anlatılan, tanımlanmış durumlar, tespit edilmiş hedefler, teşhis edilmiş sorun ve fırsatlar için bir kontrol süreci gibi anlatılabilir.” (Alan thompson 2005).

“Kesin yatırım kararı alınmadan önce girişimcinin, yapmayı düşündüğü üretim ve kapital yatırım ile ilgili olarak ekonomik, teknolojik, finansal sorunlar ve kuruluş yeri sorunları bakımından ayrıntılı ve kesin araştırmalara girişilmeksizin yeterli bilgileri sistemli ve analizlere elverişli olarak elde etmesine “*yapılabilirlik araştırması*” denir.” (Ertürk; 2001; s:77).

Fizibilite etüdü; mevcut bir işletmenin ya da yeni bir projenin, finansal kapasitesi ve fayda maliyet analizlerine dayanarak yapılabilirliğine karar verme sürecini desteklemekte kullanılabilir. Fizibilite etüdü resmi iş planı başlangıcı öncesi, işletme gelişim aşamasında müzakere safhası boyunca yol gösterir. İşin konsepti uygunsa karar vericilere asiste eden kısıt ve önerileri içeren bir analitik araçtır.

“Fizibilite etüdü bir yatırıma girişilmeden önce ekonomik, teknik ve mali araştırmalar yapılarak işletmenin kurulmasının kârlı ve yararlı olup olmayacağını ortaya koyan çalışmalara denir.” (Sabuncuoğlu; 1997; s:87).

Bir fizibilite etüdü, sonucunda sağlayacağı öneriler için aleni ve destekleyici veriler içerir. Sonuçta sunulan önerilerin uygulanma gücü, hazırlanan iş modeli ve araştırma analizleri arasında var olan sürekliliği açıklayabilme çalışması ile ölçülebilir. Sunulan öneriler, niteleyici ve deneyim esaslı dokümantasyonları ile sayısal verilerin bir karışımını ortaya koyacaktır. Fizibilite çalışması pazar analiz ve araştırmaları ile şiddetle bağlantılıdır.

“Fizibilite çalışması paydaşlara verilerin değişim derecelerini sunmalıdır ki işletme konsepti faydalanılabilsin.” (White, R)²².

White’a göre iyi bir fizibilite etüdü şu basamakları kapsamalıdır;

- Pazar alanının tanımı,
- Demografik özellikleri,
- Toplumun ekonomik özellikleri ve yaşam stilleri,
- Rakiplerin analizi,
- Ürünlerin formülasyonu,
- Devamlı üretim safhası,
- Çalışma kapasitesi,
- Gelirler,
- Giderler,
- Konsept planı,
- Geliştirme maliyetleri.(White, R)

3.2.Fizibilite Çalışmalarının Kapsamı

Bir girişimcinin veya proje sahibinin bir projeyi sunmadan önce bu projenin veya girişimin yapılabilir olup olmadığını incelemesi için çeşitli etütlere ihtiyacı vardır. Bu etütlerin geneline fizibilite etüdü denmektedir.

Dinçer; bir girişimde bulunma, projenin yapılması veya herhangi bir işletmenin kurulması düşünüldüğünde öncelikli olarak yapılacak yatırımdan elde edilecek kârın hesaplanması gerektiğini belirtmektedir. (Dinçer; 1999; s:128).

Sarıaşlan’a göre; bir yapılabirlik çalışması sınırlı kaynakların optimal kullanımını sağlayan uygun yatırım alanlarının seçilmesinde vazgeçilmez temel bir anahtardır. Çünkü bir yapılabirlik çalışması ya da fizibilite etüdü bir pazar analizi, bir teknik analiz ve bir de finansal analiz olarak adlandırılan üç belirgin aşamayı içeren kapsamlı bir ekonomik analizdir. Böyle üç aşamalı kapsamlı bir analizde proje önerisi ya da önerilerinin kendi içlerinde düzenlenmesi ve ekonomik açıdan arzu edilebilirlik derecesi (kârı ya da faydası)

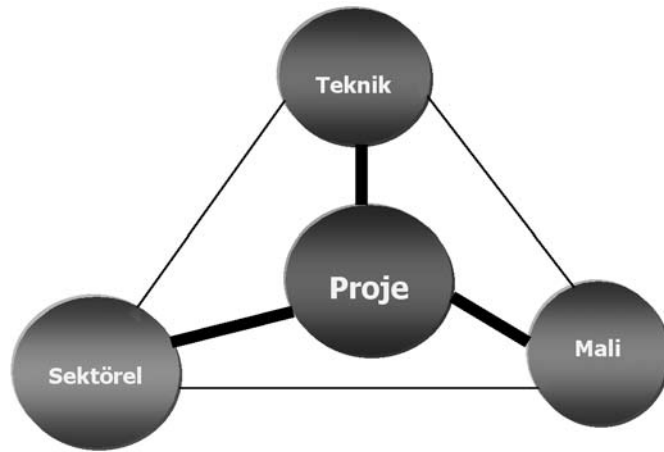
²² <http://www.whitehutchinson.com/leisure/articles/100.shtml>

değerlendirilerek yatırım önerisinin kabul veya red edilmesine karar verilir. (Sarıaslan; 1997; s:35).

Sabuncuoğlu'na göre fizibilite etüdü işletme açısından çok yönlü yararlar sağlayan araştırmalar toplamıdır. Bu araştırmaların amaçları şöyle özetlenebilir. (Sabuncuoğlu; 1997; s:87);

- İşletmede kesin proje çalışmalarına geçmeden önce geleceğe dönük ön-proje, çalışmalarını gerçekleştirerek araştırma giderlerini azaltmak.
- İşletmenin kuruluş ve konumluk yerini belirlemek.
- İşletme sahiplerine yatırımın toplam tutarı hakkında yaklaşık bilgi vermek.
- Gümrük muafiyeti ve yatırım indirimlerinden yararlanmak.
- Kredi olanaklarından yararlanmak. (Sabuncuoğlu; 1997; s: 87).

Kabukçuoğlu'nun hazırladığı ve TUGİEM'in yayınladığı “Herkes İçin Fizibilite” isimli çalışmada; bir fizibilite çalışmasının sektörel, teknik ve mali değerlendirmeler olmak üzere üç ana başlıktan oluştuğu ve bunlardan sektörel değerlendirmenin ekonomistler, teknik değerlendirmenin mühendis, mali değerlendirmenin mali uzmanlar tarafından yapıldığını söylemektedir. Ayrıca Şekil 3.1’de de görüldüğü gibi bu değerlendirmelerin hepsinin hem uygulanmak istenen proje ile hem de birbirleri ile yakından bağları vardır (Kabukçuoğlu; 2005; s:47).

Şekil 3.1 Fizibilite Analizi aşamalarının ilişkileri. (Kaynak: Kabukçuoğlu; 2005; s:47)

Kabukçuoğlu'nun aynı metninde “Bir proje yukarıda bahsedilen üç çalışmanın bütünü olmakla birlikte, bu üç çalışmanın birbirleri ile kesişen ve birbirlerini etkileyen noktaları vardır. Bu nedenle; *Proje ve fizibilite bir ekip çalışmasıdır.*” (Kabukçuoğlu; 2005; s:47) denilmektedir.

Bir proje/fizibilite çalışmasını oluşturan üç ayrı değerlendirmenin hem kesişen hem de kendine özgü çalışma konuları bulunur. (Kabukçuoğlu; 2005; s:47). Ancak diğer kaynakların çoğunda da bir yatırım kararında, yatırımın ilgili mevzuatlar ile uyuşup uyuşmadığının araştırılması için fizibilite çalışmasında “hukuki değerlendirme” de gerekli olduğu savunulmaktadır.

“Fizibilite etüdü, yatırımcının ne üreteceği, nasıl üreteceği, üretilen malı veya hizmeti ne fiyattan nereye satacağı, ne kadarlık bir yatırım tutarına fon sağlayacağı, yatırımdan ne kadar gelir sağlayacağı sorularına cevap vermelidir. Fizibilite etütleri yatırım için kesin proje hazırlamadan önce ekonomik, teknik, finansal ve hukuki etütleri kapsar.” (Kargül; 1996; s:10).

“Fizibilite etüdünün kapsamış olduğu pazar, teknik ve finansal analizler yapılış sırası açısından böyle bir sıra düzeni içerisinde birbirine bağlı olarak yapılması zorunlu olmamakla birlikte, pratik uygulamalar böyle aşamalı bir analiz düzeninin kolaylık sağladığını göstermektedir.” (Sarıaslan; 1997; s:35)

Şekil 3.1’de de görüldüğü gibi bir yapılabirlik çalışmasının her aşamasının bir birleri ile ilişkisi vardır. Sarıaslan’a göre; “fizibilite çalışması her aşamada gerekli görülen durumlarda bir önceki aşamada sağlanan bilgilere dayalı olarak bütünlük ilkesi ışığında yapılmalıdır. Projenin uygulanmasına karar verilirse, uygulamada da (projenin gerçekleştirilmesi) yine proje hazırlama aşamasında elde edilen bilgilerden yararlanılabilmektedir. Böylece her aşamada önceki aşamalardan elde edilen bilgiler doğrultusunda proje bir bütün olarak hazırlanacaktır.” (Sarıaslan; 1997; s:39).

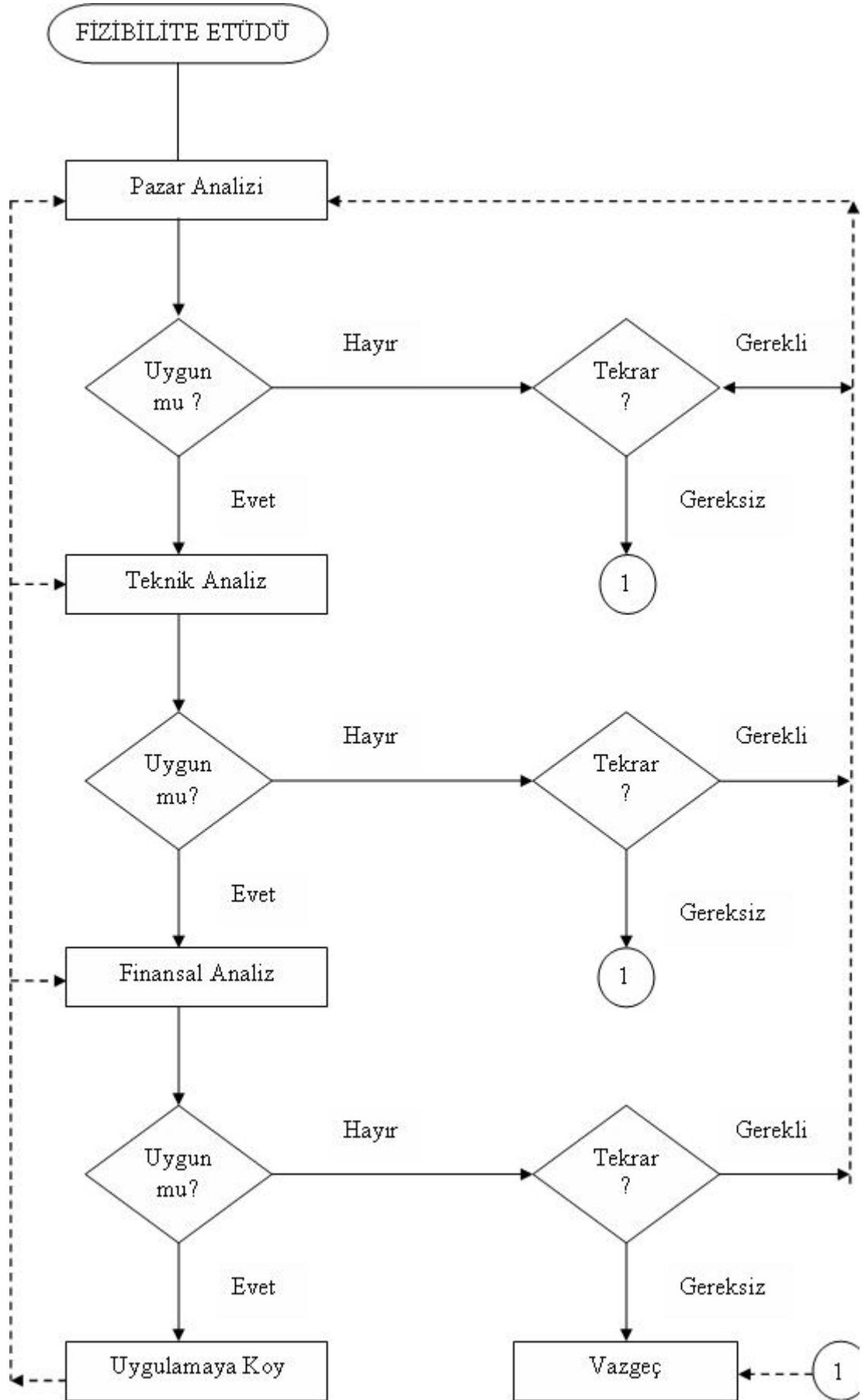
Fizibilite etüdü sayesinde elde edilecek veriler ve bilgiler projenin rantabilitesinin ölçülmesine fayda sağlayacaktır ve projenin uygulanıp uygulanmaması konusunda fikirler verecektir. Sonuç olarak bir girişimci, uygulamaya sokmak istediği bir projenin ön araştırmalarını yaparak muhtemel kaynak ve zaman kaybını en aza indirebilecektir. Hiçbir işletmeci veya uygulayıcı bir işe “*ya olursa*” mantığıyla girmemelidir. “*Ya olmazsa*” seçeneğini göz önünde bulundurmamak zorundadır. Fizibilite etütlerinin asıl amacı yapılması planlanan projelerin “yapılabilirliğinin” ölçülmesidir.

Ertürk’e göre bir yapılabirlik projesinin hazırlanmasında şu amaçlar güdülür;

- Yatırım kararına esas olacak pazara ilişkin yeterli ve öz bilgileri sağlamak,

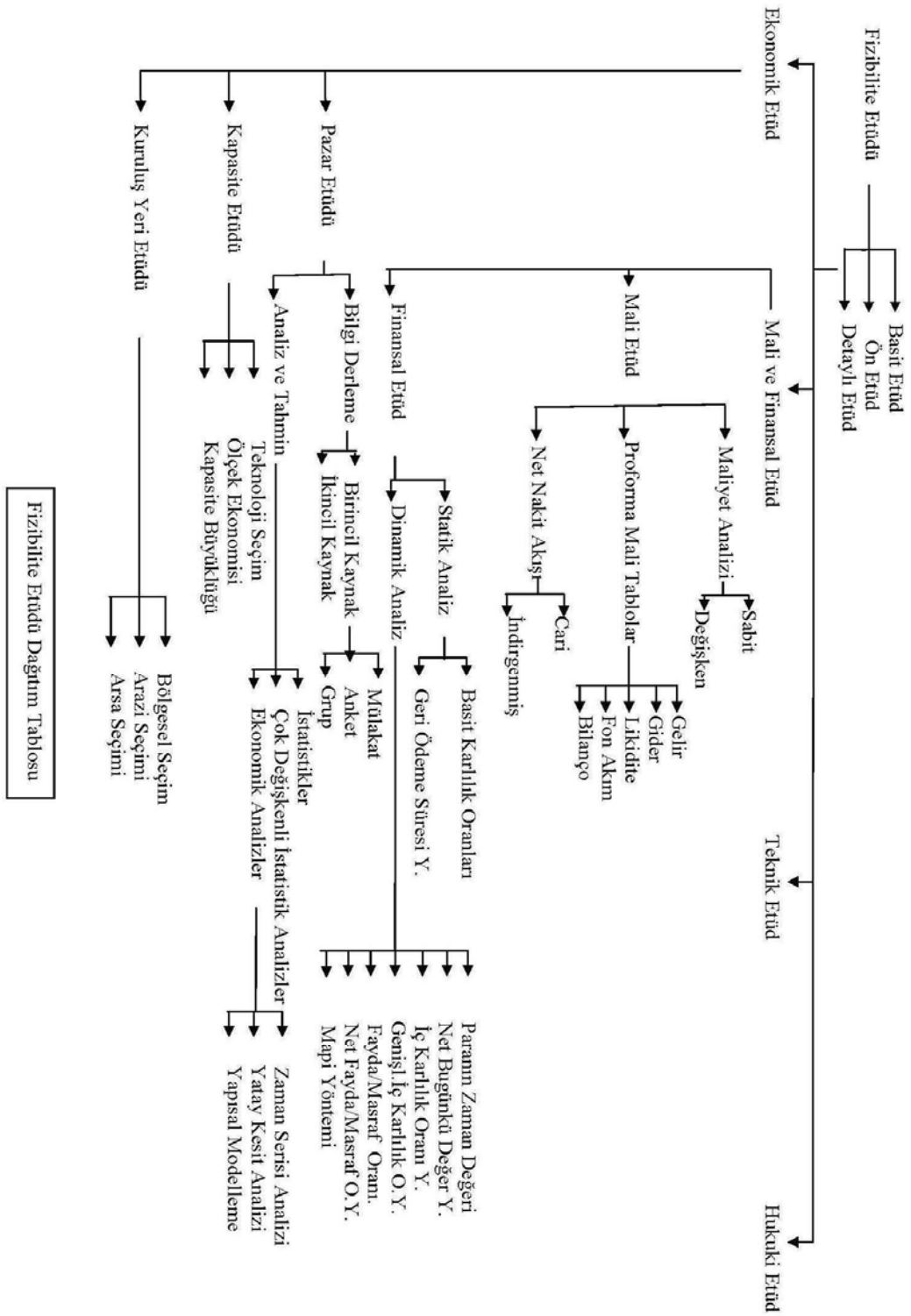
- İşletmenin hangi büyüklükte ve nerede kurulacağı seçenekleri arasında tercih yapmak,
- Yatırımın finansal boyutu (toplam nakdi kaynak gereksinimi) ile dış kaynak (kredi) ihtiyacı hakkında bilgi edinmek ve sermaye tedarik seçeneklerini düşünmek,
- Bireysel yatırım kararlarının Devlet Planlama Örgütleri ya da finanslama kurumlarınca uygun görülmesine gereksinim varsa, onlara söz konusu yapılabirlik projesi ile ilgili değerlendirme olanakları sağlamak. (Ertürk; 2001; s:77).

Yukarıda yapılan tanımlar göz önüne alınarak fizibilite etüdünün yeni bir tanımı yapılabilir. Fizibilite etüdü; uygulanması planlanan bir yatırım projesinde oluşması muhtemel sorunların tespit edilerek bunların çözümlerinin bulunması ve en önemlisi bulunan bu çözümlerin sorunlara bir çözüm getirip getirmeyeceğinin belirlenmesidir. Ayrıca fizibilite etüdü yapılacak olan projeye kaynak bulunması konusunda da kolaylık sağlayacaktır.

Şekil 3.2 Fizibilite Etüdü Aşamaları. (Kaynak: Sarıslan; 1997; s: 38)

Diğer bir ifadeyle fizibilite etüdünün aşamalarını şu şekilde özetleyebiliriz;

Şekil 3.3 Fizibilite Etüdü Dağıtım Tablosu (Kaynak: Kuruüzüm., 2000.,Yayınlanmamış Ders Notları)

3.2.1. Ekonomik ve Sektörel Analiz

“Kurulacak olan işletmenin verimli, kârlı ve rasyonel olup olmayacağı ekonomik açıdan analiz edilerek saptanmaya çalışılır.” (Sabuncuoğlu; 1997; s:89). Yani ekonomik etüdler, projenin ekonomik açıdan incelenmesine yönelik çalışmalardır. Gelişmekte olan ülkeler, ellerindeki kıt kaynakları en verimli şekilde kullanmak zorundadırlar. Bu büyük ölçüde, yatırım projelerinin değerlendirilmesi ve seçimindeki etkinlikle sağlanabilir. Ekonomik açıdan yapılan inceleme de, bu etkinliğin sağlanmasının ilk adımıdır. “Ekonomik etüdler, talep tahmini, piyasa araştırması, kuruluş yeri ve kapasite seçimi gibi konuları kapsar.” (Örücü; 2003; s:35).

Sabuncuoğlu’na göre; “ekonomik araştırmada işletmenin ne üreteceği, ne kadar üreteceği ve kime satacağı saptanmaya çalışılır. Burada en önemli konu tüketici istem ve eğilimlerini saptamaktır.” (Sabuncuoğlu; 1997; s:89).

“Yatırım projelerinin hazırlanma sürecinde işletmelerin büyüklüğünü belirleyen en önemli faktörlerden birisi pazarın yapısı ve pazardaki olası taleptir. Yatırım kararı veya yapılacak yatırımın büyüklüğü mevcut ya da olası talebe göre belirlenir.” (Kargül; 1996; s:17). Diğer taraftan Güvemli’ye göre; “bir yatırım kararı alınmasında, iktisadi yönden yapılacak çalışmalarda aranacak olan hususların başında, satış miktar ve tutarlarının belirlenmesi gelmektedir. Bu bilgiler ise şu çalışmalar ışığında elde edilebilecektir.” (Güvemli; 1997; s:83);

- İş kolunda şimdiye kadarki gelişmeler ve var olan kuruluşlar arasında mevcut pazar bölüşümü,
- Talep tahmin yöntemlerinden yararlanılarak iş kolunda gelecekteki gelişmelerin tahmin edilmesi,
- Var olan ve kurulacak yeni kapasiteler arasında muhtemel pazar bölüşümü,
- Satış fiyatı tahmini. (Güvemli; 1997; s:83).

Ekonomik ve sektörel analiz projenin uygulanacağı pazarın incelenmesi sonucunda projenin o pazarda yapılabilirliğinin ölçülmesini sağlar. Sarıaslan bu analizi pazar analizi olarak adlandırmaktadır. O’na göre bu aşama; proje ürünün içinde yer alacağı pazarın ve çevrenin durumunu, işleyişini, ürüne gösterecekleri reaksiyonu ve olası etkilerini önceden belirlemek amacı ile gerekli veri ve bilgileri toplayıp işlemeyi ve böylece ürünün pazarlanabilirlik derecesini saptamayı kapsar. (Sarıaslan; 1997; 35).

Dinçer'e göre; "yapılacak yatırımın verimli, kârlı ve rasyonel olup olmayacağı bu etüt ile incelenerek belirlenmeye çalışılır. Bu amaçla, kurulacak yerin seçimi, faaliyet konusu ve kapasitesi talep tahminlerinden yararlanılarak öğrenilmeye çalışılır. İşletmenin neyi, ne kadar üreteceği ve kime hangi kanalları kullanarak satacağı belirlenir, pazardaki rakiplerin durumu, yönelimleri, fiyatları ve güçleri öğrenilmeye çalışılır. Ekonomik etüt kapsamında pazar ve talep miktarı hakkında gerçekçi bilgilerin edinilmesi önemli olmaktadır." (Dinçer; 1999; s:128).

"Eğer işletmeler üretecekleri malların özelliklerini ve kimlere nerede, ne miktarda satacaklarını önceden saptarlarsa, üretime geçildiğinde karşılaşılabilecek olan muhtemel problemlerin önemli bir bölümünü ortadan kaldırmış olacaklardır." (Kargül; 1996; s:17).

Sarıaslan pazar analizinin amacını; proje ürününün yöneleceği pazarı belirlemek, tanımlamak ve sayısallaştırmak olarak özetlemiştir. (Sarıaslan; 1997; s:35).

Kahraman'a göre, bir turizm yatırım projesine ekonomik açıdan bakılırken pazar etüdü çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Kahraman, ekonomik etüdün kapsamında yer alması gereken konuları şu şekilde sıralamıştır; (Kahraman; 1997; s:67)

- Yatırımın gerekçesi,
- Kuruluş yeri,
- Arz ve talep analizi,
- Uygulanabilir fiyatlar,
- İşletme etüdü,
- Projenin ekonomik faydalarının ortaya konulması. (Kahraman; 1997; s:67).

Ayrıca Kargül'e göre piyasa araştırması süreci aşağıdaki aşamaları izlemelidir.

- Yatırım projesi kapsamında ihtiyaç duyulan verilerin belirlenmesi ve bu ihtiyacın analizi,
- Bilgi kaynaklarının bulunması,
- Bu kaynaklardan gerekli olan bilgilerin toplanması,
- Toplanan bu bilgilerin analiz edilmesi,
- Analiz sonucu elde edilen bilgilerin proje doğrultusunda kullanılması. (Kargül; 1996; s:19).

Daha başka bir ifadeyle ekonomik analiz aşamaları şu şekilde ifade edilebilir;

- Üretilecek ürünler için pazar araştırmaları,
- Talep tahminleri,
- “Satılabilir ürün miktarları”nın belirlenmesinden sonra üretim kapasitesinin seçimi ve değerlendirilmesi,
- Kuruluş yeri sorununun araştırılması. (Ertürk; 2001; s:79).

Sonuç olarak ekonomik etüt, işletmenin kuruluş yerinin seçimini, işletmenin muhtemel kapasitesini, pazarın mevcut durumunu, büyüklüğünü, rekabet durumunu, pazar enstrumanlarını, mevcut veya potansiyel müşterilerin istek ve ihtiyaçlarını, davranış biçimlerinin bilgilerini içeren kapsamlı bir araştırmadır. Bu araştırma sonuçları olumsuz ise daha sonraki aşamalara gidilmez. Yani Şekil 3.2’de gösterildiği gibi Pazar analizi sonucu uygun değil ise ya fizibilite etüdüne geri dönölür ya da yapılması planlanan projeden vazgeçilir. Böylelikle muhtemel kaynak kayıpları öngörölmüş ve önlenmiş olur. Ama sonuçlar olumlu ise bir sonraki aşamalara geçilebilir.

3.2.2. Teknik Analiz

“İşletme, üretim eylemini gerçekleştiren teknik bir birimdir. Çeşitli kaynaklardan sağlanan üretim faktörleri işletmede çeşitli bileşimlerden geçirilerek sonuçta bir mal ve hizmet üretimine dönüşür.” (Sabuncuoğlu; 1997; s:91). “Bir işletmenin kuruluş öncesinde yapılan fizibilite etütlerinde teknik araştırma bölümü genellikle üç önemli konuda ağırlık taşır. Bunlar; üretim yöntemi seçimi, makine ve donatım değerlemesi, arazi, bina ve inşaat etütlerinin yapılmasıdır.” (Sabuncuoğlu; 1997; s:91).

Bu analiz ile planlanan yatırım projesinin teknik açıdan uygun olup olmadığı incelenir. Teknolojik imkânların var olup olmadığı var ise en uygun teknolojinin seçilmesi hedeflenir. Bu analiz aşamasında ilgili mühendis ve ekonomistlerin ortak çalışmaları sonucunda gerekli teknolojik imkânların tespiti yapılır. Çünkü projenin teknik boyutlarının etkin bir biçimde incelenmesi ve düzenlenmesi ilişkili ekonomik boyutların sağlıklı bir biçimde saptanmasına bağlıdır. (Sarıaslan; 1997; s:36).

Kargöl bu analiz aşamasının “mamul tasarımı” olarak da isimlendirildiğini belirtmektedir. Bu aşamada pazara sunulmak üzere üretilecek ürünün teknik özellikleri belirlenmeye çalışılır. (Kargöl; 1996; s:89). “Üretimi düşünölen ürünün; tüketicilerin ihtiyaçlarını hangi düzeyde karşılayacağı, ürünün boyutları, biçimi ve görünümlü, rengi,

kalitesi, güvenilirliği ve garanti süresi, rakip mallardan üstünlüğü, var ise tamamlayıcı mallar ile uyumu, kullanım ve bakım kolaylığı gibi özellikleri dikkate alınarak fonksiyonel ve satış için bir tasarımın yapılması gerekir. Yapılan tasarımın mühendislik açısından uygun olup olmadığına dikkat edilmelidir.” (Kargül; 1996; s:89).

Sarıaslan’a göre bu analiz safhasının kapsamı; “projenin gerçekleştirilmesi için alternatif teknolojiler varsa bunların değerlendirilmesi ve uygun olan teknolojinin seçilerek imalat için gerekli fiziki sermaye ihtiyacının tahmin edilmesi.” (Sarıaslan;1997; s:36).

Kahraman turizm yatırım projelerinin teknik yönden geliştirilme aşamalarını şu şekilde özetlemiştir; “projenin teknik tanımı yapılarak, yatak ve yan hizmet ünitelerinin kapasitelerinin ve kuruluş yerinin ekonomik yönü yanı sıra, teknik açıdan da uygunluğunun araştırılması.” (Kahraman; 1997; s:107). “Teknik etüt sırasında projenin teknik kapasitesi belirlenmeli, teknik kapasiteye uygun olarak teknik girdi ve çıktılar saptanarak bunlar arasındaki ilişki ve denge açığa kavuşturulmalıdır.” (Kahraman; 1997; s:107).

Ayrıca Kahraman; mimari projeler sonucunda inşa edilecek olan binanın uygunluk derecelerinin incelenmesi, Turizm Yatırım ve İşletmeleri Yönetmeliğinin şartlarına uygunluğunun incelenmesi yanı sıra bölgenin tarihi, doğal ve kültürel değerlerini yansıtacak görünüme sahip olması konusunda gerekli özenin gösterilmesi gerektiğini savunmaktadır. (Kahraman; 1997; s:108).

“Teknik analiz pek çok ekonomik ve teknik kapsamlı çalışmaların yerine getirilmesini gerektirmesine karşın, temelde uygun pazara girecek olan ürünün imalatının teknik olarak mümkün olup olmadığını, eğer mümkün ise üretimi gerçekleştirmek için kurulacak tesisin teknik bir birim olarak nasıl olması gerektiğini ve son olarak ürün imalatının gerektirdiği imalat maliyetlerini tahmin etmeyi amaçlar.” (Sarıaslan; 1997; s:89).

Dinçer’e göre bir işletmenin kuruluş aşamasında yapılacak olan teknik analiz kapsamında incelenmesi gereken konular şunlardır; hangi üretim teknolojisinin kullanılacağı, iş akış şeması, makinelerin yerleşim planı ve organizasyonları, işletme binasının inşaatı, yönetim ve sosyal tesisleri (yol, su, elektrik, telefon), üretim sonucunda ortaya çıkacak olan atıkların nasıl yönlendirileceği gibi fiziki olarak üretimi ilgilendiren konular. (Dinçer; 1999; s:128).

Teknik analizler, ekonomik analizlerin ortaya çıkardığı bulgular ve veriler esas alınarak iki yönlü olarak yürütülür;

- Üretim süreci ve teknoloji seçimi çalışmaları,
- Teknik maliyet çalışmaları. (Ertürk; 2001; s: 80).

Örücü'ye göre teknik etüdler genellikle mühendis işleridir ve şu çalışmaları kapsar;

- Üretim yönetiminin seçimi,
- Makine ve donatımla ilgili etütleri,
- Tesislerin yerleşim planlarının yapılması,
- Arazi, bina ve inşaatla ilgili etütler,
- Hammadde ve yardımcı maddelerle ilgili etütler,
- Hazırlık yapıları, ana fabrika binaları, yardımcı işletme yapıları, sosyal binalar ve ulaştırma yapılarına ilişkin etütler,
- Projenin eylem planının hazırlanması,
- İş akım şemasının düzenlenmesi. (Örücü; 2003; 57).

Güvemli yatırım projelerinin teknik yönden incelenmesinde yapılacak olan çalışmaların; ekonomik analiz sonucunda saptanması gereken tahmini satışlara dayanılarak, tahmini bilânço ve gelir tablosu açısından, tahmini bilânçoda duran varlıkların, gelir tablosunda da üretim maloluşu tahminlerinin yapılmasını kapsaması gerektiğini savunur. (Güvemli; 1997; s:293). “Bu çalışmaların öncelikli konusunu, teknolojik araştırmalar oluşturur. Gelişmekte olan ülkelerin teknoloji geliştiren değil, teknoloji satın alan ülkeler olmaları, Türkiye gibi ülkelerde bu çalışmaların önemini artırmaktadır.” (Güvemli; 1997; s:293).

Bu analiz aşamasında asıl amaç; uygulanması istenen bir yatırım projesinin teknolojik olarak analizinin yapılmasıdır. Bu analiz ile proje kapsamında sunulacak olan mal veya hizmetlerin sunum aşamasında kullanacakları teknolojilerin seçimini, teknolojik olarak maliyetlerini, makine parklarını, üretim kalitelerini, işçi ve yöneticilerin sosyal ve çalışma imkânlarının en uygun şekilde dizayn edilmesi hedeflenmektedir.

Kargül'e göre fizibilite etüdünün bu aşamasında proje ürününün üretimi için seçenек teknolojiler araştırılırken, bu teknolojilere ilişkin olarak aşağıdaki bilgiler toplanmalıdır.

- Teknolojilerin mevcut ve potansiyel kullanımları,
- Bu teknolojik seçenекler arasında patentli olanlar varsa bunların sahipleri olan firma veya kuruluşlar belirlenmeli ve başka firmalar ile yapmış oldukları lisans sözleşmeleri hakkında olanaklar ölçüsünde bilgi sağlanmalıdır.

- Teknolojilerin üretim sürecinde kullanım için gerektirdikleri hammadde, yarı mamul ve mamul mallar,
- Üretim için gerektirdiği ölçek ya da kapasite büyüklüğü,
- Maliyete ilişkin temel bilgi ve veriler,
- Teknolojinin gerektirdiği makine ve araç – gereç (donanım) bakım ve onarım durumları ve maliyetleri,
- Teknolojilerin gerektirdiği nitelikli iş gücü (Kargül; 1996; s:91).

Ertürk'e göre yapılabirlik projesinde teknik analizler yatırım kararları için çok önemli bulguların ve verilerin elde edilmesi amacını taşımaktadır. Bu veriler bir yandan teknolojik tercihleri irdelemeye ortam hazırlarken diğer yandan satış maliyeti hesapları ve finanslama hesapları için de gerekli temel bilgileri ortaya koymaktadır. (Ertürk; 2001; s:81).

Şayet yapılan teknik analiz sonucunda projenin uygunluğuna karar verilir ise fizibilite etüdünde bir sonraki aşamaya geçilebilir. Ancak proje uygun bulunmaz ise ekonomik etütte bir hata olması mümkündür. Bunun geri gidilerek incelenmesi gerekmektedir. Bu incelemeler ışığında teknik analiz sonuçlarının yapılabir çıkması durumunda ise projeden vazgeçilir.

3.2.3. Mali ve Finansal Analiz

Sabuncuoğlu'na göre bu analizdeki en önemli konu işletmenin yatırım tutarlarını hesaplamak ve kâra geçiş analizi yapmaktır. Daha sonra iç ve dış finansal kaynaklar ve işletmenin gereksindiği krediler belirlenir ve bunların nasıl, ne zaman ve ne miktarda ele geçirileceği araştırılır. (Sabuncuoğlu; 1997; s:92).

“Bir işletmenin kurulmasında finansal açıdan yapılacak incelemeler, finansal etütler kapsamında yer alır. Finansal etütler yatırım tutarının hesaplanması, fon kaynakları arasında seçim, proforma finansal tabloların düzenlenmesi ve hukuki yapı ile organizasyon yapısına ilişkin çalışmaları kapsar.” (Örücü; 2003; s:51).

Sarıaslan mali analizin fizibilite etüdünün son aşaması olduğunu söylemektedir. Bir yatırım önerisi için pazar uygunluğu ve proje ürününün teknik yapılabirliği saptanıp gerçekleştirilecek olan tesisin nasıl ve nerede kurulacağı konusunda bir dizi karara varıldıktan sonra, yapılabirlik çalışmasının son aşaması finansal analizdir. Finansal analiz, projenin gerçekleşmesi için kuruluş döneminde gerekli toplam yatırım tutarı ve üretime geçtikten

sonraki işletme döneminde faydalı ömrü boyunca gerektirdiği işletme giderleri ile sağlayacağı gelirleri tahmin etmek ve bu tahminler çerçevesinde yatırım önerisinin değerlendirilerek başarı derecesinin belirlenmesini amaçlar. (Sarıaslan; 1997; s: 137).

“Yatırım projelerinin mali yönden düzenlenmesinde, hem yatırım dönemlerine hem de işletme dönemlerine ait tahmini bilânçoların ve tahmini gelir tablolarının hazırlanması söz konusudur. Projenin mali yönden değerlendirilmesi de bu tahmini mali tablolardaki verilere dayanarak yapılır.” (Güvemli; 1997; s: 385).

Mali araştırma safhasında Dinçer şu sorulara cevap verilmesi gerektiğini savunmaktadır; yapılması düşünülen yatırımın nasıl finanse edileceği, yapılacak yatırımın karşılığının alınıp alınmayacağı, kaç birim üretimden sonra kâr elde edileceği, işletmenin devamlı olarak ihtiyaç duyacağı sermaye kaynakları ve bunların temin edilebileceği yerler. (Dinçer; 1999; s:129). Ayrıca Dinçer bu işlemler içerisinde öncelikle kâra geçiş (başabaş noktası) analizinin yapılmasını söylemektedir. (Dinçer; 1996; s:129).

“Proje sahibini oluşturan yatırımcı kişi veya kuruluşlar, ticari faaliyetlerine ilişkin genel bilgileri fizibilite raporunun bu bölümünde ortaya koymalıdır. Örneğin Turizm sektörü için böyle bir analiz ile yatırımcılar hangi alanda ticari faaliyet gösterdiklerini, ticari alandaki gelişmelerini, turizm sektöründe yatırıma girişme nedenlerini ayrıntıları ile açıklamak durumundadırlar. Böylelikle, proje konusu yatırıma geçiş nedenleri ve bu yatırım projesini yürütme yetenekleri hakkında genel mali bilgiler sağlanmış olur.” (Kahraman; 1997; s:124).

Kahraman’a göre; yatırımcı kuruluşun mali durumu, faaliyet sonuçları değerlendirilirken, kuruluşun mali tablolarında görülen rakamlardan çok, bilanço ve gelir tablosunda yer alan kalemler arasındaki ilişkiler daha anlamlı olmaktadır. Bu nedenle, finansal analizde rasyolardan (oranlardan) geniş ölçüde yararlanılmaktadır. (Kahraman; 1997; s:124).

Kargül bir projenin yaşam devrinin olduğundan da bahseder. Projenin yaşam devri; “kuruluş dönemi ve işletme dönemi olarak iki devreye ayrılır.” (Kargül; 1996; s:111). “Projenin fikrinin ortaya atılmasından uygulanmaya konulmasına kadar olan dönem “*kuruluş dönemi*”, üretime geçilip ekonomik ömrünün tamamlanmasına kadar olan dönem ise “*işletme dönemi*” olarak adlandırılır. Kargül bu dönemlerde fizibilite bağlamında belirlenmesi gereken mali konuları sabit sermaye yatırım harcamaları, işletme veya çalışma sermayesinin

belirlenmesi ve işletmenin faydalı ömrü boyunca yapılacak olan harcamalar ve işletme gelirleri olarak belirtmiştir.” (Kargül; 1996; s:111).

Ertürk’e göre fizibilite etüdünde finansal/mali analiz araştırmaları dört grup altında toplanabilir;

- Kurulacak işletmenin yatırım tutarlarının hesaplanması,
- İşletme gelir ve gider tahminleri,
- Finansman araştırması,
- İşletme kârlılığının belirlenmesi ve bununla ilgili analizler. (Ertürk; 2001; 81).

Bu analiz safhasından elde edilecek olan veriler ışığında işletmenin kuruluş ve faydalı ömrü süresince ihtiyaç duyacağı sermaye ve kaynakların belirlenmesi sağlanır. Bu analizin sonucunda projenin yapılabilirliğine karar verilirse proje de elde edilen bütün verilerin değerlendirilme aşamasına geçilir. Ancak yapılabilirliğinin uygun bulunmaması durumunda ise proje yeniden gözden geçirilir ve bir hata yapılmış ise düzeltilmeye çalışılır. Şayet bir hata yoksa ve hala uygun değil ise projeden vazgeçilir.

3.2.4. Hukuki Analiz

Fizibilite etüdü yapılan projenin hukuka ve müfredatlara uygunluğu bu aşamada analiz edilir. Ayrıca proje kapsamında kurulması planlanan organizasyonun hukuki niteliği, kişiliği ve iç tüzüğü bu aşamada oluşturulur. Güvemli’ye göre bir projede ilk olarak hukuki düzenlemelere tüzel kişiliğin oluşturulması aşamasında rastlanılır. (Güvemli; 1997; s:43).

“İşletmenin hangi hukuki yapıda kurulacağı, kuruluş aşamasında çözümlenmesi gereken bir sorundur. Ayrıca bu analiz kapsamında; vergi, sigorta, işçi, işveren ilişkileri gibi alanlarda işletmeyi ilgilendiren hukuki düzenlenmelerin de incelenmesi söz konusudur.” (Örücü; 2003; 56).

Sonuç olarak projelerin yapılıp yapılmayacağı sorusunun yanıtları ekonomik, teknik ve mali analizler sonucunda ortaya konmaktadır. Ancak projelerin hukuki analizinin yapılması, proje uygulama esnasında nasıl bir işletme yapısı olacağı, projenin kanunlara göre bir sakıncasının olup olmadığı ve uygulama aşamasında karşılaşılabilecek hukuki prosedürlerin neler olabileceğinin kavranması konusunda yardımcı olacaktır.

3.2.5. Proje Değerlendirme

“Bir sabit sermaye yatırım önerisi olarak, yatırım projelerini hazırlama ve değerlendirme gerekliliği aslında yatırım kavramının makro açıdan bir ülke ekonomisinde, mikro açıdan bir işletmenin yaşamında oynadığı önemli rollerden kaynaklanır.” (Kargül; 1996; s:6). “Projenin genel değerlendirilmesi fizibilite raporuna dayanır. Bu değerlendirme sonucunda yatırım kararının verilip verilmeyeceği açıklığa kavuşur.” (Kargül; 1996; s:10).

Kahraman proje değerlendirmesi kavramını şu şekilde tanımlamıştır; “proje değerlendirme, bir yatırımın yaratacağı masraf ve faydaları ekonomik, teknik, finansal yönlerden karşılaştırmak suretiyle yatırım önerisinin cazip olup olmadığının ortaya çıkartılması ve çeşitli yatırım önerilerinin masraf ve faydalarının karşılaştırılarak, bunlar arasından öncelik sıralarının saptanmasıdır.” (Kahraman; 1997; s:177).

Bir yatırım önerisinin değerlendirilmesini Sarıaslan iki aşamada açıklamıştır. Bunlar ekonomik değerlendirme ve finansal değerlendirmedir. “Ekonomik değerlendirme kapsamında; projeyi üstlenen girişimcinin niteliğine ve amacına göre, ticari kârlılık analizi ve toplumsal kârlılık analizleri yer almaktadır. Diğer taraftan finansal değerlendirme ise bir çok değişik analiz ve oran yardımı ile ölçülüp değerlendirilebilir.” (Sarıaslan; 1997; s:187).

Kargül’e göre; “düşünce aşamasındaki yatırım önerisi piyasa araştırması sonucunda olgunluk kazanmış, yapılan analizler ile ürünün nasıl, nerede üretileceği ve maliyetleri araştırılıp belirlenmiş, elde edilmesi beklenen gelirler tahmin edilmiştir. Bundan sonraki aşamada ise gerçekleştirilecek yatırımın ekonomik, verimli ve kârlı olup olmadığı araştırılır ve değerlendirilir.” (Kargül; 1996; s:133).

Fizibilite etüdünün yapılıp sonuçların raporlanması safhalarının bitiminden sonra ilk iş olarak çeşitli rasyolar ve analiz teknikleri kullanılarak projenin uygulanabilir olup olmadığına karar verilecektir.

Proje değerlendirilmesinde kullanılan metotlar iki ana grup içinde düşünülebilir. Bunlar; yatırımın firma açısından yani yatırımcı açısından değerlendirilmesi ile genel ekonomi açısından değerlendirilmesidir. Ticari kârlılık analizi de denilen birinci değerlendirmede yatırımcının amaçlarını gerçekleştirmek için hangi kriterlere ağırlık vereceği ve hangi metotları kullanacağı ele alınır. İkinci aşamada ise; projenin firma yerine ulusal ekonomi açısından analize tabi tutulması demektir. (Kargül; 1996; s:134).

Proje değerlendirmesi yatırımcı açısından değerlendiriliyorsa yatırımın ticari boyutuna bakılır, ama proje toplum ve genel ekonomi açısından değerlendirilirse projenin toplumsal faydası ve kârlılığı incelenir.

Sonuç olarak bir projenin değerlendirilmesi demek hangi yöntem uygulanırsa uygulansın yatırımcı veya toplum açısından bir getirisi olup olmayacağının araştırılmasıdır. Bu getiri maddi bir getiri olmak zorunda değildir. Yatırım türlerine ve bu yatırımın işletmeye veya yatırımcılara sağlayacağı katkılarının çeşitlerine göre değerlendirmeler yapılmaktadır.

4. BÖLÜM: HEYKEL SEMPOZYUMU PROJESİ FİZİBİLİTESİ ve AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ İÇİN BİR UYGULAMA

Heykel sempozyumları v.b. gibi sanatsal ve kültürel etkinliklerin organizasyonları için genel olarak fizibilite etüdüne rastlanmamıştır. Fakat bir ticari, kültürel, sanatsal, sportif, alt yapı gibi iş fikirleri projelendirildikten sonra fizibilite etüdü çalışmasına tabi tutulabilir. Böylelikle bu projelerin toplumsal açıdan faydaları ortaya konabilir.

4.1. Proje Yönetici Özeti

Tablo 4.1 Yönetici Özeti

Proje Adı	Uluslararası Heykel Sempozyumu
Proje Niteliği	Alt Yapı Projesi
Proje Gerekçesi	Alt Yapı
Ürün	Mermer Heykel
Kapasite	10 Adet/Yıl
Yatırım	
Proje Tutarı	630.510 YTL
Sabit Sermaye Yatırımı	60.580 YTL
İşletme Sermayesi Yatırımı	544.930 YTL
Yatırım Dönemi	1 Yıl
Ekonomik Ömür	5 Yıl
Gelir-Gider Durumu	
Yıllık Gelirler Toplamı	124.986 YTL
Yıllık İşletme Giderleri	111.048 YTL
Yıllık Net Kâr	13.938 YTL
Ekonomik Veriler ve Rantabilite (Baz Durumda)	
İç Kârlılık Oranı	% 18,56
Geri Ödeme Süresi	5 Yıl
Net Bugünkü Değer	2.662,87 YTL

Kaynak: Yeşilkaya B., İbişoğlu G., Eti Holding A.Ş Genel Müdürlüğü, Bor Karbür Ön Fizibilite Etüdü, Planlama ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, 2003, Ankara

Heykel Sempozyumu Akdeniz Üniversitesi'nin alt yapı projesi olarak yapılacaktır. Sempozyumların hepsinin tamamlanıp bitmesinden sonra yapılan heykeller üniversite kampusu çevre düzenlemesinde kullanılacaktır. İstenmesi durumunda başka bir proje yapılması suretiyle üniversite içinde bir sanat parkı oluşturulabilir.

4.2. Heykel Sempozyumu'nun Ön Fizibilitesi

Sempozyum kapasitesi, gerek yurt dışında, gerekse yurt içinde yapılan ve daha önce yapılmış olan sempozyumların incelenmesi sonucunda 10 heykel/yıl olarak belirlenmiştir. Seçilen kapasiteye göre sempozyum alanı ve malzeme seçimi de yapılacaktır.

Kuruluş yeri olarak; muhtemelen Akdeniz Üniversitesi'nde daha önce yapılmış olan sempozyumun (1. Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Heykel Sempozyumu'nun) sempozyum alanı kullanılması öngörülebilecektir.

Proje sürecinde hammadde olarak Muğla Beyazı isimli mermer kullanılacaktır. Heykellerin yapımında kullanılacak mermerler Muğla ve yöresindeki ocaklardan temin edileceklerdir. Mermerlerin sanatçıların verecekleri ölçülere göre ebatlandırılması yapılacaktır. Satın alma ve ebatlama işlemlerinden sonra mermerlerin Muğla'dan Antalya'ya, sempozyum alanına nakliyesi sağlanacaktır.

Üretim yöntemi olarak; seçilen heykeltıraşlar ülkemize gelerek Akdeniz Üniversitesi yerleşkesinde heykellerini kendileri yapacaklardır. Heykeltıraşların seçim süreci şu şekilde olacaktır; başvuru süresi içerisinde, sempozyuma katılmak isteyen heykeltıraşlardan projelerinin çizimleri istenecek, gelen projeler içinden sempozyuma katılımları uygun bulunan sanatçılar ülkemize davet edileceklerdir.

Projenin ekonomik ve sektörel analizi, mali ve finansal analizi aşağıdaki bölümlerde detaylı olarak incelenmiştir.

4.3. Ekonomik ve Sektörel Analiz

Bu bölümde, yapılacak olan proje ekonomik ve sektörel göstergelerle değerlendirilecektir. Antalya ilinin turizm sektörü içerisindeki yeri ve Antalya'da kültürel ve sanatsal etkinliklere olan ilgiyi gösteren tablolar ve analizleri bu bölümde ele alınacaktır. Ayrıca yapılacak olan sempozyumun Türkiye'deki güzel sanatlar fakültelerine eğitim konusunda etkileri olacağından ve gerek duyulduğu takdirde bu fakülte bölümlerinden sanatçılara yardımcı olabilecek asistan ve teknik elemanlar temin edilebileceğinden Türkiye ve Antalya'da bulunan Güzel Sanatlar Fakültesi öğretim elemanları ve öğrenci sayılarını gösteren tabloları da bu bölümde sunulacaktır.

4.3.1. Bilgi Derleme ve Değerlendirme

Heykel sempozyumları ilişkili olması bakımından sektör olarak turizm sektörü kapsamında düşünülmektedir. Turizm üzerindeki etkileri 2. Bölüm’de ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca sanatsal ve kültürel etkinliklerin sektörün gelişmesi ve bölgelerin cazibelerinin artırılması üzerinde de etkileri büyüktür.

Türkiye’de genel olarak sanat denilince akla müzik ve sinema gelmesine karşın kalıcılığı yüz yıllar boyunca süren heykellerin bölge ve ülkelerin kültürel miraslara katkıları yadsınamaz. Antalya İli’ndeki müzeler ve ören yerleri gezildiğinde bölgede var olan eski uygarlıkların heykel sanatına verdikleri önem gözlemlenebilmektedir.

Antalya’da bulunan tarihi eserlerin, müzelerin turistleri cezbediği bilinmektedir. Bunun yanında modern sanatın Antalya İli’nde çeşitli zamanlarda, çeşitli sanatsal etkinlikler ile boy gösterdiği de gözlenmiştir. Bunlar arasında heykel sempozyumları da vardır. Ancak Antalya’da sanat etkinliği denilince akla ilk olarak 44 yıldır organize edilen Altın Portakal Film Festivali gelmektedir.

Bu heykel sempozyumlarının yapılmasındaki asıl amaç; görsel zenginliğin sadece ören yerleri ile sınırlı kalmasının engellenmesi, kent güzelliklerine de dikkat çekilmesidir. Dünyada olduğu gibi heykel sempozyumlarının organize edilmesinde kısa vadede bir kâr beklentisi yoktur. Bu sempozyumlar şehrin cazibe merkezi haline gelmesinde sadece bir sermaye aracı olarak kullanılabilir. Böylelikle turizm sektörüne olan etkileri betimlenmiş olmaktadır.

Heykel sempozyumları turizm için ancak bir alt yapı yatırım aracı olarak görülebilir. Bu bölümde Antalya Akdeniz Üniversitesi bünyesinde yapılacak olan beş senelik bir periyoda sahip uluslararası heykel sempozyumu incelenecektir. Sempozyum sayesinde beş yıl boyunca Antalya’ya, dünyanın bir çok yerinden gelecek olan heykeltıraşların heykelleri kazandırılmış olacaktır. Bu sempozyumun her bir ayağına 10 heykeltıraş davet edilirse, Antalya’ya 5 yıl sonunda 50 tanınmış heykeltıraşın 50 eseri kazandırılmış olacaktır.

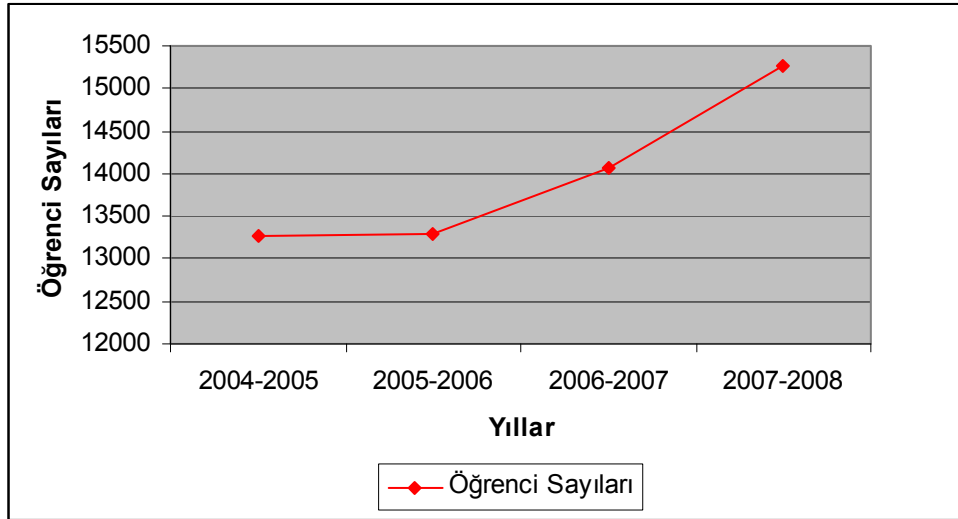
Sempozyumların sonunda; heykellerin nasıl kullanılacağı Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü’nün inisiyatifine bırakılacaktır. Bu bağlamda bir öneri olarak; Türkiye’de örneğine pek rastlanmayan ancak dünyada çeşitli ülkelerde örnekleri olan “Açık Hava Heykel Parkı” oluşturulabilir ve Antalya’nın turizm potansiyelinden de faydalanılarak, buraya gelecek turistlerden ya da yerli ziyaretçilerden bir gelir elde edilebilir.

Ayrıca heykel sempozyumları turizme katkısının yanında üniversitelerde bulunan güzel sanatlar fakültelerine de katkıda bulunabilir. Türkiye’de genelde üniversite bünyelerinde gerçekleşen heykel sempozyumları öğrenciler için çok elverişli ve verimli bir çalışma ve gözlem sahası oluşturur. Bu sebeple bu bölümde güzel sanatlar fakülteleri ile ilgili de veriler sunulacaktır.

4.3.1.1. Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakülteleri Verileri

Türkiye’de halen 85’i devlet, 30’u vakıf üniversitesi olmak üzere 115 üniversite vardır. Bunlardan 24’ü devlet üniversitesinde, 11’i vakıf üniversitesinde olmak üzere 35 üniversitede Güzel Sanatlar Fakülteleri mevcuttur. (Yüksek Öğretim Kurumu İnternet Sitesi)²³. Bu üniversiteler ve 2004 ile 2007 yılları arasındaki kümülatif öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tüm Türkiye’deki toplam Güzel Sanatlar Fakültesi öğrenci sayısı Tablo 4.2’ye göre; 55.890’dır.

Öğrenci sayıları yeni açılan ve açılacak olan üniversiteler ile artış göstermektedir. 4 yıl boyunca öğrenci gelişimleri Şekil 4.1’de ki grafikte gösterildiği gibidir.

Şekil 4.1 Öğrenci Sayılarının 2004-2007 Yılları Arasında Grafiği

²³ <http://www.yok.gov.tr/istatistikler/istatistikler.htm>

Tablo 4.2 2004-2007 Yılları Arasında Öğrenci Sayıları ve Toplamları

Üniversite	Şehir	Yıllar İtibariyle Kümülatif Öğrenci Toplamı				
		2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	Toplam
Devlet Üniversiteleri						
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Afyon	80	80	110	110	380
Akdeniz Üniversitesi	Antalya	408	415	420	425	1.668
Anadolu Üniversitesi	Eskişehir	640	640	685	732	2.697
Atatürk Üniversitesi	Erzurum	600	600	600	605	2.405
Balıkesir Üniversitesi	Balıkesir	0	0	20	40	60
Cumhuriyet Üniversitesi	Sivas	240	240	250	260	990
Çanakkale Üniversitesi	Çanakkale	240	240	265	290	1.035
Çukurova Üniversitesi	Adana	80	80	90	100	350
Dokuz Eylül Üniversitesi	İzmir	800	800	855	1.050	3.505
Dumlupınar Üniversitesi	Kütahya	240	240	390	540	1.410
Erciyes Üniversitesi	Kayseri	180	180	195	240	795
Gazi Üniversitesi	Ankara	0	0	30	60	90
Hacettepe Üniversitesi	Ankara	440	425	435	445	1.745
İnönü Üniversitesi	Malatya	300	275	245	215	1.035
Kocaeli Üniversitesi	Kocaeli	480	520	550	545	2.095
Marmara Üniversitesi	İstanbul	920	920	920	920	3.680
Mersin Üniversitesi	Mersin	320	315	310	305	1.250
Mimar Sinan Üniversitesi	İstanbul	628	626	624	622	2.500
Muğla Üniversitesi	Muğla	100	105	110	115	430
Mustafa Kemal Üniversitesi	Hatay	120	120	120	120	480
Sakarya Üniversitesi	Sakarya	280	280	280	275	1.115
Selçuk Üniversitesi	Konya	180	180	180	200	740
Süleyman Demirel Üniversitesi	Isparta	632	632	585	542	2.391
Uludağ Üniversitesi	Bursa	0	0	35	70	105
Vakıf Üniversiteleri						
Başkent Üniversitesi	Ankara	532	499	436	373	1.840
Beykent Üniversitesi	İstanbul	960	933	957	960	3.810
Bilkent Üniversitesi	Ankara	800	800	800	800	3.200
Haliç Üniversitesi	İstanbul	160	210	270	390	1.030
Işık Üniversitesi	İstanbul	0	0	300	600	900
Kadir Has Üniversitesi	İstanbul	560	560	595	595	2.310
Maltepe Üniversitesi	İstanbul	300	325	350	375	1.350
Okan Üniversitesi	Ankara	0	0	105	420	525
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Ankara	0	0	0	40	40
Yeditepe Üniversitesi	İstanbul	2.060	2.060	1.958	1.856	7.934
Toplam Öğrenci Sayıları		13.280	13.300	14.075	15.235	55.890

Kaynak: OSYM internet sitesinde yayınlanmış olan OSYS klavuzlarının “Özel Yetenek Sınavı Kontenjanları” sayfalarından derlenmiştir.

Öğrenci sayılarının 2004-2007 yılları arasındaki endekslerini hesaplırsak Tablo 4.3’ü elde ederiz.

Tablo 4.3 Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğrenci Sayıları Endeksleri.

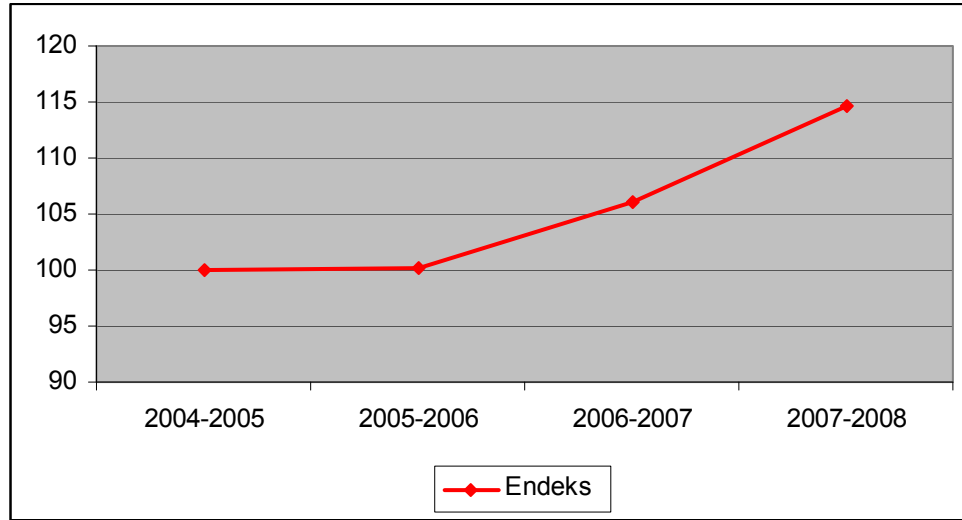
Üniversite	Endeks			
	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
Devlet Üniversiteleri				
Afyon Kocatepe Üniversitesi	100	100	138	138
Akdeniz Üniversitesi	100	102	103	104
Anadolu Üniversitesi	100	100	107	114
Atatürk Üniversitesi	100	100	100	101
Balıkesir Üniversitesi *	0	0	100	200
Cumhuriyet Üniversitesi	100	100	104	108
Çanakkale Üniversitesi	100	100	110	121
Çukurova Üniversitesi	100	100	113	125
Dokuz Eylül Üniversitesi	100	100	107	131
Dumlupınar Üniversitesi	100	100	163	225
Erciyes Üniversitesi	100	100	108	133
Gazi Üniversitesi *	0	0	100	200
Hacettepe Üniversitesi	100	97	99	101
İnönü Üniversitesi	100	92	82	72
Kocaeli Üniversitesi	100	108	115	114
Marmara Üniversitesi	100	100	100	100
Mersin Üniversitesi	100	98	97	95
Mimar Sinan Üniversitesi	100	100	99	99
Muğla Üniversitesi	100	105	110	115
Mustafa Kemal Üniversitesi	100	100	100	100
Sakarya Üniversitesi	100	100	100	98
Selçuk Üniversitesi	100	100	100	111
Süleyman Demirel Üniversitesi	100	100	93	86
Uludağ Üniversitesi *	0	0	100	200
Vakıf Üniversiteleri				
Başkent Üniversitesi	100	94	82	70
Beykent Üniversitesi	100	97	100	100
Bilkent Üniversitesi	100	100	100	100
Haliç Üniversitesi	100	131	169	244
Işık Üniversitesi *	0	0	100	200
Kadir Has Üniversitesi	100	100	106	106
Maltepe Üniversitesi	100	108	117	125
Okan Üniversitesi*	0	0	100	100
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi *	0	0	0	100
Yeditepe Üniversitesi	100	100	95	90
Toplam Öğrenci Sayısı İndeksi	100	100	106	115

(* Tablodaki işaretli Üniversiteler 2004 yılından sonraki yıllarda öğrenci alımı yapmışlardır. Bu nedenle bu üniversitelerin endeksleri hesaplanırken ilk öğrenci aldıkları yıllar baz yıl olarak değerlendirmeye katılmıştır.)

Tablo 4.3'te de görüldüğü gibi 2004 yılını baz yıl olarak alırsak ve bu yılda okula giren öğrenci sayılarının hepsini 100 varsayarsak, baz yıla göre yıllar itibarıyla artış ve azalışlar gözlemlenmektedir. 2004 yılından 2005 yılına geçerken öğrenci sayılarındaki artış oranı %0,15 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bunun yanı sıra 2006 ve 2007 yıllarındaki öğrenci sayılarının artış oranları sırası ile; %6; %15'tir.

Akdeniz Üniversitesi'nin 2004 ve 2007 yılları arasındaki Güzel Sanatlar Fakültesi öğrenci sayılarındaki yüzde değişimi 2004 yılı baz yıl olarak alındığında şu şekilde değişmiştir; 2005: %2, 2006: %3, 2007: %4. görüldüğü üzere bir artış söz konusudur. Bunun sebebi kontenjanlardaki artıştır. Öğrencilerde Güzel Sanatlar Fakültelerine meylin arttığı anlamında düşünülmelidir. Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi toplam öğrenci sayılıs Türkiye'nin %2,98'idir.

Son yıl olan 2007 yılındaki öğrenci sayılarındaki artışın nedenleri, yeni fakültelerin açılması ve üniversitelerin Güzel Sanatlar Fakültelerine biraz daha önem vererek fiziksel koşulları iyileştirmeleri dolayısıyla öğrenci kontenjanlarını arttırmaları olarak gösterilebilir. Aşağıda Şekil 4.2'deki grafikte bu öğrenci endekslerinin yıllara göre artışları gözlemlenebilmektedir.

Şekil 4.2 Toplam Öğrenci Endekslerinin Dağılımları Grafiği

Türkiye'deki Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde görev yapan öğretim elemanları sayısı aşağıda Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4 Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde görev yapan Öğretim Elemanı Sayısı

Üniversite İsimleri	Öğretim Elemanı Sayısı		
	Devlet Üniversiteleri	Öğretim Üyesi	Öğretim Görevlisi
Afyon Kocatepe Üniversitesi	5	15	8
Akdeniz Üniversitesi	22	36	19
Anadolu Üniversitesi	43	20	11
Atatürk Üniversitesi	18	6	39
Balıkesir Üniversitesi	3	1	
Cumhuriyet Üniversitesi	5	13	5
Çanakkale Üniversitesi	16	19	11
Çankırı Karatekin Üniversitesi	0	0	0
Çukurova Üniversitesi	7	7	10
Dokuz Eylül Üniversitesi	64	34	62
Dumlupınar Üniversitesi	10	15	13
Erciyes Üniversitesi	13	37	6
Gazi Üniversitesi	10	4	6
Hacettepe Üniversitesi	24	25	29
İnönü Üniversitesi	10	11	1
Kocaeli Üniversitesi	10	13	5
Marmara Üniversitesi	83	23	26
Mersin Üniversitesi	13	18	4
Mimar Sinan Üniversitesi	93	100	61
Muğla Üniversitesi	4	6	0
Mustafa Kemal Üniversitesi	5	2	2
Sakarya Üniversitesi	8	15	1
Selçuk Üniversitesi	9	17	5
Süleyman Demirel Üniversitesi	12	20	4
Uludağ Üniversitesi	1		
Vakıf Üniversiteleri			
Başkent Üniversitesi	8	18	7
Beykent Üniversitesi	28	10	3
Bilkent Üniversitesi	16	96	
Haliç Üniversitesi	27	13	5
Işık Üniversitesi	13	15	
Kadir Has Üniversitesi	32	41	6
Maltepe Üniversitesi	10	20	1
Okan Üniversitesi	24	5	
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	4	1	
Yeditepe Üniversitesi	83	128	17
Toplam	733	804	367

Kaynak: Türkiye'de yer alan güzel sanatlar fakültelerinin kendi internet sitelerinden derlenmiştir.

Bu verilere göre Türkiye'deki Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin öğretim elemanları sayıları; Öğretim üyeleri: 733, öğretim görevlileri: 804, araştırma görevlileri: 367 olmak üzere toplam: 1904 adettir.

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde mevcut Öğretim Elemanı sayıları şu şekilde dağılım göstermektedir; Öğretim Üyesi; 22, Öğretim Görevlisi; 36, ve Araştırma Görevlisi; 19 olmakla birlikte toplam 77 kişidir.

4.3.1.2. Turizm Sektörünün Verileri

4.3.1.2.1. Uluslararası Turizm Hareketleri İle Türkiye'deki Turizm Hareketlerinin Karşılaştırılması

Tablo 4.5 Uluslararası Turizm Hareketleri İle Türkiye'deki Turizm Hareketleri

Yıllar	Dünyada Turizm Hareketleri	Türkiye'deki Turizm Hareketleri	Türkiye'nin Payı (%)
1994	550.000.000	6.671.000	1,21
1995	564.000.000	7.727.000	1,37
1996	595.000.000	8.614.000	1,45
1997	613.000.000	9.689.000	1,58
1998	625.000.000	9.753.000	1,56
1999	650.000.000	7.487.000	1,15
2000	687.000.000	10.428.000	1,52
2001	684.000.000	11.619.000	1,70
2002	701.000.000	13.256.000	1,89
2003	691.000.000	14.030.000	2,03
2004	716.000.000	17.517.000	2,45
2005	808.000.000	21.125.000	2,61

Kaynak: Turizm ve Tanıtma (DPT)

1994'ü baz yıl olarak alırsak dünyadaki turizm hareketlerindeki değişimleri ve Türkiye'deki turizm hareketlerinin değişimlerini gözlemleyebiliriz. Dünyada turizm 1994 yılından 2005 yılına kadarki dönemde % 40 oranında bir artışta olmasına karşın Türkiye'de ise turizm hareketlerinde bu dönemde % 217 oranında bir artış gözlenmiştir.

Tablo 4.6 Dünya ve Türkiye Turizm Hareketleri Endeks Tablosu

Yıllar	Dünyada Turizm Hareketleri	Türkiye'deki Turizm Hareketleri	Türkiye'nin Payı (%)
1994	100	100	100
1995	103	116	113
1996	108	129	119
1997	111	145	130
1998	114	146	129
1999	118	112	95
2000	125	156	125
2001	124	174	140
2002	127	199	156
2003	126	210	167
2004	130	263	202
2005	147	317	216

Akdeniz iklimi özellikleri gösteren İspanya, Türkiye ve Yunanistan'ı gelen turistler bakımından karşılaştırsak ülkelerin birbirleri bakımından turizm sektörü açısından ne denli gelişme gösterdiklerini görebiliriz.

Tablo 4.7 1999-2007 Yılları Arasında Türkiye, Yunanistan ve İspanya'ya Gelen Turist Bakımından Karşılaştırılması

Yıllar	Türkiye	İspanya	Yunanistan
1999	7.487.000	46.800.000	11.500.000
2000	10.428.000	48.200.000	12.300.000
2001	11.619.000	50.100.000	13.000.000
2002	13.256.000	51.700.000	13.100.000
2003	14.030.000	52.500.000	14.200.000
2004	17.517.000	53.400.000	16.500.000
2005	21.125.000	55.900.000	16.000.000
2006	19.820.000	58.200.000	17.000.000
2007	23.341.000	59.200.000	17.700.000

1999 yılı baz yıl olarak kabul edilerek Tablo 4.8 oluşturulursa ülkelerin yıllar boyunca kendi içlerinde yüzde olarak değişimleri gözlenebilir.

Tablo 4.8 1999-2007 Yılları Arasında Türkiye, İspanya ve Yunanistan'a Gelen Turistlerin Endeks Tablosu

Yıllar	Türkiye	İspanya	Yunanistan
1999	100	100	100
2000	139	103	107
2001	155	107	113
2002	177	110	114
2003	187	112	123
2004	234	114	143
2005	282	119	139
2006	265	124	148
2007	312	126	154

1999 ve 2007 yılları arasında Türkiye’de turizm hareketlerinde % 212 oranında bir artışa karşılık, İspanya’nın % 26 oranında ve Yunanistan’ın %54 oranında artış göstermeleri Türkiye’nin son sekiz yılda turizm açısından atağa geçtiğini göstermektedir. İspanya’ya gelen turist bakımından genelde yıllık % 2-3 oranında artış gözlenmektedir. Yunanistan’da ise genelde % 5-7 oranlarında artış olmasına karşın 2004 yılında % 20 oranında artış göze çarpmaktadır. Bunun sebebi ise 2004 yılında Atina’da organize edilen 2004 Atina Yaz Olimpiyatları olarak gösterilebilir.

4.3.1.2.2. Türkiye’ye Gelen Turist Sayıları

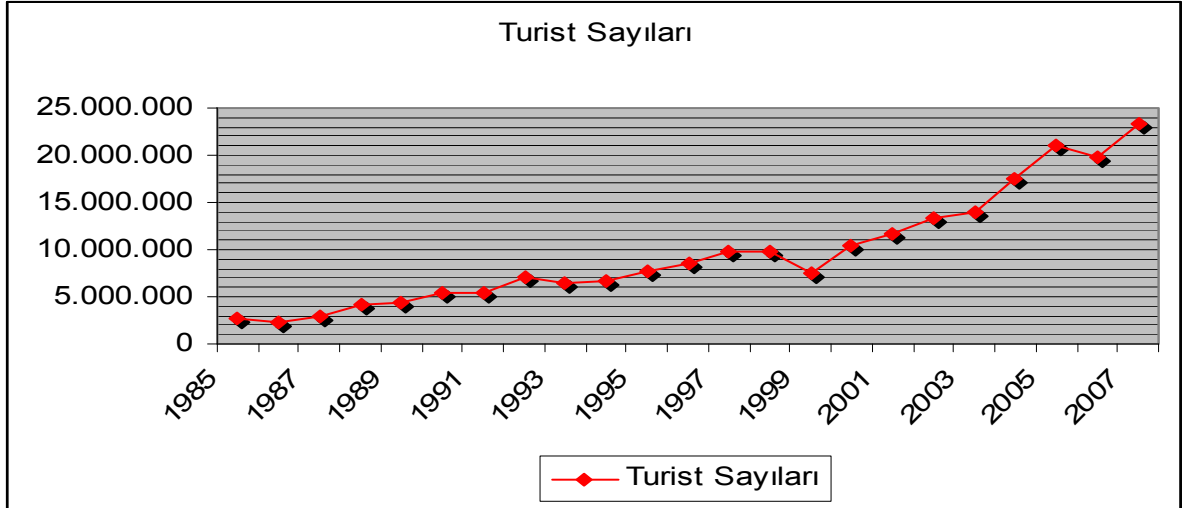
Türkiye’ye 1985 yılından 2007 yılına kadar gelen turistlerin sayısal değişimleri Tablo 4.9’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9 Türkiye’ye Gelen Turist Sayıları, Turizm Gelirleri ve Turist Başına Gelirler

Yıllar	Gelen Turist	Turizm Geliri (Dolar)	Gelen Turist Başına Düşen Turizm Geliri (Dolar)
1985	2.615.000	1.094.000.000	418,36
1986	2.391.000	950.000.000	397,32
1987	2.856.000	1.476.000.000	516,81
1988	4.173.000	2.355.000.000	564,34
1989	4.459.000	2.557.000.000	573,45
1990	5.389.000	3.225.000.000	598,44
1991	5.518.000	2.654.000.000	480,97
1992	7.076.000	3.639.000.000	514,27
1993	6.501.000	3.959.000.000	608,98
1994	6.671.000	4.321.000.000	647,73
1995	7.727.000	4.957.000.000	641,52
1996	8.614.000	5.650.000.000	655,91
1997	9.689.000	7.002.000.000	722,68
1998	9.753.000	7.177.000.000	735,88
1999	7.487.000	5.203.000.000	694,94
2000	10.428.000	7.636.000.000	732,26
2001	11.619.000	8.090.000.000	696,27
2002	13.256.000	8.481.000.000	639,79
2003	14.030.000	13.203.000.000	941,05
2004	17.517.000	16.000.000.000	913,40
2005	21.125.000	18.152.000.000	859,27
2006	19.820.000	16.851.000.000	850,20
2007	23.341.000	18.487.000.000	792,04

Kaynak: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müdürlüğü²⁴.

²⁴ www.dpt.gov.tr

Şekil 4.3 Türkiye'ye Gelen Turist Sayısı

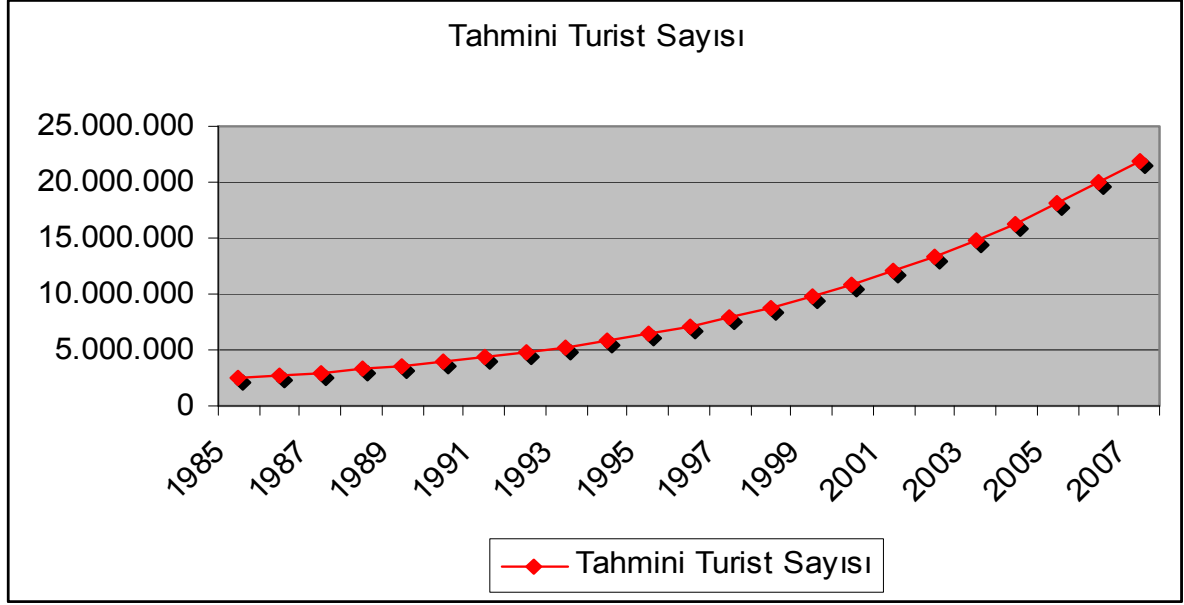
Şekil 4.3'teki grafik incelenirse Türkiye'ye gelen turist sayısının 1985'ten 1999 yılına kadar çok büyük bir düşüş göstermediği hatta turizmde yıllara göre artış olduğu gözlenmektedir. Turizmin yukarıdaki veriler ışığında nasıl bir trend izleyeceğini incelemek için zaman serisi analizinden faydalanılmıştır. 1985 ve 2007 yılları arasında Türkiye'ye gelen tahmini turist sayısı $y = a + bt + ct^3$ formülü ile hesaplanarak aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 4.10 Gelen ve Tahmini Turist Sayısı

Yıllar	Gelen Turist Sayısı	Tahmini Turist Sayısı
1985	2.615.000	2.523.352
1986	2.391.000	2.760.811
1987	2.856.000	3.012.442
1988	4.173.000	3.285.329
1989	4.459.000	3.586.560
1990	5.389.000	3.923.218
1991	5.518.000	4.302.390
1992	7.076.000	4.731.162
1993	6.501.000	5.216.618
1994	6.671.000	5.765.846
1995	7.727.000	6.385.930
1996	8.614.000	7.083.956
1997	9.689.000	7.867.010
1998	9.753.000	8.742.177
1999	7.487.000	9.716.543
2000	10.428.000	10.797.193
2001	11.619.000	11.991.214
2002	13.256.000	13.305.690
2003	14.030.000	14.747.709
2004	17.517.000	16.324.354
2005	21.125.000	18.042.712
2006	19.820.000	19.909.869
2007	23.341.000	21.932.909

Şekil 4.4'te de görüldüğü gibi ($y = a + bt + ct^3$) fonksiyonu Kübik bir fonksiyondur.

$a = 2.292.978$ $b = 229.192,80$ $c = 1.180,94$ bu verileri formülde yerlerine koyarsak; $y = 2.292.978 + 229.192,80 t + 1.180,94 t^3$

Şekil 4.4 1985-2007 Tahmini Turist Sayısı

SPSS programında yapılan zaman serisi analizi sonuçları Tablo 4.11'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11 Türkiye'ye Gelen Turistler Zaman Serisi Analizi İçin Korelasyon ve Regrasyon Katsayıları

	B	Standart Sapma	Beta	t	P Değeri	Korelasyon Analizi				
						R	R ²	F	p	D-W
a	2.992.978	719.579,60		4,159	0,000	0,981	0,963	262,774	0,000	1,346
b	229.192,80	97.667,32	0,258	2,947	0,029					
c	1180,94	176,08	0,738	6,707	0,000					

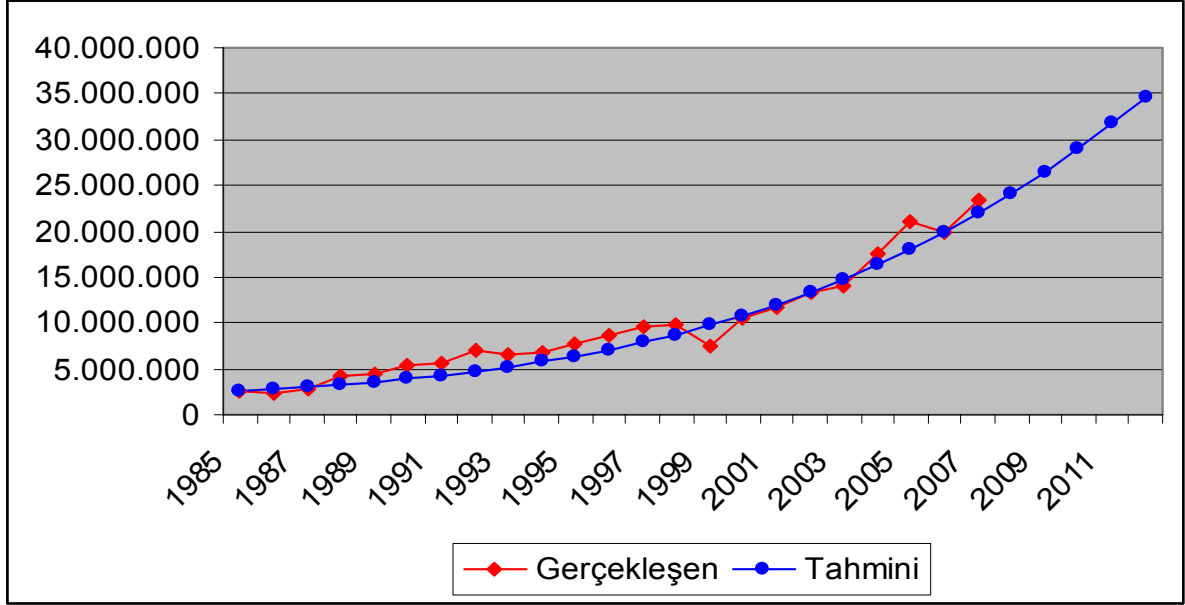
Tablo 4.11'deki verilere göre formül zaman ve turist sayısı arasındaki ilişki gücünü gösteren korelasyon katsayısı 0,981'ken belirlilik katsayısı 0,963 bulunmuştur. Yani turist sayısı ile zaman arasında güçlü bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Ayrıca p değerimiz 0,05'ten küçük çıkmıştır. Yani zaman ile turist sayısı arasında anlamlı bir ilişki vardır. Fonksiyonumuz kübik bir fonksiyon olduğu için ileriki yıllarda da artış olması beklenmektedir.

Sempozyumun beş yılını kapsayacak olan 2008 ve sonrası için bulunan fonksiyonda verileri yerine koyarsak gelecek beş yıl boyunca Türkiye'ye gelmesi tahmin edilen turist sayılarını belirlemiş oluruz.

Tablo 4.12 Gelecek 5 Yıl Boyunca Tahmini Turist Sayısı

Yıllar	Zaman Dönemi	Turist Sayısı
2008	24	24.118.920
2009	25	26.474.986
2010	26	29.008.192
2011	27	31.725.626
2012	28	34.634.371

Bu verileri yukarıdaki grafiğimize eklediğimiz taktirde;

Şekil 4.5 Gelecek Beş Yıl Boyunca Beklenen Turist Trendi

Şekil 4.5’de 2008 yılından sonra turist sayısının nasıl bir trend izleyebileceği gösterilmiştir.

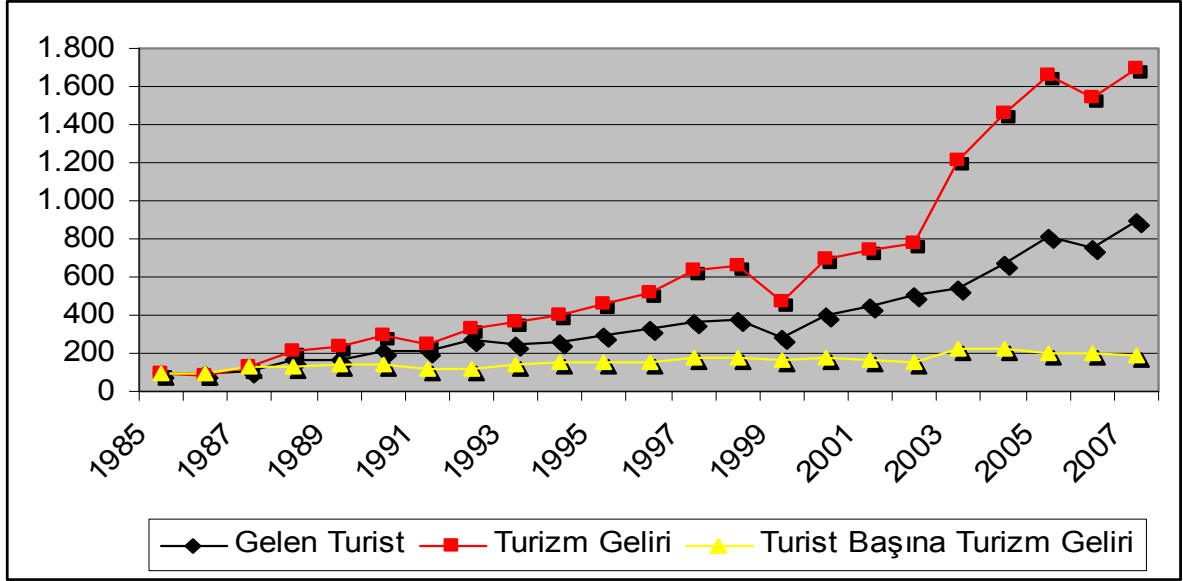
Gelen turist sayısı, toplam ve gelen turist sayısı başına düşen turizm gelirlerinin endekslerini 1985 yılını baz yıl olarak alıp hesaplırsak 1985 yılına göre yüzde değişimlerini aşağıdaki Tablo 4.13’den izleyebiliriz.

Tablo 4.13 Türkiye'ye Gelen Turist Sayıları, Turizm Gelirleri ve Turist Başına Gelirleri Endeks Tablosu

Yıllar	Gelen Turist	Turizm Geliri (Dolar)	Gelen Turist Başına Düşen Turizm Geliri (Dolar)
1985	100	100	100
1986	91	87	95
1987	109	135	124
1988	160	215	135
1989	171	234	137
1990	206	295	143
1991	211	243	115
1992	271	333	123
1993	249	362	146
1994	255	395	155
1995	295	453	153
1996	329	516	157
1997	371	640	173
1998	373	656	176
1999	286	476	166
2000	399	698	175
2001	444	739	166
2002	507	775	153
2003	537	1.207	225
2004	670	1.463	218
2005	808	1.659	205
2006	758	1.540	203
2007	893	1.690	189

Şekil 4.6'daki grafikte endekslerin baz yıl olan 1985'ten sonra nasıl bir yol izlediği gözlemlenebilir.

Görüldüğü gibi yıllar itibariyle turist sayısında bir artış ve buna bağlı olarak gelirlerde de artış söz konusudur. Kişi başına turizm gelirinin 20 yılda yaklaşık % 90 oranındaki artışına karşın, toplam turizm gelirlerindeki yaklaşık %1700 oranındaki artışın sebebini gelen turist sayısındaki yaklaşık % 900'lük artış ile ilişkilendirebiliriz. Endeks tablosu incelendiğinde turist sayısında ve elde edilen gelirden 1986 yılında bir düşüş göze çarpmaktadır. Bunun sebebi olarak da Çernobil'de 26 Nisan 1986'da meydana gelen ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu bir çok ülkeyi radyo aktif olarak etkileyen kaza gösterilebilir. 1999 yılındaki düşüşün sebepleri arasında en büyük etkiyi terör örgütünün bir elemanının yakalanması gösterilebilir. Terör örgütünün bu elemanının yakalanması ile, 1999'da dış ülkeler tarafından Türkiye'nin güvenli olmadığı, terör olaylarının patlak vereceği düşüncelerinin etkisi ile turist sayısında önemli bir düşüş gözlenmiştir. Ayrıca 17.Ağustos.1999'da meydana gelen 7,2 ölçekli depremin de turist sayısındaki düşüşte etkili olduğu söylenebilir.

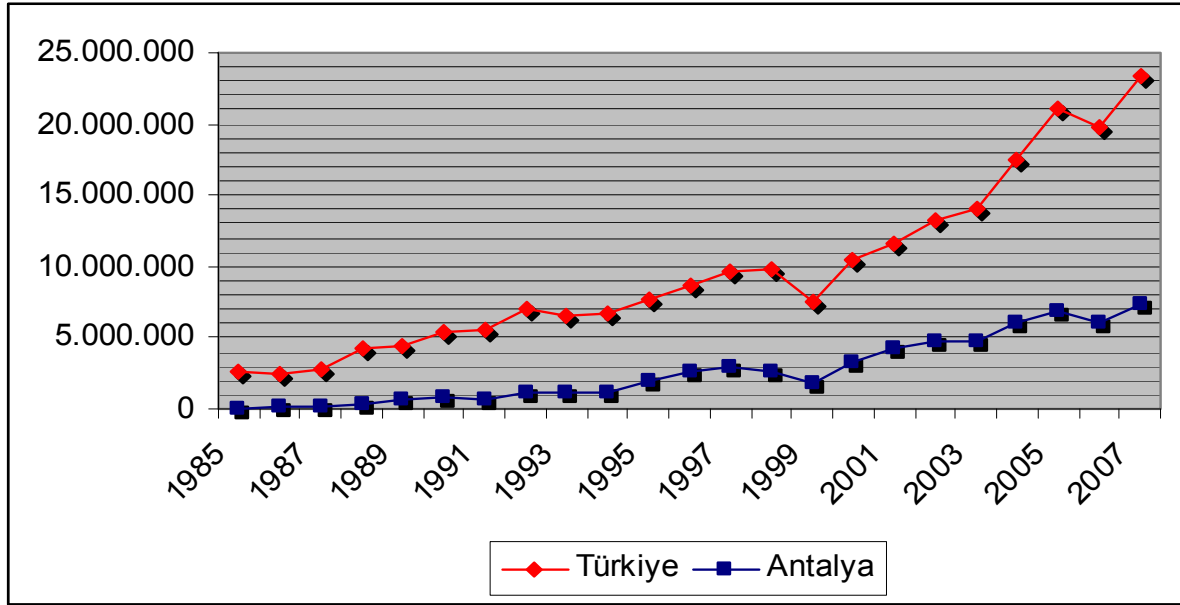
Şekil 4.6 1985 Baz Yıla Göre Endeks Grafiği

4.3.1.2.3. Türkiye'ye ve Antalya'ya 1985 ve 2007 Yılların Arasında Gelen Yabancı Turist Sayıları ve Antalya'nın Payı

Tablo 4.14 Türkiye'ye ve Antalya'ya Gelen Turist Sayıları ve Antalya'nın Payı

Yıllar	Gelen Turist	Antalya'ya Gelen Turist	Antalya'nın Payı (%)
1985	2.615.000	65.915	2,52
1986	2.391.000	101.539	4,25
1987	2.856.000	214.718	7,52
1988	4.173.000	379.019	9,08
1989	4.459.000	609.534	13,67
1990	5.389.000	826.027	15,33
1991	5.518.000	625.650	11,34
1992	7.076.000	1.189.354	16,81
1993	6.501.000	1.215.800	18,70
1994	6.671.000	1.198.238	17,96
1995	7.727.000	1.939.477	25,10
1996	8.614.000	2.540.965	29,50
1997	9.689.000	2.901.788	29,95
1998	9.753.000	2.609.150	26,75
1999	7.487.000	1.824.406	24,37
2000	10.428.000	3.230.837	30,98
2001	11.619.000	4.167.841	35,87
2002	13.256.000	4.747.328	35,81
2003	14.030.000	4.681.951	33,37
2004	17.517.000	6.047.168	34,52
2005	21.125.000	6.884.024	32,59
2006	19.820.000	6.011.183	30,33
2007	23.341.074	7.291.356	31,24

Tablo 4.14’de de görüldüğü gibi, Antalya, Türkiye’ye gelen turist miktarlarından her sene artan bir seyirde pay almaktadır. Geçmiş yirmi iki senede %2,52’den %31,24’e kadar devamlı bir artış sergilemektedir. Bu tabloda 23 senenin ortalaması alınırsa ortalama % 22,50’lik bir seyir izlediği görülmektedir.

Şekil 4.7 Türkiye ve Antalya'ya Gelen Turist Sayısı

Türkiye ve Antalya’ya gelen turist miktarlarının yıllar bazında benzer dalgalanmalar gösterdiği Şekil 4.7’den görülebilir.

Antalya’ya gelmesi muhtemel olan turist sayısını $\log y = a + b \log t$ formülüne göre zaman serisi analizi yöntemi ile hesaplırsak, SPSS programında yapılan regresyon testinden şu sonuçlar elde edilecektir.

Tablo 4.15 Antalya'ya Gelen Turistler Zaman Serisi Analizi İçin Korelasyon ve Regrasyon Katsayıları

	B	Standart Sapma	Beta	t	P Değeri	Korelasyon Analizi				
						R	R ²	F	p	D-W
a	4,631	0,060		76,694	0,000	0,986	0,972	739,531	0,000	1,628
b	1,585	0,058	0,986	27,194	0,000					

Tablo 4.15’deki veriler ışığında Antalya’ya gelen turistlerin sayısının zaman ile ilişkisinin gücünü gösteren korelasyon katsayısı 0,986, belirlilik katsayısı ise 0,972 olarak tespit edilmiştir. Yani zamanla Antalya’ya gelen turistler arasında güçlü bir ilişkiden söz edilebilir. Ayrıca p değerinin 0,05’ten küçük olması bize zaman ile gelen turist sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu verilere göre $\log y = a + b \log t$ formülüne verilerimizi koyarsak. Tablo 4.16’ yı elde ederiz.

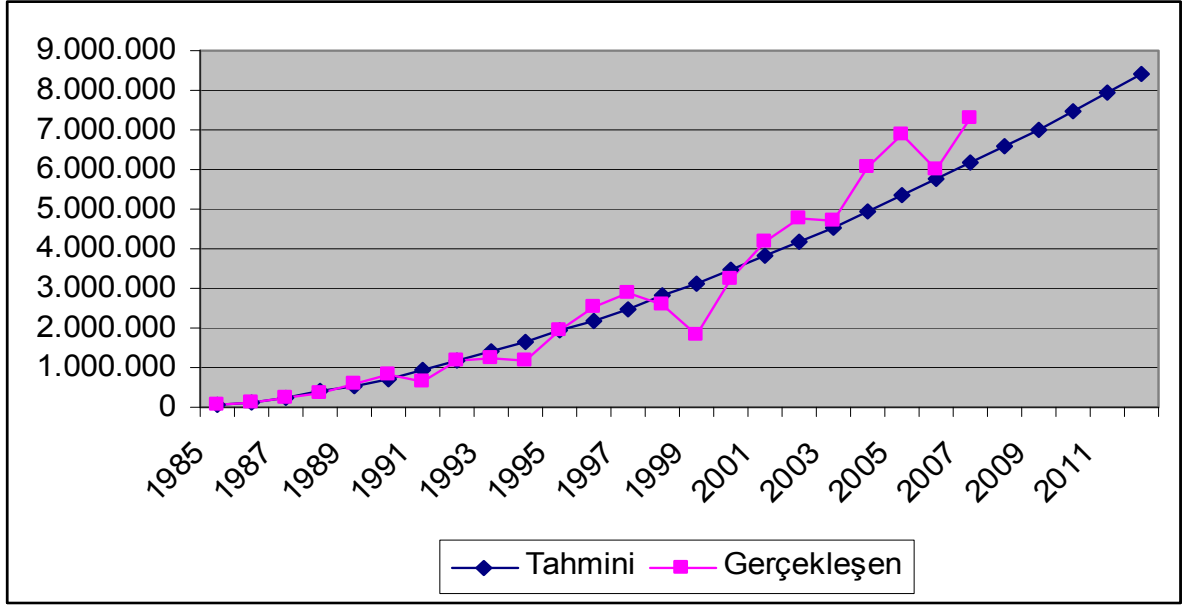
Tablo 4.16 Antalya'ya Gelen Turist ve Tahmini Turist Sayısı

Yıllar	Antalya'ya Gelen Turist	Tahmini Gelen Turist Sayısı
1985	65.915	42.756
1986	101.539	127.791
1987	214.718	246.490
1988	379.019	381.944
1989	609.534	550.174
1990	826.027	736.716
1991	625.650	951.152
1992	1.189.354	1.141.563
1993	1.215.800	1.370.093
1994	1.198.238	1.644.372
1995	1.939.477	1.902.830
1996	2.540.965	2.201.912
1997	2.901.788	2.456.688
1998	2.609.150	2.842.824
1999	1.824.406	3.171.758
2000	3.230.837	3.411.929
2001	4.167.841	3.806.712
2002	4.747.328	4.247.173
2003	4.681.951	4.568.777
2004	6.047.168	4.914.734
2005	6.884.024	5.286.887
2006	6.011.183	5.687.220
2007	7.291.356	6.117.867

Sempozyumların organize edileceği 2008-2012 yılları arasında tahmin edilen turist miktarlarında Tablo 4.17'deki gibi hesaplanmıştır.

Tablo 4.17 Gelecek 5 Yıl Boyunca Antalya'ya Gelecek Tahmini Turist Sayısı

Yıllar	Zaman Dönemi	Antalya'ya Gelecek Olan Turist Sayısı
2008	24	6.548.370
2009	25	6.871.954
2010	26	7.195.538
2011	27	7.519.122
2012	28	7.842.706

Şekil 4.8 Antalya'ya Gelen Tahmini ve Gerçekleşen Turist Sayısı Grafiği

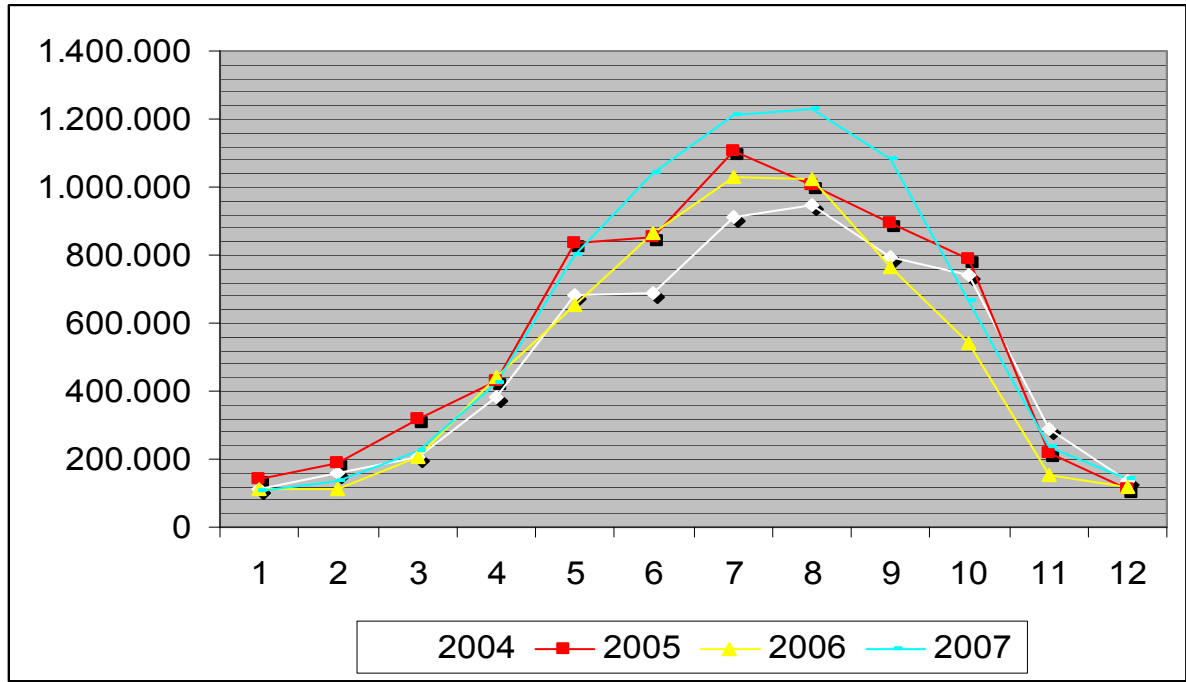
Şekilde de görüldüğü gibi 2012 yılında yaklaşık 7.843.000 turist geleceği tahmin edilmektedir.

Tablo 4.18'de de Antalya'da turist sayısının son dört yıl içerisinde aylara göre dağılımını ve yılın hangi aylarında en çok turisti misafir ettiğini görebilmekteyiz.

Tablo 4.18 Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçiler. (2004-2007)

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü				
Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçiler				
Aylar	2004	2005	2006	2007
	Aylık	Aylık	Aylık	Aylık
Ocak	114.112	140.464	111.475	105.584
Şubat	157.040	185.510	110.601	134.207
Mart	205.552	316.767	207.248	225.024
Nisan	383.959	432.106	442.700	421.626
Mayıs	682.088	835.073	650.287	801.861
Haziran	687.982	852.378	862.050	1.043.007
Temmuz	910.457	1.104.557	1.030.174	1.213.745
Ağustos	945.704	1.008.486	1.024.706	1.228.820
Eylül	796.520	893.191	763.347	1.082.107
Ekim	739.558	786.434	540.353	662.198
Kasım	289.638	215.499	153.441	234.414
Aralık	134.558	113.559	114.801	138.763
Toplam	6.047.168	6.884.024	6.011.183	7.291.356
Endeks	100	114	99	121

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İnternet Sitesi

Şekil 4.9 Antalya'ya 2004 ve 2007 Yıllarında Gelen Yabancı Ziyaretçi Grafikleri

Antalya'ya 2004 ve 2007 yılları boyunca gelen yabancı turist sayıları ve aylara göre dağılımları Şekil 4.8 ve Tablo 4.18'de gösterilmektedir. 2004 yılını baz yıl olarak toplamlar üzerinden endeks hesabı yapıldığında 2005 yılında 2004 yılına göre %14 oranında bir artış gözlenmektedir. Buna karşılık 2006 yılında ise % 1 oranında azalış vardır. En son 2007 yılında baz yıla göre %21 oranında bir artış gözlenmiştir.

Son dört yılda da ülkemize yapılan ziyaretlerin ilkbahar, yaz ve sonbahar aylarında sayısal olarak artışı dikkat çekmektedir. Örneğin temmuz ve ağustos aylarında yapılan ziyaret sayısı dört yılda da maksimum noktasına ulaşmıştır. Bu sebeple yapılması planlanan heykel sempozyumlarının zaman açısından yaz veya sonbahar aylarında yapılması daha çok ziyaretçinin sempozyum süreci boyunca heykelleri yapılış aşamasında görmeleri için bir fırsat sağlayacaktır.

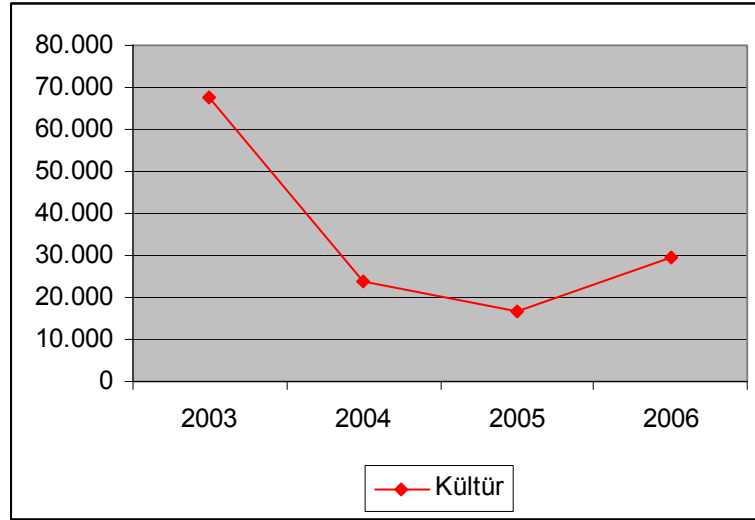
Antalya'nın sıcaklık değişimleri göz önüne alınırsa Temmuz ve Ağustos aylarının çok sıcak olduğunu ve sanatçıların açık havada çalışmalarını konusunda zorluk olabileceği sebebiyle sempozyumu sonbahar aylarında yapmak sanatçıların sağlığı ve etkinliğin aksamadan yapılabilmesi açısından daha iyi olacaktır.

4.3.1.2.4. Ülkemizdeki Vatandaşların Yurt Dışına Çıkış Nedenleri

Tablo 4.19 Vatandaşların Yurt Dışına Gidiş Nedenleri 1. Tablo

Vatandaşların Gidiş Nedenleri, 2003-2006. (Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlar)				
Gidiş nedeni	2003	2004	2005	2006
Gezi, Eğlence	526.619	609.840	622.368	590.285
Kültür	67.847	23.932	16.828	29.679
Sportif ilişkiler	22.420	11.769	9.500	12.883
Yakınları ziyaret	833.239	817.467	953.224	933.983
Sağlık	38.843	61.841	47.248	41.397
Dini	-	-	96.286	101.178
Alışveriş	169.914	140.824	101.801	51.446
Toplantı, konferans, kurs, seminer	77.858	103.857	93.652	104.859
Görev	300.830	331.630	277.901	308.257
Ticari ilişkiler, Fuar	622.509	922.742	834.819	742.788
Eğitim	132.245	120.775	79.651	124.828
Diğer	423.720	516.192	840.621	856.534
Beraberinde gelen	198.801	183.627	150.927	165.062
Genel toplam	3.414.845	3.844.496	4.124.826	4.063.179

Kaynak: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu²⁵

Şekil 4.10 Türkiye'de ki Vatandaşlarımızın Yurt Dışına Çıkış Nedenleri

Ülkemizden yurt dışına ziyaretlerde bulunan vatandaşlarımızın 2003 ile 2006 arasında yaptıkları ziyaretlerin nedenleri Tablo 4.19'da listelenmiştir. Bu tabloda yurt dışı çıkış nedenleri arasında en az yeri sadece kültür için yapılan çıkışlar kapsamaktadır. Yıllar itibariyle genel toplam üzerinden kültür nedeniyle yapılan yurt dışı çıkışların yüzdeleri sırası ile; 1,99; 0,62; 0,41; 0,73'tür. Yıllar itibariyle yurt dışına yapılan çıkışlarda çok büyük bir fark gözlenmezken kültür nedeniyle yapılan ziyaretlerin azalışı oldukça dikkat çekmektedir. 2004

²⁵ <http://www.tuik.gov.tr>

ve 2005 yıllarında yaklaşık 70.000 kişiden, 15.000'e kadar gerilemiştir. Ama grafikte de görüldüğü gibi 2006 yılında ise yaklaşık %40 oranında bir artış gözlenmektedir.

Anket sonuçlarına göre kültür etkinlikleri amacıyla yurt dışına çıkışları; sportif ilişkiler, gezi ve eğlence, dini amaçlı çıkışlar, toplantı, konferans, kurs, seminer, ticari ilişkiler, fuar, eğitim ve kültür gibi nedenleri birleştirerek Kültür Etkinlikleri adı altında toplayabiliriz. Birleştirmeler sonucunda tablo aşağıdaki şekli alacaktır.

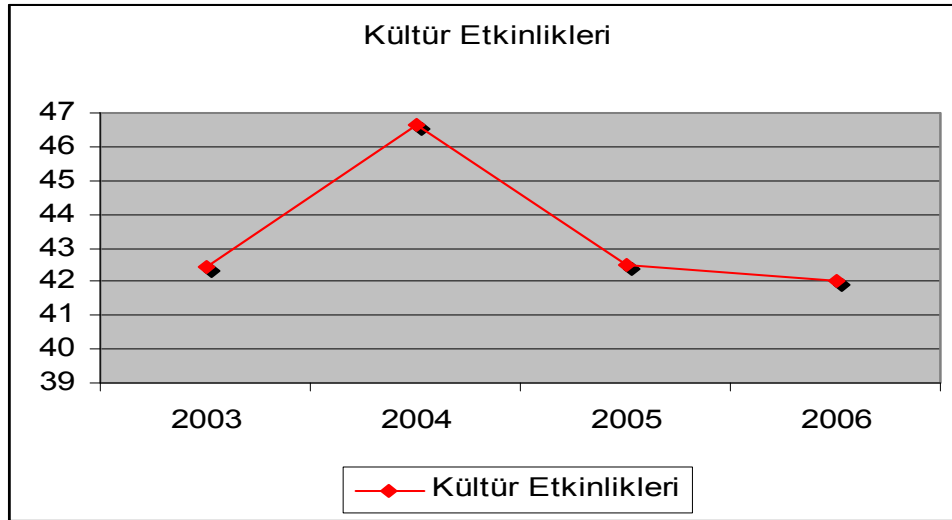
Tablo 4.20 Giriş Yapan Vatandaşların Gidiş Nedenleri 2. Tablo

Vatandaşların Gidiş Nedenleri, 2003-2006 (Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlar)				
Gidiş nedeni	2003	2004	2005	2006
Kültür Etkinlikleri	1.449.498	1.792.915	1.753.104	1.706.500
Yakınları ziyaret	833.239	817.467	953.224	933.983
Sağlık	38.843	61.841	47.248	41.397
Alışveriş	169.914	140.824	101.801	51.446
Görev	300.830	331.630	277.901	308.257
Diğer	423.720	516.192	840.621	856.534
Beraberinde gelen	198.801	183.627	150.927	165.062
Genel toplam	3.414.845	3.844.496	4.124.826	4.063.179

Tablo 4.21 Vatandaşların Yurt Dışına Gidiş Nedenleri Oransal Dağılımları (%)

Vatandaşların Gidiş Nedenleri, 2003-2006 (Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlar)				
Gidiş nedeni	2003	2004	2005	2006
Kültür Etkinlikleri	42	47	43	42
Yakınları ziyaret	24	21	23	23
Sağlık	1	2	1	1
Alışveriş	5	4	2	1
Görev	9	9	7	8
Diğer	12	13	20	21
Beraberinde gelen	6	5	4	4
Genel toplam	100	100	100	100

Türkiye’de yaşayanların yurt dışına çıkış amaçları arasında 2003 ve 2006 yılları arasında en fazla yeri “*kültür etkinlikleri*” almaktadır. Tablo 4.20’ye göre kültür amacıyla en çok 2004 yılında yurt dışına çıkış yapılmıştır. 2003 yılından 2004 yılına geçişte yüzde olarak 5 puanlık bir artış gözlenmiştir. Diğer yıllarda ise azalan bir seyir olmasına karşın yine de toplam çıkışlarda diğer nedenlerden daha fazla yer kapsamaktadır. Şekil 4.10’da 2003 ve 2006 yılları arasında kültür amacıyla yurt dışına yapılan çıkışlarda nasıl bir yol izlediği görülebilmektedir.

Şekil 4.11 Yıllara Göre Kültür Etkinlikleri'nin % dağılımı

2003 yılını baz yıl olarak alıp endeks hesaplaması yaparsak aşağıdaki endeks tablosunu elde ederiz.

Tablo 4.22 Giriş Yapanların Gidiş Nedenleri Endeksi

Giriş Yapan Vatandaşların Gidiş Nedeni Endeksi, 2003-2006. (Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlar)				
Gidiş nedeni	2003	2004	2005	2006
Kültür Etkinlikleri	100	124	121	118
Yakınları ziyaret	100	98	114	112
Sağlık	100	159	122	107
Alışveriş	100	83	60	30
Görev	100	110	92	102
Diğer	100	122	198	202
Beraberinde gelen	100	92	76	83
Genel toplam	100	113	121	119

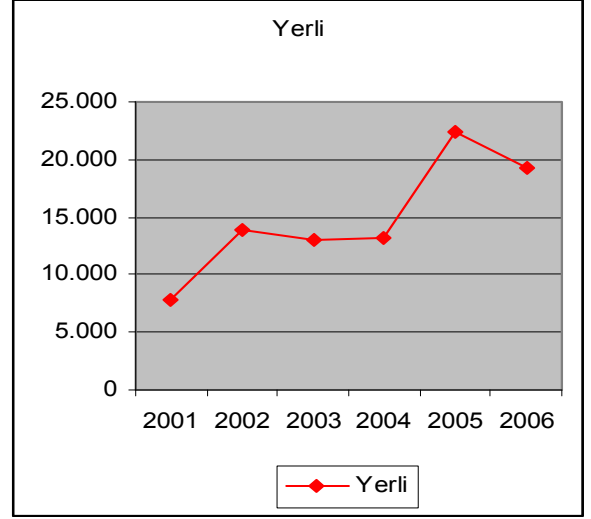
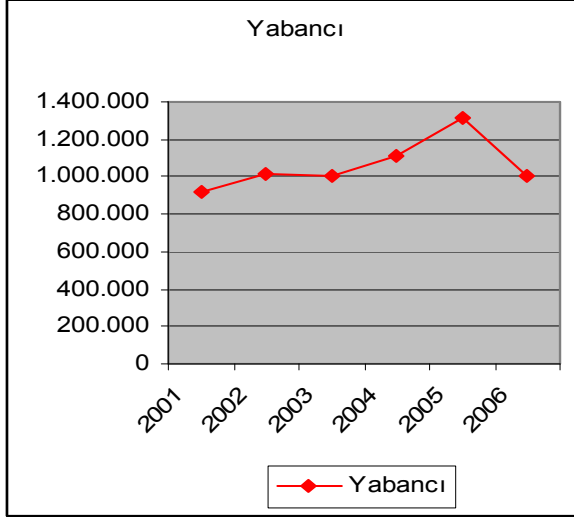
Tablo 4.22'de de görüldüğü gibi baz yıl olan 2003 yılına göre artış ve azalışlar şu şekilde meydana gelmiştir; 2004; % 24 oranında bir artış, 2005 yılında; %21 oranında bir artış olmuş, 2006 yılında ise %18 oranında bir artış gözlemlenmiştir. Kültürel etkinlikler sebebiyle Türkiye'den yurt dışına çıkışlarda 2003 yılından 2004 yılına geçerken önemli bir artış görülmekte ancak daha sonraki yıllarda yıllara göre yaklaşık % 3 oranında puan kaybı gözlemlenebilmektedir.

4.3.1.2.5. Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerin Ülkemize Geliş Nedenleri

Tablo 4.23 Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri

Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerin Geliş Nedeni, 2001-2006. (Yabancı ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşlar)						
Yabancı						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gezi, Eğlence	5.231.273	6.401.016	6.815.797	8.216.757	9.904.716	8.529.890
Kültür	917.368	1.016.739	1.004.079	1.116.206	1.310.082	1.008.513
Sportif ilişkiler	127.657	128.893	156.162	213.971	249.765	179.419
Yakınları ziyaret	794.651	980.005	839.086	1.044.575	1.480.442	1.929.800
Sağlık	96.860	82.693	103.404	133.721	164.598	153.895
Dini	30.962	60.171	58.456	61.053	106.710	101.564
Alışveriş	829.207	759.589	968.486	1.041.585	1.085.802	1.135.273
Toplantı, konferans, kurs, seminer	239.777	235.156	297.903	324.152	410.326	443.500
Görev	500.328	571.573	730.272	814.150	862.997	1.030.319
Ticari ilişkiler, Fuar	503.300	376.813	442.431	633.994	610.106	747.599
Transit	308.428	252.722	246.377	168.330	404.940	321.607
Eğitim	-	197.834	72.060	125.060	88.356	94.399
Diğer	427.704	115.944	399.684	588.267	624.989	755.038
Berberinde giden	1.269.016	1.742.834	1.567.221	2.721.176	3.218.792	2.845.134
TOPLAM	11.276.531	12.921.982	13.701.419	17.202.996	20.522.621	19.275.948
Yerli						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gezi, Eğlence	430.751	422.929	450.820	511.997	526.072	568.492
Kültür	7.768	13.902	13.003	13.140	22.383	19.271
Sportif ilişkiler	6.259	1.936	5.555	4.662	10.722	23.167
Yakınları ziyaret	1.101.205	1.108.701	1.262.644	1.425.332	1.801.045	1.906.801
Sağlık	39.631	29.644	36.567	38.273	55.741	39.834
Dini	3.135	6.346	6.093	4.724	5.598	23.939
Alışveriş	29.133	20.732	28.992	27.365	25.286	31.484
Toplantı, konferans, kurs, seminer	11.449	15.585	14.774	12.271	20.648	27.457
Görev	37.650	37.542	37.792	38.121	54.777	60.035
Ticari ilişkiler, Fuar	76.453	62.064	81.734	106.170	110.505	153.697
Transit	260	1.402	272			736
Eğitim		48.858	6.961	19.215	11.601	11.850
Diğer	148.719	53.696	104.186	106.675	132.128	204.953
Berberinde giden	281.175	469.198	551.239	751.700	825.375	801.005
TOPLAM	2.173.588	2.292.535	2.600.632	3.059.645	3.601.881	3.872.721

Kaynak: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

Şekil 4.12 Ülkemize Kültürel Ziyaret için Gelen ziyaretçilerin Grafikleri

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Ülkemizi ziyaret eden ziyaretçilerle yaptığı anket sonucunda elde ettiği veriler bize bu kişilerin Türkiye'ye ne sebeple geldiklerini göstermektedir. Ülkemizi ziyaret eden yabancıların geliş sebepleri arasında kültürel amaçlı olan ziyaretlerin yıllar boyunca gelen turistlere göre yüzdeleri sırası ile; 8,14; 7,87; 7,33; 6,49; 6,38; 5,23. Görüldüğü gibi 2001 ve 2006 yılları arasında gelen turist sayısında artış olmasına karşın kültür amacı ile gelen turistlerin bu sayılara göre ortalamalarında azalma olmuştur.

Yabancı ülkede ikamet edip Türkiye'yi ziyaret eden vatandaşlarımızda ise kültür amacı ile gelen ziyaretçi oranları çok düşük çıkmaktadır. Yıllar boyunca ülkemize gelen vatandaşlarımızın geliş sebepleri arasında kültürel amaçlı olan ziyaretlerin yüzdeleri sırası ile; 0,36; 0,61; 0,50; 0,43; 0,62; 0,49'dur. Kültür amaçlı ziyaretler, vatandaşlarımızın geliş sebepleri arasında az yer tutmasına karşın bütün yıllarda 2001 yılına oranla artış gözlenmektedir.

Kültür etkinliklerini tek bir başlık altında topladığımızda tablolar aşağıdaki şekilde değişim göstermektedir.

Tablo 4.24 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri

Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedeni, 2001-2006. (Yabancı ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşlar)						
Yabancı						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kültürel Etkinlikler	7.050.337	8.416.622	8.846.888	10.691.193	12.680.061	11.104.884
Yakınları ziyaret	794.651	980.005	839.086	1.044.575	1.480.442	1.929.800
Sağlık	96.860	82.693	103.404	133.721	164.598	153.895
Alışveriş	829.207	759.589	968.486	1.041.585	1.085.802	1.135.273
Görev	500.328	571.573	730.272	814.150	862.997	1.030.319
Transit	308.428	252.722	246.377	168.330	404.940	321.607
Diğer	427.704	115.944	399.684	588.267	624.989	755.038
Berberinde giden	1.269.016	1.742.834	1.567.221	2.721.176	3.218.792	2.845.134
TOPLAM	11.276.531	12.921.982	13.701.419	17.202.996	20.522.621	19.275.948
Yerli						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kültürel Etkinlikler	535.815	571.620	578.940	672.179	707.529	827.873
Yakınları ziyaret	1.101.205	1.108.701	1.262.644	1.425.332	1.801.045	1.906.801
Sağlık	39.631	29.644	36.567	38.273	55.741	39.834
Alışveriş	29.133	20.732	28.992	27.365	25.286	31.484
Görev	37.650	37.542	37.792	38.121	54.777	60.035
Transit	260	1.402	272			736
Diğer	148.719	53.696	104.186	106.675	132.128	204.953
Berberinde giden	281.175	469.198	551.239	751.700	825.375	801.005
TOPLAM	2.173.588	2.292.535	2.600.632	3.059.645	3.601.881	3.872.721

Bu tablo sonucunda kültürel etkinlik amaçlı ülkemize ziyarette bulunan yerli ve yabancı ziyaretçilerin yıldan yıla bir artış sergiledikleri gözlemlenebilmektedir. Endeks hesaplama yöntemi ile baz yıla göre yüzde değişimlerini saptayabiliriz.

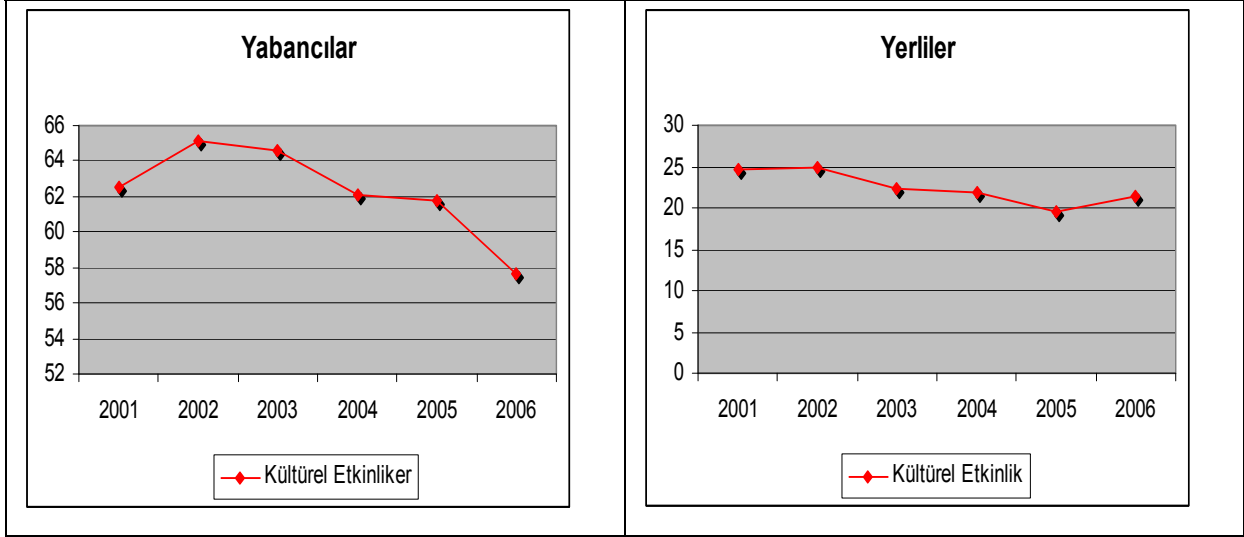
Tablo 4.25 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenlerinin Oransal Dağılımları

Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedeni, 2001-2006. (Yabancı ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşlar)						
Yabancı						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kültürel Etkinlikler	63	65	65	62	62	58
Yakınları ziyaret	7	8	6	6	7	10
Sağlık	1	1	1	1	1	1
Alışveriş	7	6	7	6	5	6
Görev	4	0	5	5	4	5
Transit	3	2	2	1	2	2
Diğer	4	1	3	3	3	4
Berberinde giden	11	13	11	16	16	15
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Yerli						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kültürel Etkinlikler	25	25	22	22	20	21
Yakınları ziyaret	51	48	49	47	50	49
Sağlık	2	1	1	1	2	1
Alışveriş	1	1	1	1	1	1
Görev	2	2	1	1	2	2
Transit	0,012	0,061	0,010	0	0	0,019
Diğer	7	2	4	3	4	5
Berberinde giden	13	20	21	25	23	21
TOPLAM	100	100	100	100	100	100

Yabancılar Türkiye'ye en çok kültürel etkinlik amacıyla gelmektedir. Bu oranlar 2001 ve 2006 yılları arasında 2006 yılı dışında hep % 60 barajını aşmış ve 2002 yılında maksimum noktaya ulaşmıştır. Bunun sebepleri içerisinde Türkiye'nin doğal güzellikleri, yıllarca süre gelen uluslararası boyutlar kazanmış olan kültürel ve sanatsal etkinlikler sayılabilir.

Ülkemize gelen yabancıların geliş amaçları arasında en fazla artış gösteren yakınları ziyaretler ve görev amacıyla gelişlerin sayısal değerlerinin yaklaşık % 100 oranında artması, kültür amacıyla gelen yabancıların son yılda sayısal olarak artmasına karşın neden toplam içinde oranının düştüğünü göstermektedir.

Yurt dışında ikamet eden Türk'lerin ülkeyi ziyaretleri arasında kültür etkinlikleri ikinci planda kalmaktadır. Asıl olarak Türkiye'de yaşayan yakınlarını ziyaret amacı ile gelmektedirler. Vatandaşlarımızın Türkiye'ye gelme nedenleri arasında ikinci sırada olan kültür etkinlikleri %20 ile % 25 arasında değişiklik göstermektedir. Kültürel etkinlik amacı ile gelen vatandaşlarımızın sayıları 2001 ve 2002 yıllarında % 25 barajının üstündeyken 2003 ve sonrasında bu rakan azalma eğilimine girmiştir. Yinede kültür etkinliklerinin kendi içindeki değişimine Tablo 4.25'ten bakıldığında sayısal olarak % 58 oranında arttığı gözlenmektedir.

Şekil 4.13 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri

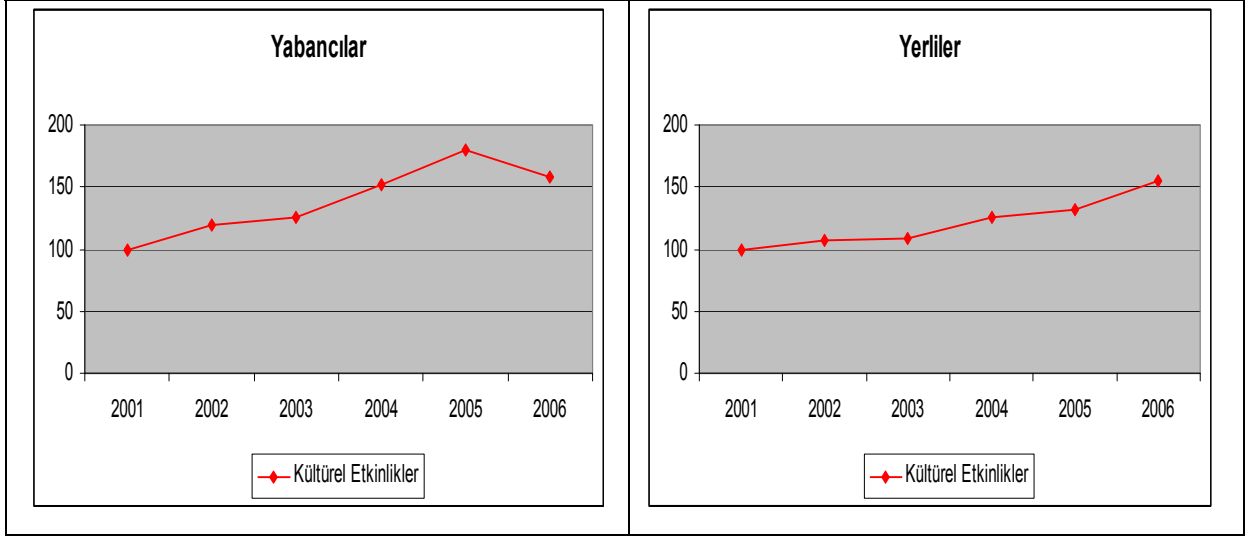
Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin geliş nedenlerinin yıllar arasında nasıl bir değişim gösterdikleri endeksleme yöntemi ile incelenirse Tablo 4.26 elde edilir.

Tablo 4.26 Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedenleri Endeks Tablosu

Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Geliş Nedeni, 2001-2006. (Yabancı ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşlar)						
Yabancı						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kültürel Etkinlikler	100	119	125	152	180	158
Yakınları ziyaret	100	123	106	131	186	243
Sağlık	100	85	107	138	170	159
Alışveriş	100	92	117	126	131	137
Görev	100	114	146	163	172	206
Transit	100	82	80	55	131	104
Diğer	100	27	93	138	146	177
Beraberinde giden	100	137	123	214	254	224
TOPLAM	100	115	122	153	182	171
Yerli						
Geliş Nedeni	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kültürel Etkinlikler	100	107	108	125	132	155
Yakınları ziyaret	100	101	115	129	164	173
Sağlık	100	75	92	97	141	101
Alışveriş	100	71	100	94	87	108
Görev	100	100	100	101	145	159
Transit	100	539	105	0	0	283
Diğer	100	36	70	72	89	138
Beraberinde giden	100	167	196	267	294	285
TOPLAM	100	105	120	141	166	178

Görüldüğü gibi baz yıl olan 2001 yılına göre hem yerli girişlerinde hem de yabancı girişlerinde yüzdesel artışlar vardır. Yerli ziyaretçilerde bu oranlar devamlı bir artış sergilerken, yabancılarla 2005 yılından sonra düşüş gözlenebilmektedir. Ancak 2005 yılına

kadar muazzam bir artış söz konudur. Bu artışları grafik ile gösterirsek aşağıdaki grafikleri elde ederiz.

Şekil 4.14 Kültür Etkinliklerinin Endeks Grafikleri

Şekil 4.14'teki grafiklerden de anlaşılacağı gibi ülkemize kültür etkinliği amacı ile gelen ziyaretçi sayılarının 2001 baz yılına oranla, diğer yıllarda devamlı olarak bir artışından söz edilebilir.

4.3.1.2.6. Antalya İli'nde Yer Alan Müze ve Ören Yerleri Verileri

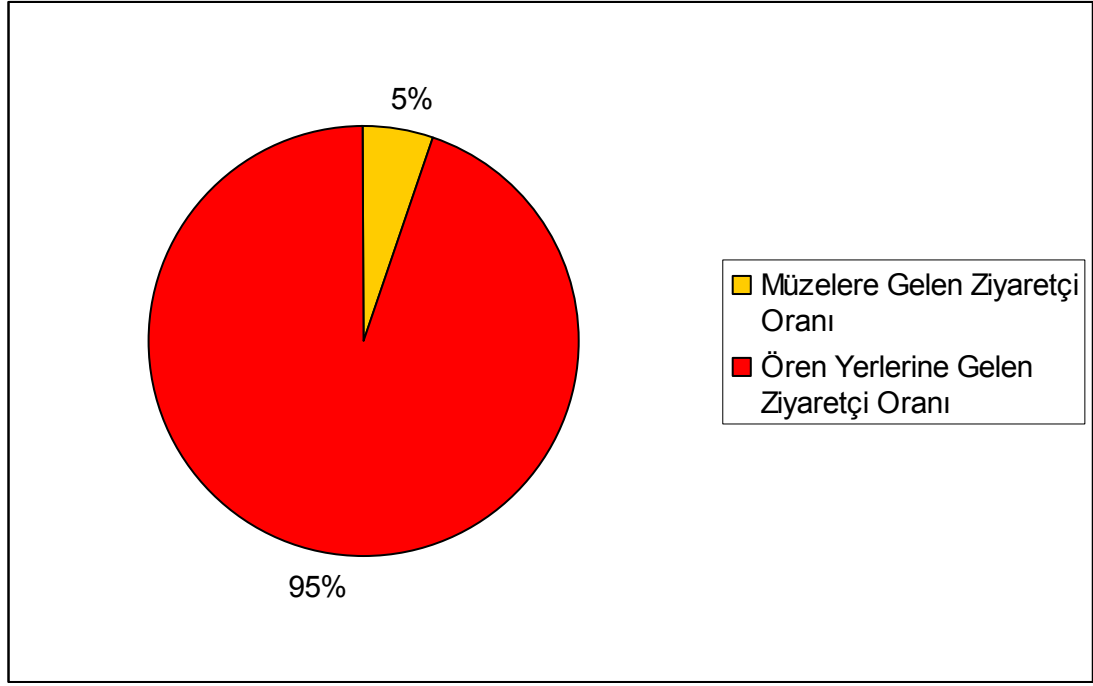
Tablo 4.27 Antalya İli Müze ve Ören Yerleri İstatistikleri

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü					
Müze ve Ören Yerleri İstatistiği					
Müzeler	Yerli Ve Yabancı Ziyaretçiler		İndirimli Grup Girişi	Ziyaretçiler Toplamı	Elde Edilen Gelir Tutarı (Ytl)
	Ücretli	Ücretsiz			
Antalya Müzesi	29.191	26.691	46.179	102.061	291.910,00
Alanya Müzesi	7.465	4.302	0	11.767	14.930,00
Side Müzesi	21.103	11.087	823	33.013	105.515,00
Müzeler Toplamı	57.759	42.080	47.002	146.841	412.355,00
Ören Yerleri	Yerli Ve Yabancı Ziyaretçiler		İndirimli Grup Girişi	Ziyaretçi Toplamı	Elde Edilen Gelir Tutarı (Ytl)
	Ücretli	Ücretsiz			
Aspendos	114.499	57.069	144.177	315.745	1.144.990,00
Perge	43.338	26.738	162.954	233.030	433.380,00
Phaselis	91.964	24.855	26.714	143.533	488.035,00
Noel Baba Ören Yeri	105.814	44.587	325.113	475.514	529.070,00
Patara	72.000	21.650	800	94.450	144.000,00
Xanthos	11.363	2.740	2.281	16.384	23.590,00
Simena	18.631	3.636	4.034	26.301	93.155,00
Myra	109.489	40.397	314.563	464.449	547.445,00
Termessos	17.896	942	2.894	21.732	89.480,00
Karain	4.861	8.353	0	13.214	9.722,00
Olympos	137.365	270.776	677	408.818	274.730,00
Arykanda	2.438	1.033	0	3.471	5.179,00
Limyra	636	141	0	777	1.494,00
Alanya Kalesi	197.551	37.328	15.202	250.081	987.775,00
Ehmedek Kalesi	9.261	4.993	0	14.254	47.380,00
Alanya Kızıl Kule	25.000	5.300	0	30.300	50.000,00
Selge	3.609	108	12	3.729	10.122,00
Side Tiyatrosu	38.351	23.163	1.288	62.802	216.410,00
Ören Yerleri Toplamı	1.004.066	573.809	1.000.709	2.578.584	5.095.957,00
Genel Toplam	1.061.825	615.889	1.047.711	2.725.425	5.508.312,00

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İnternet Sitesi²⁶

Tablo 4.27'de de görüldüğü gibi 2007 yılında müzeler ve ören yerlerine yapılan genel ziyaret sayısı 2.725.425'tir. Bunlardan müzelere 146.841 kişi, ören yerlerine 2.578.584 kişi ziyarette bulunmuştur.

²⁶ <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr>

Şekil 4.15 Antalya İli Müze ve Ören Yerleri Grafiği

Şekil 4.14'te de görüldüğü gibi müzelere bu ziyaretlerin sadece % 5'lik kısmı gerçekleşmiş, diğer taraftan ören yerlerine ise %95'lik kısmı gelmiştir.

4.3.1.2.7. Ülkemizden Çıkış Yapan Ziyaretçilerden Spor, Eğitim ve Kültür Alanlarında Elde Edilen Turizm gelirleri (Yabancı ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşlarımız)

Tablo 4.28 Spor, Eğitim ve Kültür Bakımından Turizm Gelirleri (Yerli ve Yabancı)

Spor, Eğitim ve Kültür Toplamından Elde Edilen Turizm Geliri (Dolar \$)			
	Yabancılardan elde Edilen Toplam yıllık Turizm Geliri	Yabancı	%
2001	7.386.246.288	143.825.307	2,7
2002	9.009.677.606	185.489.069	2,8
2003	9.676.623.409	193.722.185	3,7
2004	12.124.059.763	184.981.661	2,2
2005	13.929.300.793	202.647.060	2,1
2006	12.556.829.222	147.522.917	1,6
Toplam	64.682.737.081	1.058.188.199	1,6
	Vatandaşlardan Elde Edilen Toplam Yıllık Turizm Geliri	Vatandaş	%
2001	2.680.908.938	63.715.830	2,4
2002	2.891.247.902	62.956.415	2,2
2003	3.526.520.685	82.254.213	3,1
2004	3.763.639.744	46.924.469	1,3
2005	4.224.203.961	41.644.025	1,0
2006	4.294.117.783	38.286.120	0,9
Toplam	21.380.639.013	335.781.071	2

Kaynak: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu.

Tablo 4.28’de görülen turizm gelirlerine bakıldığında spor, eğitim ve kültür alanında yabancılardan %1,6; yurt dışında ikamet eden vatandaşlarımızdan ise % 2’lik bir oran gözlenmektedir. Yabancılardan elde edilen gelirin ortalamasının vatandaşlarımıza oranla daha az olmasına karşın, yabancıların spor, kültür ve eğitim alanlarında daha çok harcama yaptıkları gözlenmektedir. Bunun nedeni ise vatandaşlarımızın toplam turizm harcamalarının yabancılara oranla daha az olmasıdır. Yüzdeler incelendiğinde yabancıların yüzdelerinin vatandaşlarımıza oranla daha fazla oldukları görülmektedir.

4.3.1.2.8. Antalya’da Yapılan Benzer Etkinliklerin Sayısal Verileri

Antalya’da heykel konusunda çeşitli materyaller ile yapılan sempozyumlar gerçekleştirilmektedir. Bunlar arasında maddi kazanç sağlama amacıyla 2006 ve 2007 yıllarında iki adet kum heykel sempozyumu organize edilmiştir. Heykellerin yapılması sonucunda Antalya’da yaşayan vatandaşların ve ziyaret eden turistlerin beğenilerine sunulmuştur. Bu esnada ücretli giriş uygulaması yapılmıştır. İki kum heykel sempozyumunun verileri Tablo 4.29’da verilmiştir. Bu iki etkinliğe de yıllık ortalama 100.000’er kişi ziyarette bulunmuştur.

Tablo 4.29 Antalya’da Kum Heykel Sempozyumları

Organizasyon Adı	Zamanı	Yeri	Sanatçı Sayısı	Ziyaretçi Sayısı
Lara Sand City	2006	Lara Plajı	48	100.000
Konya Altı Kum Heykel Sempozyumu	2007	BeachPark	70	100.000

Kaynak: Prosand İnternet Sitesi’nden derlenmiştir²⁷.

Bu etkinlikleri organizasyonunu Pro Sand Art isimli bir şirket üstlenmiştir. Aynı şekilde Antalya’da yapılan diğer sempozyumların bazılarında mermer, bazılarında demir gibi materyaller kullanılmıştır. Örneğin; Alanya Taş Heykel Sempozyumu’nda Diabaz denilen Alanya yöresine özgü olan yeşil renkli taş kullanılmaktadır. Bu sempozyum Alanya İlçesi Belediyesi ve Mimar Sinan Üniversitesi tarafından organize edilmektedir ve yapılan heykeller hem yapım aşamasında hem de sergi aşamasında ziyaretçilere ücretsiz olarak sergilenmektedir. Ayrıca yapılan heykeller Alanya İlçesi’nde çevre düzenlemesinde kullanılmaktadır. Kum heykel sempozyumları dışında Antalya’da yapılan heykel sempozyumlarının sonucunda herhangi bir kâr amacı güdülmemiş, yapılan heykeller genel olarak çevre düzenlemesi açısından değerlendirilmiş ve şehrin cazibesinin artırılması

²⁷ www.prosandart.com

amacıyla kullanılmışlardır. Kum heykel sempozyumlarında ücret uygulamasının nedeni olarak dünyada olduğu gibi şov amaçlı değerlendirilmesi ve ticari bir meta olarak düşünülmesidir. Ayrıca sempozyumun organizasyonunun özel bir şirket tarafından üstlenilmiş olmasını da sayabiliriz.

4.4. Finansal ve Mali Etüd

Sarıaslan'a göre finansal etüd ile; projenin gerçekleşmesi için kuruluş döneminde gerekli toplam yatırım tutarı ve üretime geçtikten sonraki işletme giderleri ile sağlanacak gelirlerin tahmin edilmesi ve bu tahminler çerçevesinde yatırım önerisinin değerlendirilerek başarı derecesinin belirlenmesi amaçlanır. (Sarıaslan; 1997;s:137).

Sempozyum projesi iki aşamalı olacaktır birinci aşama heykellerin yapılması için gerekli fiziki altyapının oluşturulacağı "*kuruluş dönemi*", ikinci aşama ise heykellerin yapılacağı beş yıllık dönemi içerecektir.

4.4.1. Kuruluş Dönemi Giderleri

Heykel Sempozyumu için kuruluş döneminin toplam süresinin bir yıl olacağı varsayılmaktadır. Detaylı bir inşaat dönemine gerek olmadığı için bu süre bir yıl ile sınırlandırılabilir. Kuruluş döneminde karşılaşılabilecek giderler şu şekilde sıralanabilir;

- Proje giderleri.
- Sempozyum süresince kullanılmak üzere büro temini.
- Sempozyum alanının dizaynı ve uygulanması (elektrik tesisatı, su tesisatı, hava tesisatı).
- Sempozyum alanında kullanılmak üzere hava kompresörü.
- İletişim ve internet sitesi için bilgisayar ve bilgisayar ekipmanları,
- İşlerin yapılış aşamalarının görsel doküman kaydı için kamera.
- Sanatçıların eşyalarını koyabilmeleri için dolaplar v.b.

Öncelikle projenin konusu olan heykel sempozyumunun alanının maliyetleri hesaplanacaktır. Sempozyum alanı için Akdeniz Üniversitesi'nde daha önce yapılmış olan Heykel Sempozyumu'nun alanının kullanılması planlanmaktadır. Bu alan Akdeniz Üniversitesi yerleşkesinde bulunan Güzel Sanatlar Fakültesi yanındır. Sempozyum alanı her bir

heykeltıraşın rahatça hareket etmelerini ve çalışmalarını sağlayacak şekilde dizayn edilmelidir. Sanatçıların birinin hareket sahası diğerinin sağlığını tehdit edici olmamasına özen gösterilecektir. Çünkü çalışmalar sırasında gerek yontulan mermer bloklardan fırlayan parçalar gerekse herhangi bir makineden fırlayan parça etraftakiler için son derece tehlikeli olabilmektedirler. Heykel hammaddesi mermer blok ebadı ve heykeltıraşın çalışma alanı ile birlikte bu riskler de göz önüne alındığında her bir heykeltıraşa minimum 64 m²'lik bir alan ideal olarak düşünülebilir. Böylelikle muhtemel kazaların önüne geçilmesi ve Uluslararası bir etkinliğe olası gölge düşmesinin önlenmesi hedeflenmektedir.

Daha sonra heykellerin yapılabilmesi için sempozyum alanında gerekli tesisatın yapılması ve makinelerin satın alınması gerekmektedir. Heykel yapımında bazı makineler hava ile çalıştılarından kuruluş döneminde sempozyum alanına her heykeltıraşın kullanabileceği sabit hava kompresörü ve bu hava akımının heykeltıraşlara ulaştırılabileceği hava tesisatı yapılmalıdır. Ayrıca yine heykel yapım aşamasında kullanılacak olan elektrik ve su tesisatının da yapılması uygun şekilde sağlanması gerekmektedir.

Heykeltıraşlar ile irtibata geçecek ve heykeltıraşlara Antalya'da buldukları süre boyunca yardımcı olacak görevlilerin çalışma ortamları için bir büro temini ve bu büronun malzemelerinin satın alınması yapılacaktır. Bu büroya telefon, internet, elektrik tesisatı, büro tesis ve malzeme giderlerinin üniversite bünyesinde yapılabileceği öngörülebilir. Ancak yazışmaların yapılması ve internet sitesinin hazırlığı ve güncelliğinin sağlanması için bir adet bilgisayar temini yapılacaktır.

Sempozyum süresince her gün bir saat sempozyum alanının ve heykeltıraşların çalışmalarının kaydedileceği bir kameraya ihtiyaç duyulacaktır. Bu kaydedilen görüntüler daha sonra sempozyum ile ilgili dokümantasyonlara eklenebileceği gibi, ilgili bölüm öğrencilerine de derslerde görsel kaynak oluşturabilecektir.

Ayrıca sempozyum alanında kullanılacak olan makinelerin her gün sanatçıların kalacakları yerlere taşınmasının zor olacağından sanatçılara eşyalarını ve heykellerini yaparken kullandıkları alet ve makineleri saklayabilecekleri her iki sanatçıya bir olmak üzere kilitli dolaplar temin edilip sempozyum alanına yerleştirilecektir.

Yukarıda sayılan gider kalemlerinin maliyetleri ve hesaplamaları Tablo 4.30'da gösterilmiştir.

Tablo 4.30 Kuruluş Dönemi Gider Tablosu

	Kuruluş Dönemi m yıl (t=0,1,2,...,m)
Harcama Türü	t₀ yılı
Proje Giderleri	5.000 YTL
Büro Malzemeleri	5.000 YTL
Sempozyum Alanı İnşaat Giderleri (Elektrik, Su ve Hava Tesisatı)	43.680 YTL
Sempozyum Alanında Sanatçılar İçin Eşya Dolabı	1.200 YTL
Temel Makina ve Araç Gereçler (Hava Kompresörü)	5.000 YTL
Dökümantasyonda Kullanılmak Üzere Kamera	700 YTL
Toplam Sabit Yatırım Giderleri	60.580 YTL

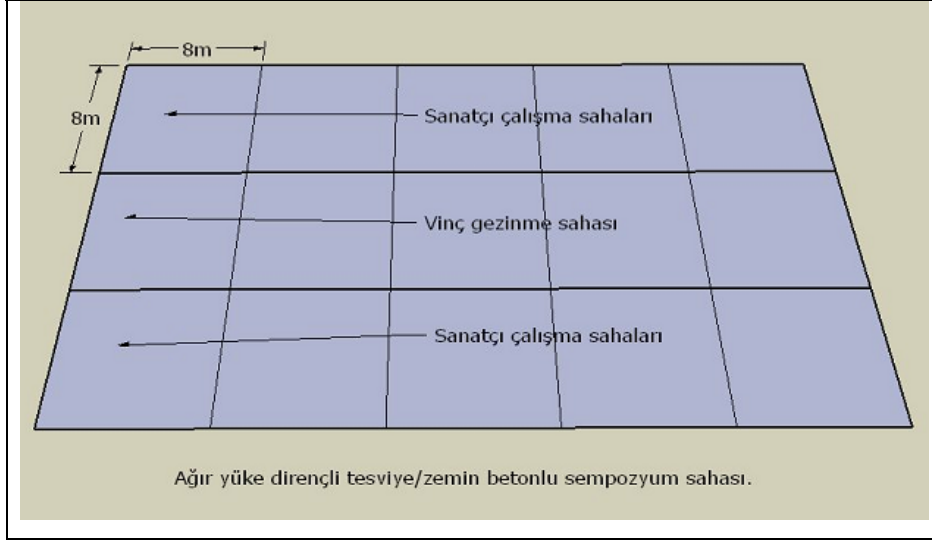
Projenin araştırma giderleri olarak çeşitli bölge ve şehirlerde benzer etkinliklerin ziyaret edilmesi, gerekli malzemelerin araştırılması için mermer ocak ve fabrikalarının, gerekli iş yerlerinin ziyaretleri yapılacaktır. Ayrıca yapılan fizibilite etüdü için yapılacak olan sempozyum alanının inşaat projesi çizimleri gibi giderler için yapılacak olan harcama maliyetlerini “*Proje Giderleri*” kaleminde ele alabiliriz. Bu kalem için tahmini 5.000 YTL ayrılacaktır.

Büro temini yapıldıktan sonra büro için gerekli olan malzemelerin satın alınması yapılacaktır. Bunun için Devlet Malzeme ve Ofisi elektronik kataloğundan toplam bir maliyet çıkartılabilir. Gerekli malzemeler;

- Yönetici masası ve koltuğu (etajer ve çekmece modülü dahil),
- Toplantı masası ve sandalyeleri,
- Başvuru ve sempozyum belgelerinin muhafazası için bir adet dosya dolabı,
- Bilgisayar, yazıcı (çok fonksiyonlu),
- İnternet bağlantısı için ADSL modem,

Bu malzemelerin maliyeti yaklaşık 5.000 YTL olarak hesaplanmıştır.

Sempozyum alanının, sanatçıların en iyi ve sağlıklı olarak çalışmalarına olanak verecek biçimde projelendirilmesi ve inşa edilmesi gerekmektedir. İnşaat kapsamında, çalışma esnasında gerekli olacak elektrik, su ve hava tesisatının yapılması da gerekmektedir. Yapılacak olan sempozyum alanının şekli yapısı aşağıdaki gibi öngörülmüştür.

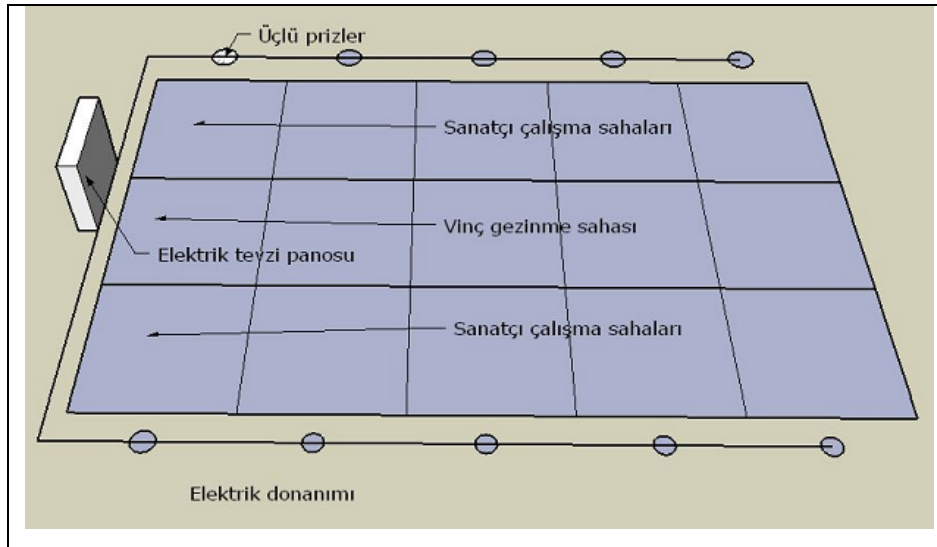

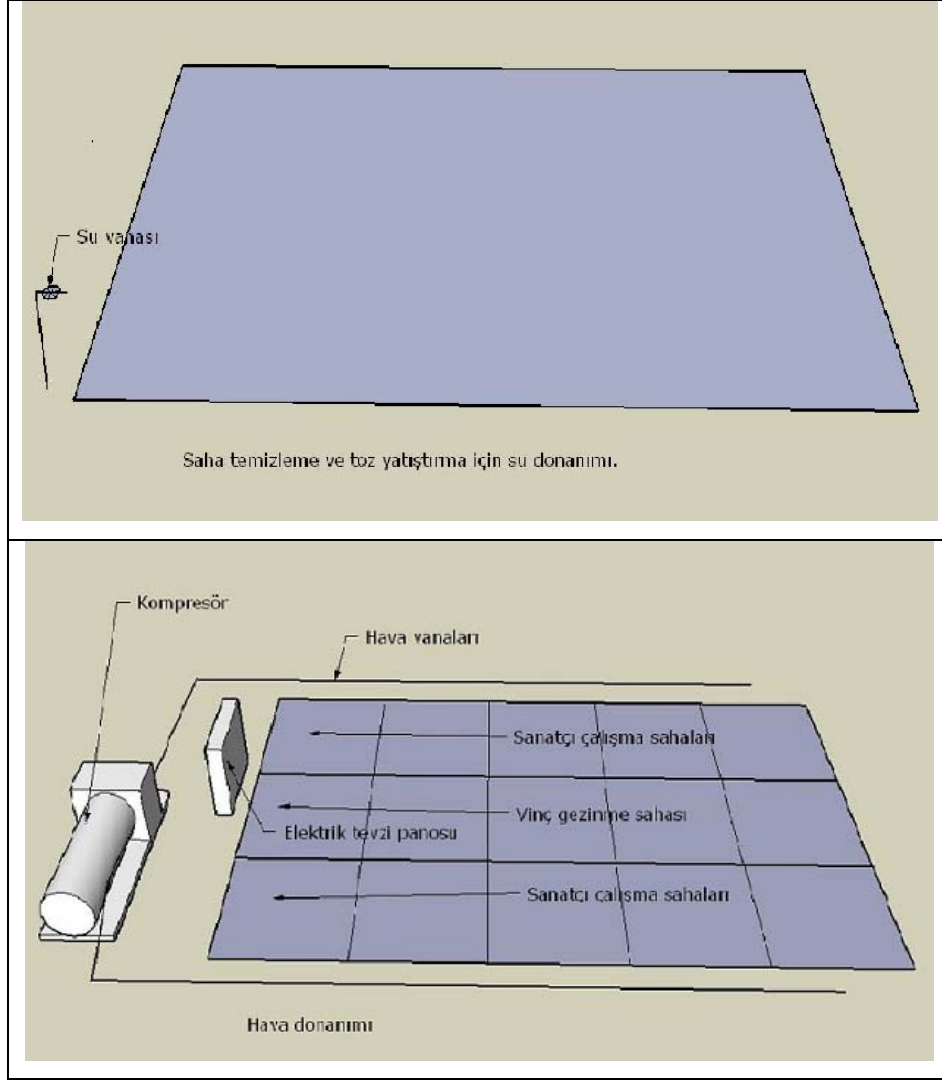
Şekil 4.16 Sempozyum Alanı Beton Zemini

Sempozyum alanında her sanatçı için 8m x 8 m olmak üzere 64 m²'lik alan uygun görülmektedir. Çünkü her bir sanatçı maksimum 4m³'lük bir mermer blok ile çalışacaktır. Ayrıca taşların kırılması ve yontulması esnasında çıkacak toz dumanından ve oluşabilecek muhtemel taş sekmelerinden diğer sanatçılara zarar gelmemesi için bu genişliğin uygun olduğu daha önce açıklanmıştı.

Sempozyum alanının tam ortasında gerektiği takdirde vinç kullanılması için bir alan boş bırakılacaktır.

Sempozyumun elektrik su ve hava donanımları aşağıdaki gibi olacaktır.

Şekil 4.17 Sempozyum Alanının Elektrik, Su ve Hava Tesisatı

Sempozyum alanının inşaatının yukarıdaki Şekil 4.15 ve Şekil 4.16'ya göre maliyeti; inşaat için gerekli olan beton ve inşa işleri üniversitenin yapı işleri tarafından gerçekleştirilecektir. Bunun yanında gerekli olan sempozyum alanının büyüklüğü 960 m² olarak öngörülmüştür. Alana dökülecek olan betonun kalınlığı 30cm olacaktır. Yani 960 m² x 0,3 m = 288 m³ bu alanın inşası için gerekli giderler, alanın inşaatı, elektrik, su ve hava tesisatı giderleri olacaktır.

Sempozyum alanı üstüne mermer blokların yerleştirileceği ve vinç gezineceği için ağırlığa dayanıklı olarak inşa edilmelidir. İnşaat giderleri için Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın verileri kullanılmıştır;

Tablo 4.31 Sempozyum Sahası Giderler Tablosu

Gider Çeşidi	Ölçüsü	Birim Fiyatı	Toplam Gider
İnşaat	288 m ³	110 YTL/ m ³	31.600 YTL
Elektrik Panosu	2 Adet	1500 YTL/ Adet	3.000 YTL
Elektrik Tesisatı	134 m	30 YTL/ m	4.020 YTL
İşçilik Gideri*²⁸	-	500 YTL	500YTL
Su Tesisatı	104 m	20 YTL/m	2.080 YTL
İşçilik Gideri*	-	500 YTL	500 YTL
Hava Tesisatı	96 m	5 YTL/m	480 YTL
İşçilik Gideri*	-	500 YTL	500 YTL
Ekstra Malzeme Giderleri			1.000 YTL
Toplam			43.680 YTL

İnşaat giderleri Tablo 4.31’de de görüldüğü gibi ortalama olarak 43.680 YTL olarak hesaplanmıştır.

Sempozyum alanında çalışacak sanatçıların eşyalarını her zaman taşımalarını önlemek için iki sanatçıya bir adet düşecek şekilde beş adet metal ve kilitlenebilir dolap temin edilecektir. Ayrıca her sanatçı bu dolaplarda kullandıkları ve kendi üzerlerine zimmetlenecek olan makineleri de saklayabilecektir. Bu dolaplar sempozyum alanına yerleştirilecektir. Bu dolapların maliyeti yaklaşık 1200 YTL’dir.

Heykeltıraşların heykel yapımlarında kullanacakları bazı makinelerin çalışmasında kullanılacak olan hava kompresörü sempozyum alanına sabitlenecektir. Hava kompresörlerinin fiyatı ortalama olarak 5.000 YTL olarak düşünülmüştür.

Her sene uygulanacak olan sempozyumun açılışından kapanışına kadar sanatçılar ile röportajlarda ve sanatçıların günlük çalışmalarının görüntülenmesinde kullanılmak üzere gece görüş özelliği de olan bir kamera satın alınacaktır. Piyasada ortalama bir kameranın fiyatı yaklaşık olarak 700 YTL’dir.

Projenin kuruluş dönemi için amortisman giderleri Tablo 4.32’de gösterilmiştir.

²⁸ * işçilik giderleri ortalama olarak her bir gider için 500 YTL olarak alınmıştır.

Tablo 4.32 Amortisman Giderleri

Harcama Türü	Gider Miktarı	Vuk Amortisman Oranı	Yıllık Amortisman Miktarı
Proje Giderleri	5.000 YTL	%20	1.000 YTL
Büro Malzemeleri	5.000 YTL	%10	500 YTL
Sempozyum Alanı İnşaat Giderleri (Elektrik, Su ve Hava Tesisatı)	43.680 YTL	%4	1.747 YTL
Sempozyum Alanında Sanatçılar İçin Eşya Dolabı	1.200 YTL	%10	120 YTL
Temel Makina ve Araç Gereçler (Hava Kompresörü)	5.000YTL	%10	500 YTL
Dökümantasyonda Kullanılmak Üzere Kamera	700 YTL	%10	70 YTL
Toplam Sabit Yatırım Giderleri	60.580 YTL		3.937 YTL

Amortisman Oranı: $3.937 / 60.580 = 0,065$ olacaktır.

Ayrılacak Ağırlıklı Amortisman Miktarı: $60.580 \times 0,065 = 3.938$ YTL olacaktır.

Amortisman Süresi: $1 / 0,065 = 15,38$ Yıl olacaktır.

Projenin süresi beş yıl olacağından beş yıl boyunca ayrılacak olan amortisman toplamı; $5 \times 3.938 = 19.690$ YTL kalan 10,38 yılda ayrılacak olan amortisman miktarı; $10,38 \times 60.580 - 19.690 = 40.890$ YTL'dir. Bu kısım hurda değeri olarak ayrılacaktır.

4.4.2. İşletme Dönemi Giderleri

Kuruluş dönemi işlemleri ve ihtiyaç duyulan bütün makine ve teçhizat alındıktan sonra sempozyum başlatılabilmektedir. Sempozyumun uygulama dönemi sırasıyla şu aşamaları içerecektir;

- Sempozyum internet sitesinin oluşturulması ve yayınlanması: Bu aşama sayesinde sempozyuma katılacak olan heykeltıraşların katılım koşullarına ve katılım formlarına ulaşmaları sağlanacaktır. Bu formda sempozyum süresince uygulayacağı heykel için gerekli ölçüde bloğun ve uygulanacak olan sanat eserinin kısa bir özetinin yapılması istenecektir. Ayrıca başvurulardan başvuru sayısı ve en çok hangi ülke sanatçılarının ilgi gösterdiği gibi istatistiki bilgiler elde edilebilecektir.

- Başvurular değerlendirilerek bir seçim yapılacaktır. Sempozyumun internet sitesi ve elektronik mail adresine yapılan başvurular sonucunda bir seçim yapma şansımız doğacaktır. Seçim komitesi dünyanın çeşitli yerlerinden seçilmiş olan tanınmış beş adet heykeltıraştan oluşacaktır. Bu heykeltıraşların isimleri herhangi bir şüpheye meyil verilmemesi için sitede yayınlanmayacak ve başka şekilde açıklanmayacaktır. Seçim komitesi projenin yaşam dönemi boyunca her sene değiştirilecektir.
- Seçimin yapılmasını takiben; belirlenen heykeltıraşların projeleri ve verdikleri ölçüler dikkate alınarak mermer alımı yapılacaktır. Gerekirse mermer bloklar mermer ocaklarında ebatlandırılacaktır.
- Alınan mermerler sempozyum alanına taşınacak ve heykeltıraşlar için belirlenen yerlere yerleştirilecektir. Bu işlem esnasında üniversitenin vinç imkanı olmadığından dışarıdan kiralama yoluyla temin edilecektir.
- Mermerlerin temininden sonra heykeltıraşların işlerini yaparken kullanacağı makineler satın alınacaktır. Heykel yapımında ihtiyaç duyulacak olan makineler; her bir sanatçı için, 230 mm jet taşlama makinesi; her iki sanatçının ortak kullanacağı; 125 mm avuç içi taşlama makinesi; davetli her sanatçının ortak kullanacağı 2 adet hilti; ve ortak kullanım için 3 adet pnomatic (havalı) yontu tabancası.
- Ayrıca sanatçıların heykellerinin yapım aşamasında kullanacakları her bir sanatçı için birer adet çekiç, murç veya keski gibi el aletleri temin edilecektir.
- Heykellerin yapım aşamasında büyük boyutlu parça kesimleri için kullanılmak üzere civar mermer ocaklarından sayalama makinesi kiralama ve sayalama zinciri temini yapılacak. Ayrıca mermer blokların yerleştirilmesi nedeniyle ve heykellerin büyük boyutlu olması sebebiyle gerekli yön değişikliklerinin yapılabilmesi için gerek duyulduğunda ilgili firmalardan günü birlik vinç kiralaması yapılacaktır. En son işlerin bitiminden sonra heykellerin sempozyum alanından üniversite yönetimince belirlenen yerlere nakli sırasında da vinç kiralaması yapılacaktır. Bu dönemde vinçle taşıma yapılabileceğinden ayrıca nakliye gideri olmayacaktır.

- Sanatçıların kullanacakları makinelerde bir arıza oluşabilmesi durumunda ve işlerin tesliminden sonra makinelerin genel bakımlarının yapılması için bakım ve onarım masrafları da çıkabilecektir.
- Sempozyuma ilginin arttırılması için ve süresinin üniversite öğrencilerine ve halka bildirilmesi için afiş ve reklâm masrafları karşılanacaktır. Ayrıca heykeller yerlerine taşındıktan sonra yapılmış olan sempozyum için tanıtım, bilgilendirme ve arşivleme amaçlı sempozyum katalogu hazırlanacak, bastırılacak ve satışa sunulacaktır.
- Sempozyuma yerel ilgiyi arttırmak, sanatçıların takdimi ve ödüllendirme törenleri için kokteyl şeklinde açılış ve kapanış törenleri organize edilecek ve afiş-davetiye bastırılacaktır.
- Başvuruları olumlu olarak değerlendirilen ve gelmeyi taahhüt eden sanatçılar için üniversite sosyal tesislerinde konaklama imkanları sağlanacak ve günlük yemek giderleri karşılanacaktır.
- Gelen sanatçıların yöreyi tarihsel ve turistik bakımdan tanımalarını sağlamak amacıyla yörenin ören yerleri ve çeşitli ilçelerine haftada bir gün geziler düzenlenecektir.
- Sanatçılara işlerini şartlara uygun olarak teslim etmeleri sonucunda eserleri için telif ücreti ödemesi yapılacaktır. Bu telif ücretleri dünyada ve Türkiye’de yapılmış ve yapılan sempozyumların incelenmesi sonucunda belirlenmiştir.

Bu bölümde işletme döneminde yapılacak olan giderler açıklanacaktır. Hammadde olarak Muğla Beyazı isimli mermer seçilmiştir. Mermer blokların temini Muğla’da bulunan mermer ocaklarından yapılacaktır. Sempozyuma katılacak olan heykeltıraşların tespiti için sempozyumun internet sitesinde formlar ve başvuru koşulları yayınlanacaktır.

Tablo 4.33 İşletme Dönemi Gider Tablosu

Harcama Türü	İşletme Dönemi Giderleri				
	t _{m+1}	t _{m+2}	t _{m+3}	t _{m+4}	t _{m+5}
Hammaddeler (Mermer Alımı, Boyutlanması ve Kargo Giderleri) 40m³	36.000 YTL	36.000 YTL	36.000 YTL	36.000 YTL	36.000 YTL
Yardımcı Madde ve Malzemeler (Spirel, Çekiç, ve Diğer Gereçler)	6.760 YTL	6.760 YTL	6.760 YTL	6.760 YTL	6.760 YTL
Makine Kiralama (Vinç Ve Sayalama Makinası Kiralama)	10.000 YTL	10.000 YTL	10.000 YTL	10.000 YTL	10.000 YTL
Enerji (Elektrik, Su, Telefon)	2.000 YTL	2.000 YTL	2.000 YTL	2.000 YTL	2.000 YTL
Personel Giderleri (Çalışan Personel)	8.028 YTL	8.028 YTL	8.028 YTL	8.028 YTL	8.028 YTL
Lisans ve Patent (Sanatçı Telif Ücretleri)	20.000 YTL	20.000 YTL	20.000 YTL	20.000 YTL	20.000 YTL
Bakım ve Onarım (Makinelerin Bakım Ve Onarım Giderleri)	2.000 YTL	2.000 YTL	2.000 YTL	2.000 YTL	2.000 YTL
Genel Giderler (Konaklama Ve Yeme İçme)	14.760 YTL	14.760 YTL	14.760 YTL	14.760 YTL	14.760 YTL
Sempozyumun Açılış Ve Kapanış Organizasyonu Giderleri.	6.000 YTL	6.000 YTL	6.000 YTL	6.000 YTL	6.000 YTL
Pazarlama Giderleri (Afiş, Reklam, Katalog)	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL
Sanatçılara Yöreyi Tanıtmak İçin Gerekli Gezi ve Seyahatler	500 YTL	500 YTL	500 YTL	500 YTL	500 YTL
Amortismanlar	3.938 YTL	3.938 YTL	3.938 YTL	3.938 YTL	3.938 YTL
Toplam	114.986 YTL	114.986 YTL	114.986 YTL	114.986 YTL	114.986 YTL

Sempozyumun başlaması için Mermer blokların satın alınması, sanatçıların isteğine ve projelerine göre ebatlanması gerekmektedir. 1m³ birinci kalite mermerin Muğla'dan satın alınması, ebatlanması ve nakliyesi ortalama olarak 900 YTL olarak değerlendirilmiştir. Her heykel için sanatçılara en fazla 4 m³ mermer kullanma hakkı verilmiştir.

Yardımcı madde ve malzemeler kaleminde gösterilen giderlerin listesi aşağıdaki Tablo 4.34'de gösterilmiştir.

Tablo 4.34 Yardımcı Madde ve Malzeme Fiyat Listesi

Makine/Alet	Adet	Br. Fiyat	Fiyat
230 mm Taşlama	10 Adet	225 YTL/Adet	2.250 YTL
125 mm Avuç İçi Taşlama	5 Adet	220 YTL/Adet	1.100 YTL
Büyük Pinomatik (Havalı) Kırıcı Delici	2 Adet	350 YTL/Adet	700 YTL
Küçük Pinomatik (Havalı) Kırıcı Delici	1 Adet	90 YTL/Adet	90 YTL
11 kg'lık Hilti	1 Adet	1.000 YTL/Adet	1.000 YTL
7 kg'lık Hilti	1 Adet	820 YTL/Adet	820 YTL
Çekiç	20 Adet	20 YTL/Adet	400 YTL
Murç, Keski	10 Adet	10 YTL/Adet	100 YTL
Toplam			6.760 YTL

Mermerlerin, kamyonlardan indirilmesi, sempozyum alanına yerleştirilmesi, gerektiği zaman yönlerinin değiştirilmesi ve heykellerin bitiminde belirlenen yerlere yerleştirilmeleri için şehirde bulunan şirketlerden kira yoluyla vinç temini yapılacaktır. Vinç saat ücreti yaklaşık olarak 100 YTL'dir. Vincin ne kadar saat kullanılacağı taşların büyüklüğüne ve heykeltıraşların ihtiyaçlarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Ortalama olarak bir dönemde 100 saat kullanılabileceği düşünülürse vincin kira bedeli 10.000 YTL olarak hesaplanabilir.

Elektrik, su ve telefon giderli olarak da ortalama 2.000 YTL alınmıştır.

Sempozyum süresince sempozyum alanında oluşabilecek sorunları çözmek için ve oradaki işlerin eksiksiz ve tam zamanında yürütülebilmesi için bazı personele ihtiyaç duyulacaktır. Bunlar sempozyum koordinatörü, organizatör, sekreter, teknik eleman olarak sıralanabilir. Sempozyum süresi boyunca bu personele normal mesai saatleri uygulanamayacaktır. Sanatçılar belirli bir saat karşılığında çalışmayacaklarından ihtiyaç duyulduğunda oluşabilecek sorunların çözümlenmesinde kullanılmak üzere bu personelden yararlanılacaktır. Teknik eleman ve sekreter giderleri için Bayındırlık Bakanlığı'nın 2007 yılı "Erbab İşçi"²⁹ saat ücretleri baz olarak alınmıştır. Koordinatör ve Organizatör ücretleri için "Uzman" ücretleri baz alınmıştır. Ön görülen dört personelin günde 12 saatlik, 30 günlük ücretleri ayrı ayrı Tablo 4.35'te verilmiştir.

Tablo 4.35 Personel Ücret Tablosu

İşçi niteliği	Saat ücreti	Günlük Çalışma Saati	30 Günlük Ücreti
Koordinatör	8,20 YTL/Saat	12 Saat	2.952 YTL
Organizatör	8,20 YTL/Saat	12 Saat	2.952 YTL
Sekreter	2,95 YTL/Saat	12 Saat	1.062 YTL
Teknik Eleman	2,95 YTL/Saat	12 Saat	1.062 YTL
Toplam			8.028 YTL

²⁹ www.birimfiyat.net

Sempozyumda kullanılacak makine ve aletlerin tamir ve bakımları için ortalama 2.000 YTL ayrılmıştır.

Sanatçıların konaklamaları üniversite sosyal tesislerinden sağlanacaktır. Günlük kahvaltı dahil olmak üzere konaklama hizmeti için bir sanatçının maliyeti 30 YTL olarak ele alınmıştır. Yemek giderleri ise günlük bir sanatçı için öğle yemeği ve akşam yemeği olarak ayrılmıştır. Öğle yemeği üniversite personeli için sosyal tesislerin belirlediği 4 YTL baz alınmıştır. Akşam yemeği için kişi başı günlük ortalama 12 YTL alınmıştır. Konaklama ve yeme-içme giderleri aşağıdaki Tablo 4.36’da gösterilmiştir. Öğle ve akşam yemeklerinde koordinatör ve organizatörün sanatçılara eşlik edecekleri düşünülüp sayı oniki olarak alınmıştır.

Tablo 4.36 Sanatçıların Günlük Yeme-İçme ve Konaklama Giderleri

Gider Çeşidi	Br. Fiyatı	Miktar	Gün	Tutar
Konaklama (Oda ve Kahvaltı)	30 YTL	10	30	9.000 YTL
Öğle Yemeği*	4 YTL	12	30	1.440 YTL
Akşam Yemeği*	12 YTL	12	30	4.320 YTL
Toplam				14.760 YTL

Sempozyumun şehir ve ülke çapında duyurulması ve açılışının yapılması için her sempozyumun başlangıcında bir açılış töreni organize edilecektir. Aynı şekilde kapanışta heykellerin sergisinin açılışı ve sempozyumun bitişini simgeleyecek olan bir kapanış töreni organize edilecektir. Bu törenlerin her birinin maliyetini ortalama 3.000 YTL alabiliriz.

Sempozyum için organize edilecek törenlerin ilanı için açılış ve kapanış davetiyeleri bastırılacaktır. Ayrıca sempozyuma ilginin artırılması için gerekli yerlere asılmak için afişler yapılacaktır. Sempozyumun bitişinde etkinliği, sanatçıları ve işleri içeren katalog basımları yapılacaktır. Bunlar için ortalama olarak maliyet 5.000 YTL’dir.

Sanatçılara yöreyi tanıtmak için her hafta çeşitli ören yerlerine ve müzelere günü birlik geziler organize edilecektir. Bu geziler için maliyet ortalama 500 YTL’dir.

Ayrıca yıllık olarak 3.938 YTL amortisman ayrılması gerekmektedir.

Sonuçta işletme dönemi gideri olarak toplam 114.986 YTL’lik bir gider hesaplanacaktır.

4.4.3. Projenin Yaşam Devri

Projenin kuruluş döneminden itibaren işletme dönemlerini de içeren yaşam seyri izlendiğinde t_0 kuruluş dönemi giderleri Tablo 4.37’de de görüldüğü gibi 60.580 YTL olarak hesaplanmış ve bundan sonraki bütün dönemlerde 114.986 YTL her yıl için ayrılacak olan gider olarak hesaplanmıştır. Yani beş yıl organize edilecek olan sempozyumun toplam gideri 630.510 YTL olacaktır.

Tablo 4.37 Projenin Yaşam Devri Tablosu

Giderler	Projenin Yaşam Devri					
	Kuruluş Dönemi	İşletme Dönemi				
	t_0	t_1	t_2	t_3	t_4	t_5
İlk Yatırım Giderleri (Sabit Sermaye + İşletme Sermayesi)	60.580	0	0	0	0	0
İşletme Giderleri (Amortisman, Faiz, Hariç)	0	111.048	111.048	111.048	111.048	111.048
Faizler	0	0	0	0	0	0
Amortismanlar	0	3.938	3.938	3.938	3.938	3.938
Yıllık Toplam	60.580	114.986	114.986	114.986	114.986	114.986

Katlanılan kuruluş giderleri sonucunda sempozyum alanı üniversitenin Güzel Sanatlar Fakültesi’ne bırakılarak taş heykelle ilgili derslerin uygulama laboratuvarı kazandırılmış olacaktır. Bunun dışında her işletme döneminden sonra on adet heykel üniversiteye kalacaktır. Yani üniversiteye toplam 50 heykellik bir koleksiyon kazandırılacaktır.

4.4.4. Projenin Yatırım Tutarı ve Sermaye Yapısı

Tablo 4.38 Projenin Yatırım Tutarı ve Sermaye Yapısı Tablosu

	Kuruluş Dönemi (m=2)
	t_0
I. Toplam Yatırım	
- Sabit Sermaye	60.580 YTL
- Kuruluş Dönemi Faiz Giderleri	0
Yıllık Toplam Yatırım	60.580 YTL
II. Finansman	
- Özkaynak	60.580 YTL
- Yabancı Kaynak	0
- Finansman İhtiyacı	0

İşletmenin kuruluş yılında gerekli olan 60.580 YTL’lik kısmın tamamı Üniversite tarafından, öz kaynaklarından karşılanacaktır.

4.4.5. Projenin Toplam Gelirlerinin Hesaplanması

Beş yıl boyunca organize edilecek olan sempozyum sayesinde elde edilecek olan 50 heykel Akdeniz Üniversitesi'nin çevre düzenlemesinde kullanılacaktır. Bu heykellerin bütün giderlerinin Akdeniz Üniversitesi'nce ve Akdeniz Üniversitesi'nin bulacağı sponsorlar tarafından karşılanacağı öngörülmektedir.

Akdeniz Üniversitesi'nden ve sponsorlardan elde edilecek gelirler sempozyumun sürekliliğini sağlayacaktır. Bunun için üniversiteden ve sponsorlardan kuruluş dönemi hariç işletme döneminde 114.986 YTL kaynak sağlanacaktır.

Tablo 4.39 Proje Toplam Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Gelirler	t₀	t₁	t₂	t₃	t₄	t₅
Sponsor Gelirleri	0	114.986 YTL	114.986 YTL	114.986 YTL	114.986 YTL	114.986 YTL
Katalog Satışı		10.000 YTL	10.000 YTL	10.000 YTL	10.000 YTL	10.000 YTL
Artık Değer	0	0	0	0	0	40.890 YTL
Yıllık Toplam	0	124.986 YTL	124.986 YTL	124.986 YTL	124.986 YTL	165.876 YTL

Her yıl açılış ve kapanış törenleri düzenlenecektir. Bu törenlerden kapanış töreninde sempozyumun o yıl yapılan heykeller ve katılımcı bilgilerinin bulunduğu Sempozyum kataloglarının satışı hedeflenecektir. Yıllık olarak en az 1.000 adet katalogun tanesi 10 YTL'den satılacağı varsayılırsa yıllık ortalama 10.000 YTL gelir elde edilecektir.

Yıllara göre sponsor gelirleri ve katalog satış geliri olarak yıllık 124.986 YTL gerekmektedir. Bunun dışında son yıl gelirlerine sabit giderlerin amortismanlarından hurda değeri olarak hesaplanan 40.890 YTL eklenecektir. Böylelikle son dönem gelirleri 165.876 YTL olacaktır. Sonuçta beş yılın sonunda toplam olarak 635.820 YTL gelir hedeflenmektedir.

4.4.6. Projenin Proforma Gelir ve Nakit Akımları Tablosu

Tablo 4.40 Proforma Gelir ve Net Nakit Akımlarının Yıllara Göre Dağılımı

	Projenin Yaşam Devri (Kuruluş ve İşletme Dönemi)					
	t ₀	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
1. Gelirler		124.986	124.986	124.986	124.986	124.986
2. İlk Yatırım Gideri (Kuruluş Dönemi Faiz Hariç)	60.580	0	0	0	0	0
3. İşletme Giderleri (Amortisman Faiz Hariç)	0	111.048	111.048	111.048	111.048	111.048
4. Faiz	0	0	0	0	0	0
5. Amortisman	0	3.938	3.938	3.938	3.938	3.938
6. Brüt Kâr (1-2-3-4-5)	0	10.000	10.000	10.000	10.000	50.890
7. Vergi	0	0	0	0	0	0
8. Net Kâr	0	10.000	10.000	10.000	10.000	50.890
9. Net Nakit Akımı ((8+5)-2)	60.580	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828

Heykel sempozyumu tamamlandığında Net Akım Tablosu Tablo 4.40'ta gösterildiği gibi olacaktır.

4.4.7. Projenin Ticari ve Finansal Etüdü

Bu bölümde Heykel Sempozyumu Projesi'nin ticari ve finansal uygulanabilirliği ölçülecektir.

4.4.7.1. Projenin Geri Ödeme Süresi

Bir değerlendirme aracı olarak bu yöntemde, yatırım önerisinin toplam yatırım tutarını (I), yani ilk ya da başlangıç yatırım maliyetini, kaç yılda geri ödediği net kâra göre hesaplanır. (Sarıaslan; 1997; s:191).

Ayrıca Akgüç kitabında Geri Ödeme Süresi'ni hesaplariken Net kâr ile Amortismanların toplanması gerektiğini belirtmiştir. (Akgüç; 1998; s: 337) .

Heykel Sempozyumu Projesi'nin yatırımı bir yılda tamamlanacak ve ortalama olarak 60.580 YTL'ye mal olacaktır. Ayrıca yıllık gider olarak 111.048 YTL'lik bir işletme gideri söz konusudur. Bu giderlerin hepsi üniversite bünyesinden veya üniversitenin bulacağı

sponsor gelirleri tarafından karşılanacaktı. Bunun dışında gelir olarak kapanış törenlerinde yapılacak olan katalog satışlarının gelirleri hedeflenmektedir.

Heykel sempozyumu projesinin toplam sabit yatırım gideri: 60.580 YTL hesaplanmıştı.

Projenin yıllık net para girişini gösteren tablo aşağıdaki gibidir;

Tablo 4.41 Projenin Yıllık Net Para Girişleri

	Projenin Yıllık Net Para Girişleri				
	t₁	t₂	t₃	t₄	t₅
Net Kâr	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828

Sabit yatırım tutarımız olan 60.580 YTL ancak beşinci sempozyumun sonunda geri ödenmiş olacaktır. Yani projenin son bulması ile projenin yatırım tutarı ödenmiş olacaktır. Sonuç olarak Heykellerin yapım aşamasında bir gelir amacı güdülmemiştir. Giderlerin hepsi özkaynaklardan karşılanmıştır. Bu sebeple yatırımın geri ödenmesi ancak sempozyumun bitiminde hurda değeri ile birlikte olacaktır.

4.4.7.2. Projenin Net Bugünkü Değeri

Bir yatırımın Net Bugünkü Değeri (NBD), belirli bir iskonto oranına göre indirgenmiş gelirlerinin toplamı ile indirgenmiş giderlerinin toplamı arasındaki farktır. (Sarioğlu; 1996; s:193).

$$NBD = \sum_{t=0}^n A_t / (1+r)^t$$

formülü ile hesaplanmaktadır.

A_t: t'nci yıldaki net nakit akımı

n: Projenin yaşam devrini (t=0,1,2,...,n)

r: İskonto Oranını ifade etmektedir. (Sarioğlu; 1996; s:193).

Heykel Sempozyumu için Tablo 4.40'teki Net Nakit Akımları göz önüne alınırsa;

Tablo 4.42 Heykel Sempozyumu Nakit Akımları

	Projenin Yaşam Devri (Kuruluş ve İşletme Dönemi)					
	t ₀	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
Net Nakit Akımı	60.580	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828

Bankaların Devlet Tahvilleri'ne verdikleri faiz oranları incelenmiş ve ortalama % 16 ile % 17 arasında değiştikleri saptanmıştır. Buna göre iskonto oranı olarak % 17 alınmıştır.

$$NBD = (-60.580)/(1+0,17)^0 + (13.938)/(1+0,17)^1 + (13.938)/(1+0,17)^2 + (13.938)/(1+0,17)^3 + (13.938)/(1+0,17)^4 + (54.828)/(1+0,17)^5$$

$$= (- 60.580) + 11.912,82 + 10.181,90 + 8.702,48 + 7.438,01 + 25.007,66$$

$$= 2.662,87 \text{ YTL olarak hesaplanır.}$$

$NBD \geq 0$ olduğu için proje kabul edilmiştir.

Ayrıca daha sonra yapılabilecek bir başka proje ile Antalya'nın turizm potansiyelinden de yararlanılarak gelirlerin artırılması mümkün olup Net Bugünkü Değer'in daha yüksek çıkması sağlanabilir.

4.4.7.3.İç Kârlılık Oranı

Sarıaslan bir yatırımın iç kârlılık oranını; net bugünkü değerlerini sıfıra eşitleyen iskonto oranı olarak belirtmiştir. (Sarıaslan; 197; s:1999.

$$NBD = \sum_{t=0}^n A_t / (1+r)^t = 0$$

İskonto oranı % 17 iken projenin net bugünkü değeri 2.662,87 YTL çıkmıştır.

$$NBD_{0,17} = 2.662,87 \text{ YTL}$$

İskonto oranı % 20 iken net bugünkü değeri

$$NBD_{0,20} = (-60.580)/(1+0,20)^0 + (13.938)/(1+0,20)^1 + (13.938)/(1+0,20)^2 + (13.938)/(1+0,20)^3 + (13.938)/(1+0,20)^4 + (54.828)/(1+0,20)^5$$

$$= (- 60.580) + 11.615 + 9.679,17 + 8.065,97 + 6.721,64 + 22.034,14$$

= - 2.464,07 YTL olacaktır.

Buna göre net bugünkü değeri sıfır yapan iskonto oranı %17 ile %20 arasındadır. Gerçek değeri bulabilmek için enterpolasyon yöntemi uygulanmalıdır.

$$r = r_{0,17} + [\text{NBD}_{0,17} / (\text{NBD}_{0,17} + |\text{NBD}_{0,20}|)] \times (r_{0,20} - r_{0,17})$$

$$= 0,17 + [2.662,87 / (2.662,87 + 2.464,07)] \times (0,20 - 0,17) = 0,1856 \text{ bulunur.}$$

Yani muhtemel bir borçlanmaya gerek duyulduğunda organizasyonun ödeyebileceği maksimum faiz oranı; %18,56'dır.

4.4.7.4. Likidite Analizi

Likidite analizleri yıllık olarak nakit durumlarının nominal değerleri üzerinden, projenin tüm yaşam devri boyunca görülen nakit girişleri (fon kaynakları) ve nakit çıkışlarını (fon kullanımını) belirtmek suretiyle, projenin nakit yada fon dengesini göstermeyi amaçlar. (Sarıslan; 1997; s:216)

Tablo 4.43 Likidite Analizi Tablosu

Maddeler	Projenin Yaşam Devri (Kuruluş ve İşletme Dönemi)					
	t ₀	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
I. Nakit Girişleri (NG)	60.580	124.986	124.986	124.986	124.986	165.876
1. Satış ve Sponsor Gelirleri (G)		124.986	124.986	124.986	124.986	124.986
2. Artık Değer (H)						40.890
3. Öz Sermaye (Q)	60.580					
4. Borçlar (L)						
II. Nakit Çıkışları (NÇ)	60.580	111.048	111.048	111.048	111.048	111.048
1. İlk Yatırım Tutarı (I)	60.580					
2. İşletme Giderleri (Ç) (Amortisman, Faiz Hariç)		111.048	111.048	111.048	111.048	111.048
3. Borç (Anapara) Ödeme						
4. Faizler (F)						
5. Vergi (V)						
6. Dağıtılacak Kârlar						
III. Nakit Dengesi (ND) (I-II)	0	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828
Yıgımsal Nakit Dengesi						
IV. Yıl Başında	0	0	13.938	27.876	41.814	55.752
V. Yıl İçinde Fark	0	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828
VI. Yıl Sonunda	0	13.938	27.876	41.814	55.752	110.580

4.4.7.5.Proforma Fon Akımı

“Fon akım tablosu, belirli bir hesap dönemi içinde firmanın sağladığı mali kaynakları ve bunların kullanılış yerlerini göstererek, firmanın kaynak kullanımının değerlendirilmesi konusunda gerek finans yöneticisine gerek firmaya kredi verenlere değerli katkıda bulunur.” (Akgüç; 1998; s:145)

Tablo 4.44 Proforma Fon Akım Tablosu

Maddeler	Projenin Yaşam Devri (Kuruluş ve İşletme Dönemi)					
	t ₀	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
I. Fon Kaynakları	60.580	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828
1. Brüt Kârlar (B) (Faizden Sonra)		10.000	10.000	10.000	10.000	50.890
2. Amortismanlar (D)		3.938	3.938	3.938	3.938	3.938
3. Faizler (F)						
4. Öz Sermaye (Q)	60.580					
5. Borçlar (L)						
II. Fon Kullanımı	60.580					
1. İlk Yatırım (I)	60.580					
2. Borç (Anapara) Ödeme						
3. Faizler (F)						
4. Vergi (V)						
5. Dağıtılacak Kârlar						
III. Kaynak Dengesi (KD) (I-II)	0	13.938	13.938	13.938	13.938	54.828
Yıgımsal Nakit Dengesi						
IV. Yıl Başında	0	0	13.938	27.876	41.814	55.752
V. Yıl İçinde Fark	0	3.938	3.938	3.938	3.938	3.938
VI. Yıl Sonunda	0	3.938	17.876	31.814	45.752	59.690

4.4.8. Uygulama Projesinin Değerlendirilmesi

Heykel Sempozyumu için yapılan finansal ve mali etütler sonucunda sempozyumun kuruluş dönemi kapsamında 60.580 YTL’lik sabit yatırım gideri belirlenmiştir. İşletme dönemi giderleri ise yıllar itibatıyla; amortismanlar ve faizler hariç 111.048 YTL’dir.

Akdeniz Üniversitesi bünyesinde yapılması planlanan projenin yatırım tutarı ve işletme dönemi giderleri, üniversitenin özkaynaklarından ve bulacağı sponsorlardan karşılanacaktır.

Uygulanması planlanan projenin geri ödeme süresi 5 yıl olarak tespit edilmiştir. Buna karşılık projenin net bugünkü değeri 2.662,87 YTL olarak hesaplanmıştır.

Projenin herhangi bir kaynak ihtiyacında en fazla %18,56 oranında faiz ile borçlanabileceği tespit edilmiştir.

İşletmenin likidite tablosu incelendiğinde işletmenin işletme döneminde ilk dört yılında nakit girişlerinin yıllık olarak 124.986 YTL, son yılında ise 165.876 YTL olduğu, buna karşılık olarak yıllık nakit çıkışlarının ise yıllık 111.048 YTL olduğu belirlenmiştir. Buradan nakit dengesi; ilk dört yılı için 13.938 YTL, son yıl için ise 54.828 YTL olarak hesaplanmıştır.

Fon akım tablosu sonuçlarına göre yıllık 10.000 YTL tutarında kâr elde edildiği gözlenmiş, bunlara amortisman gideri olarak 3.938 YTL eklenerek ilk dört yıl için 13.938 YTL Fon kaynağı hesaplanmıştır. Son yıl için 13.938 YTL'ye 40.890 YTL eklenerek 54.828 YTL fon kaynağı tespit edilmiştir.

4.4.9. Açık Hava Heykel Parkı Projesi Önerisi

Üniversiteye bu proje sonucunda heykellerin değerlendirilmesi ile ilgili “Açık Hava Heykel Parkı” kurulmasını önermekteyiz. Yeni bir proje dahilinde yapılacak olan çalışma sonucunda Antalya'nın turizm payından bir gelir elde edilebilecektir. Basit bir şekilde “Açık Hava Heykel Parkı” projesinin oluşumu şu şekilde olabilir.

Antalya'nın turist potansiyelinden faydalanılarak bir gelir elde edilmesi mümkündür. Antalya 2007 yılında Türkiye'ye gelen 23.341.074 turistten % 31,24'lük payı olan 7.291.356 kişiyi misafir etmiştir. Tablo 4.27'de de görüldüğü gibi bu turistlerin 1.061.825 kişisi ücretli olarak, 615.889 kişisi ücretsiz olarak ve 1.047.711 kişisi de indirimli olarak müze ve ören yerlerini ziyaret etmişlerdir. Toplam 2.725.425 kişi müze ve ören yerlerini ziyaret etmişlerdir. Bunlardan 146.841 kişisi müzeleri, 2.578.584 kişisi yalnızca ören yerlerini ziyaret etmişlerdir. Yani Antalya'ya gelen turistlerin %37'si müze ve ören yerlerini ziyarette bulunmuşlardır.

Oluşturulacak bir Açık Hava Heykel Müzesi sayesinde her yıl Antalya'ya gelecek turistlerin % 5'lik kısmının bu müzeyi ziyaret edecekleri varsayılırsa Tablo 4.16'da hesaplanan Antalya'ya gelmesi beklenen tahmini turist miktarlarının sempozyumun bitişinden

sonra da aynı seyirde on sene devam edeceğini ve bu turistlerin % 1'lik kısmının oluşturulacak Açık Hava Heykel Müzesini ziyaret edeceğini varsayarsak aşağıdaki Tablo 4.45 oluşturulur.

Tablo 4.45 Sempozyumlar Bittikten Sonra Antalya ve Açık Hava Heykel Müzesi'ne Gelecek Tahmini Turist Sayısı

Yıllar	Tahmini Turist Sayısı	Açık Hava Heykel Parkı Tahmini Ziyaretçi Sayısı
2013	6.585.928	65.859
2014	7.025.407	70.254
2015	7.477.820	74.778
2016	7.939.058	79.391
2017	8.410.310	84.103
2018	8.890.046	88.900
2019	9.380.014	93.800
2020	9.882.550	98.826
2021	10.389.233	103.892
2022	10.909.943	109.099

Müze ve ören yerlerinin giriş ücretleri ortalama olarak 3 YTL'dir. Açık Hava Heykel Parkına gelecek olan ziyaretçilerden elde edilebilecek gelir Tablo 4.46'deki gibi olacaktır.

Tablo 4.46 Açık Hava Heykel Müzesinden Beklenen Tahmini Gelirler

Yıllar	Açık Hava Heykel Parkı Ziyaretçi Sayısı	Beklenen Gelir
2013	65.859	197.578 YTL
2014	70.254	210.762 YTL
2015	74.778	224.335 YTL
2016	79.391	238.172 YTL
2017	84.103	252.309 YTL
2018	88.900	266.701 YTL
2019	93.800	281.400 YTL
2020	98.826	296.477 YTL
2021	103.892	311.677 YTL
2022	109.099	327.298 YTL

Müze projesi Akdeniz Üniversitesi'nde organize edilecek ve müze girişlerinden bir gelir elde edilecektir. Heykel sempozyumunun bitişinden sonra Üniversite'nin göstereceği bir alana her bir heykelin yerleştirileceği 4 m²'lik bir kaide inşa edilecektir. Bu inşaatın bir yıl süreceği varsayılırsa 2012 yılında inşaatın başlaması gerekmektedir. Toplam 200 m²'lik 20 cm kalınlığında kaideler yapılacaktır.

$$200 \text{ m}^2 \times 0,20 \text{ m} = 40 \text{ m}^3$$

Tablo 4.31'de inşaat giderleri birim fiyatının 110YTL/m³ olarak belirlenmişti. Buna göre inşaat gideri; 40m³ x 110YTL/m³ = 4.400 YTL olarak hesaplanmıştır. 1000 YTL elektrik tesisatı için yeterli olacaktır. Ayrıca müze olarak belirlenen alanın çevresinin

kapatılması için aşağı yukarı 10.000 YTL'lik bir masrafa katlanması gerekecektir. Buna göre inşaat giderleri 15.400 YTL olacaktır.

Tablo 4.47 Müzenin Kuruluş Giderleri

Harcama Türü	Kuruluş Dönemi m yıl (t=0,1,2,...,m)
Proje Giderleri	t₀ yılı
Proje Giderleri	5.000 YTL
Büro Malzemeleri	5.000 YTL
İnşaat Giderleri (Elektrik Tesisatı dahil)	15.400 YTL
Çevre Düzenlemesi	10.000 YTL
Toplam Sabit Yatırım Giderleri	35.400 YTL

Proje gideri olarak 5.000 YTL uygun olacaktır. Bunun yanı sıra heykel sempozyumu için hesaplanan büro malzemeleri giderlerini de aynı sayarsak 5.000 YTL'lik bir masrafa bu kalemden katlanmak gerekecektir.

Heykellerin yerleştirilmesinin ardından müze olarak belirlenen alanın düzenlenmesi de gerekmektedir.

Sonuçta Toplam Sabit Yatırım Giderleri 35.400 YTL olarak hesaplanacaktır. Bu dönemde katlanılacak olan amortisman giderleri şu şekilde olacaktır;

Tablo 4.48 Amortisman Giderleri

Harcama Türü	Gider Miktarı	Vuk Amortisman Oranı	Yıllık Amortisman Miktarı
Proje Giderleri	5.000 YTL	%20	1.000 YTL
Büro Malzemeleri	5.000 YTL	%10	500 YTL
İnşaat Giderleri (Elektrik Tesisatı dahil)	15.400 YTL	%4	616 YTL
Çevre Düzenlemesi	10.000 YTL	%4	400 YTL
Toplam Sabit Yatırım Giderleri	35.400 YTL		2.516 YTL

Amortisman Oranı: $2.516 / 35.400 = 0,071$ olacaktır.

Ayrılacak Ağırlıklı Amortisman Miktarı: $35.400 \times 0,071 = 2.516$ YTL olacaktır.

Amortisman Süresi: $1 / 0,071 = 14,08$ Yıl olacaktır.

İşletme dönemini on yıl olarak ele alırsak on yıl boyunca ayrılacak olan amortisman toplamı; $10 \times 2.516 = 25.160$ YTL kalan 4,08 yılda ayrılacak olan amortisman miktarı;

$35.400 - 25.160 = 10.240$ YTL hurda değeri olarak ayrılacaktır.

Tablo 4.49 Müze İşletme Dönemi Giderleri

Harcama Türü	İşletme Dönemi Giderleri				
	t _{m+1}	t _{m+2}	t _{m+3}	t _{m+4}	t _{m+5}
Enerji (Elektrik, Su, Telefon)	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL
Personel Giderleri (Çalışan Personel)	49.104 YTL	49.104 YTL	49.104 YTL	49.104 YTL	49.104 YTL
Bakım ve Onarım (Heykellerin Bakım Ve Onarım Giderleri)	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL
Pazarlama Giderleri (Afiş, Reklam, Katalog)	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL
Amortismanlar	2.516 YTL	2.516 YTL	2.516 YTL	2.516 YTL	2.516 YTL
Toplam	86.620 YTL	86.620 YTL	86.620 YTL	86.620 YTL	86.620 YTL
Harcama Türü	t _{m+6}	t _{m+7}	t _{m+8}	t _{m+9}	t _{m+10}
Enerji (Elektrik, Su, Telefon)	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL
Personel Giderleri (Çalışan Personel)	49.104 YTL	49.104 YTL	49.104 YTL	49.104 YTL	49.104 YTL
Bakım ve Onarım (Heykellerin Bakım Ve Onarım Giderleri)	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL	5.000 YTL
Pazarlama Giderleri (Afiş, Reklam, Katalog)	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL	15.000 YTL
Amortismanlar	2.516 YTL	2.516 YTL	2.516 YTL	2.516 YTL	2.516 YTL
Toplam	86.620 YTL	86.620 YTL	86.620 YTL	86.620 YTL	86.620 YTL

Heykeller geceleri ışıklar vasıtasıyla aydınlatılacağından yıllık 15.000 YTL enerji gideri ayrılmalıdır.

Tablo 4.50 Personel Ücret Tablosu

İşçi niteliği	Saat ücreti	Günlük Çalışma Saati	30 Günlük Ücreti	Yıllık Ücreti
Müze Müdürü	8.20 YTL/Saat	8 Saat	1.968 YTL	23.616 YTL
Sekreter	2,95 YTL/Saat	8 Saat	708 YTL	8.496 YTL
Temizlik Personeli	2.95 YTL/Saat	8 Saat	708 YTL	8.496 YTL
Teknik Eleman	2,95 YTL/Saat	8 Saat	708 YTL	8.496 YTL
Toplam			4.092 YTL	49.104 YTL

Bakım ve onarım gideri olarak yıllık 5.000 YTL ayrılması yeterli olacaktır. Ayrıca pazarlama giderleri olarak da yıllık 5.000 YTL ayrılacaktır.

Buna göre işletmenin yıllık gideri 84.104YTL olacaktır.

Müze projesinin yaşam devrine bakılırsa

Tablo 4.51 Proje Yaşam Devri Tablosu

Projenin Yaşam Devri											
Kuruluş Dönemi		İşletme Dönemi									
Giderler	t₀	t₁	t₂	t₃	t₄	t₅	t₆	t₇	t₈	t₉	t₁₀
İlk Yatırım Giderleri	35.400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
İşletme Giderleri	0	84.104	84.104	84.104	84.104	84.104	84.104	84.104	84.104	84.104	84.104
Faizler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortismanlar	0	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516
Yıllık Toplam	35.400	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620

Proje yatırımlarını ve sermaye yapısı Akdeniz Üniversitesi öz kaynaklarından oluşacaktır.

Tablo 4.52 Müze Projesi Toplam Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Gelirler	t₁	t₂	t₃	t₄	t₅	t₆	t₇	t₈	t₉	t₁₀
Ziyaretçi Gelirleri	197.578 YTL	210.762 YTL	224.335 YTL	238.172 YTL	252.309 YTL	266.701 YTL	281.400 YTL	296.477 YTL	311.677 YTL	327.298 YTL
Artık Değer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.240 YTL
Yıllık Toplam	197.578 YTL	210.762 YTL	224.335 YTL	238.172 YTL	252.309 YTL	266.701 YTL	281.400 YTL	296.477 YTL	311.677 YTL	337.298 YTL

Müze projesinin gelir ve net akımlarının yıllara göre dağılımlarını içeren Tablo 4.53, şu şekilde olacaktır.

Tablo 4.53 Proje Yaşam Devri Tablosu

Projenin Yaşam Devri	Kuruluş	İşletme Dönemi				
	t₀	t₁	t₂	t₃	t₄	t₅
1. Gelirler	0	197.578	210.762	224.335	238.172	252.309
2. İlk Yatırım Gideri	35.400	0	0	0	0	0
3. İşletme Giderleri	0	86.620	86.620	86.620	86.620	86.620
4. Faiz	0	0	0	0	0	0
5. Amortisman	0	2.516	2.516	2.516	2.516	2.516
6. Brüt Kâr		108.442	121.626	135.199	149.036	163.173
7. Vergi *		0	9.879	10.538	11.217	11.909
8. Net Kâr		0	98.563	111.088	123.982	137.127
9. Net Nakit Akımı	35.400	101.079	113.604	126.498	139.643	153.074
		t₆	t₇	t₈	t₉	t₁₀
1. Gelirler		266.701	281.400	296.477	311.677	327.298
2. İlk Yatırım Gideri		0	0	0	0	0
3. İşletme Giderleri		86.620	86.620	86.620	86.620	86.620
4. Faiz		0	0	0	0	0
5. Amortisman		2.516	2.516	2.516	2.516	2.516
6. Brüt Kâr		177.565	192.264	207.341	222.541	238.162
7. Vergi *		13.335	14.070	14.824	15.584	16.365
8. Net Kâr		164.230	178.194	192.517	206.957	221.797
9. Net Nakit Akımı		166.746	180.710	195.033	209.473	224.313

(*) Belediye Gelirleri Kanunu'nun 64. maddesine göre; “Türkiye Büyük Millet Meclisine bağılı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır. (Belediye Gelirleri Kanunu; E.Mevzuat; <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/>)”

Müze oluşumunun kuruluş dönemine heykellerin yapılış aşaması olan Heykel Sempozyumu'nu da ekleyebiliriz.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Türkiye’de günümüzde birçok şirket ve yerel yönetimin, kültür ve sanata daha fazla önem vermeye başladıkları görülmektedir. Türkiye’de bütün sanat dallarında bir çok etkinlik düzenlenmektedir. Bu tür etkinliklerin yapılmasında şehirlerin cazibelerinin artırılmasında ve uygulamada katkıları olan şirketlerin tanıtımında büyük etkilerinin olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada; belirli bir sanat kolunda yapılan etkinliklere yatırımda bulunmak isteyen şirket veya kamu kurumlarına yatırımda bulunulacak olan etkinliklerin etkileri bir uygulama ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Ayrıca yapılan etütler ve proje değerlendirilmesindeki veriler ışığında topluma yapacağı katkılar saptanmıştır.

Ekonomik ve sektörel analiz sayesinde; proje ile yapılması planlanan sempozyumlar süresince Türkiye’ye ve Antalya’ya gelecek olan turist miktarları zaman etüdü ve endeks hesaplaması yöntemi ile hesaplanmıştır. 2008-2012 yılları arasında beş yıl süre ile yapılacak olan sempozyumlar süresince Türkiye’ye toplam 145.962.095 turist gelmesi beklenmektedir. Türkiye’ye gelen turistlerden Antalya’ya gelmesi beklenenlerin toplamı ise 35.997.690 olarak hesaplanmıştır.

Türkiye’deki Güzel Sanatlar Fakültelerinin fakültele göre öğrenci ve öğretim elemanı sayısı dağılımları belirlenmiştir. Buna göre Türkiye’de toplam 55.890 güzel sanatlar öğrencisi vardır. Buna karşılık 1904 tane öğretim elemanı vardır. 2004-2008 yılları arasında okuyan öğrenci sayılarında %15 oranında bir artış göze çarpmaktadır. Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde toplam 77 öğretim elmanı vardır. Bununla birlikte her öğrencinin dört yılda mezun olduğu varsayılarak yapılan hesaplamada öğrenci sayısı 1.668 olarak çıkmıştır.

Yapılacak olan sempozyumlar öğrenciler için iyi bir gözlem ve çalışma sahası olacaktır. Öğrenciler bu sempozyumlar sayesinde dünyanın çeşitli yerlerinden gelen meslektaşlarının uygulama şekillerini, yöntemlerini yakından izleme şansına sahip olacaklardır. Yani eserlerin sadece bitmiş hallerini değil, yapılış aşamalarında izleyeceklerdir. Sempozyumların eğitim açısından öğrencilere büyük katkılar sağlayacağı kanısına varılmıştır.

Türkiye’de yaşayan insanların 2003-2006 yılları arasında yurt dışına çıkış nedenleri incelenmiş kültürel etkinliklerin bu dönemde çıkış nedenleri arasında nerede olduğu tespit edilmiştir. Sırasıyla; 1.449.498, 1.792.915, 1.753.104, 1.706.500. Rakamlara göre 2003 yılından 2004 yılına kadar yurt dışına kültür amacıyla çıkan vatandaşlarımızın sayısında yaklaşık olarak %18 oranında artış gözlenmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun gelen ziyaretçilere yaptığı anketler sonucunda 2001-2006 yılları arasında ülkemize gelen yerli ve yabancı ziyaretçilerin ne amaçla geldikleri tespit edilmiştir. Buna göre 2001 ile 2006 yılları arasında 58.789.985 yabancı ziyaretçi ülkemize kültür etkinliği amacıyla gelmiştir. 2001 yılından 2006 yılına kadar %58 oranında bir artış tespit edilmiştir. Aynı ankette yurt dışında yaşayan Türklerin de Türkiye’ye ne amaçla geldikleri de tespit edilmiştir. 2001-2006 arasında 3.893.956 vatandaşımızın ülkeye kültür etkinliği amacıyla gelmişlerdir.

Ekonomik ve sektörel analiz aşamasında Antalya’da bulunan müze ve ören yerlerinin ziyaretçi sayıları ve bu ziyaretçilerden elde edilen gelirler incelenmiştir. Buna göre 2007 yılında müze ve ören yerlerine toplam 2.725.425 kişinin ziyarette bulunduğu tespit edilmiş, toplamın %5 ini oluşturan 1465.841 kişisi müzeleri, %95’ini oluşturan 2.578.584 kişi ören yerlerini ziyarette bulunmuştur.

Finansal ve Mali Etüt ile sempozyumlar süresince katlanılması gereken giderler ve elde edilecek gelirler hesaplanmıştır. Sempozyumun giderleri iki aşamada incelenmiştir. Birinci aşaması Kuruluş Dönemi Giderleri, ikinci aşaması ise İşletme Dönemi Giderleri’dir.

Kuruluş dönemi kapsamında, bir heykel sempozyumunu organize etmek için gerekli olan alan belirlenmiştir. Ayrıca inşaat, büro ve makine giderleri hesaplanmıştır. Buna göre bir heykel sempozyumu için kuruluş dönemi giderleri bağlamında katlanılacak olan Toplam Sabit Yatırım Giderleri 60.580 YTL olarak hesaplanmıştır.

İşletme dönemi, heykel sempozyumlarının organize edileceği 2007-2012 dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde heykel yapımı için gerekli mermer alım giderleri, yardımcı malzemeler, makine ve hizmet alımları, enerji giderleri, personel giderleri, sanatçılara yaptıkları heykeller için ödenecek telif hakları giderleri, konaklama, yeme, içme giderleri, pazarlama ve tanıtım giderleri gibi giderlere katlanılmıştır. Bu giderlerin toplamı 111.048 YTL olarak hesaplanmıştır. Ayrıca bu dönemlerde kuruluş dönemine ait sabit giderlerin amortismanları olarak 3.938 YTL ayrılmıştır. Yani toplam işletme dönemi gideri 114.986

YTL'dir. Toplam beş yıllık gider olarak da 544.930 YTL hesaplanmıştır. Yani beş yıllık heykel sempozyumları için üniversite özkaynaklarından veya üniversitenin bulacağı sponsorlardan 544.930 YTL'lik bir kaynak temin edilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Heykel sempozyumunun gelirleri olarak ise özkaynaklardan veya sponsorlardan elde edeceği kaynaklar dışında sempozyumla ilgili olarak basılacak olan katalogların satışından da gelir elde edilebileceği tespit edilmiştir. Yılda 1000 adet katalogun, 10 YTL'den satılacağı varsayılırsa yıllık 10.000 YTL'lik bir gelir elde edilecektir.

Yıllık net para girişi amortismanlar dahil olarak 13.938 YTL'dir buna göre proje sonucunda başlangıç maliyeti beş yıl içerisinde geri ödenecektir. Projenin net bugünkü değeri iskonto oranı % 17 alınır 2.662,87 YTL bulunur. Yani $NBD \geq 0$ olduğu için proje kabul edilmiştir. Herhangi bir durumda ek kaynak ihtiyacı sonucunda organizasyon maksimum % 18,56 oranında faize katlanabileceği iç kârlılık oranları hesaplanarak bulunmuştur.

Sonuç olarak bu sempozyumların organize edilmesi fizibilite etüdü sonuçlarına göre olumlu bulunmuştur. Bu sempozyumlar sonucunda elde edilecek olan heykellerin değerlendirilmesi ile ilgili bir "Açık Hava Heykel Parkı" projesi önerisinde bulunulmuştur.

Bir kültür ve ya sanat etkinliğinin fizibilitesi incelendiğinde çok fazla bir kâr amacı güdümediği toplumsal faydanın daha çok ön plana çıktığı gözlenmektedir.

KAYNAKÇA

Akgüç Ö., Finansal Yönetim., Avcıol Basım Yayın., İstanbul., Mart 1998

Alzua, A., O'Leary & Morrison, A. M., "Cultural Heritage and Tourism: Identifying niches for International Travelers" The Journal of Tourism Studies 1998 s: 2-13.

Atabeyoğlu C., "Olimpiyatların İlk Kez Anadoluda Yapıldığını Biliyormuydunuz?..", T.M.O.K dergisi., No: 36/1., Ocak-Şubat (1977)., s:10-11

Ayanoğlu K., Düzyol M. C., İlter N., Yılmaz C., Kamu Yatırım Projelerinin Planlanması ve Analizi., DTP İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü. Yatırım Değerlendirme ve Analiz Dairesi., ISBN: 975-191625-9., Ankara., Aralık 1996.,

Balcar, M.S.O, & Pearce, D.G. "Heritage Tourism on The West Coast of New Zeland". Tourism Management. Vol:17. No:3

Balıksel, Ş. Ö., "Yatırım Artıyor Etkisi Azalıyor". www.capital.com.tr., 01. Mayıs (2006)

Barab N., "Stone Sculpture Symposia"., Online Sculpture Magazine., April 1998. Vol:17. No:4

Collins, R. E., "Tourism and Heritage Conservation-The Pacific Experience", Heritage Australia; 1983., s:58-59

Coltman M. M., Tourism Marketing., Ven Nostrand Reinhold Publication., New York., 1989

Cömert B., Sanatın Öyküsü., Remzi Kitabevi., İstanbul., 1993

Çalıkoğlu L., Akay A., Gürel H. N., Kayar A., "Sanat Fuarları Üzerine Bir Tartışma"., Sanat Dünyamız, sayı:101 (Kış, 2007)., s: 94-111

Develioğlu F. ve Kılınçkını N., En Yeni Büyük Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Sözlük Kolu Uzmanları., Rafet Zaimler Kitabevi., İstanbul.,1975

- Dinçer Ö, Fidan Y., İşletme Yönetimine Giriş., Beta Yayın., İstanbul., 1999
- Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi., Cilt:2., YEM Yayınları., İstanbul., 1997
- Ertürk M., İşletme Biliminin Temel İlkeleri., Beta Yayın, istanbul, 2001
- Fişek K., Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, Ankara, 1980
- Güvemli, O, Chambers, N.R, İme M., Yatırım Projelerinin Düzenlenmesi, Değerlendirilmesi ve İzlenmesi., Mödav., İstanbul., 1997
- Hall C. M., & Zeppal H., “History, Architecture, Environment: Cultural Heritage and Tourism”., Journal of Travel Research Fall., Vol:48., 1990
- Hollinshead, K., “First-blush of the longtime: The market development of Australia's living aboriginal heritage.” Tourism Research: Expanding Boundaries. Proceedings of the 19th Annual Conference of the Tourism Research Association., Salt Lake City., University of Utah., 1988., s:183-198.
- İçöz O. Kozak M., Turizm Ekonomisi, Turizmin Makro ve Mikro Etkileri., Turhan Kitabevi., Ankara., 2002
- Kabukçuoğlu S., M., Herkes İçin Fizibilite., Tugiem., Ankara., 2005
- Kahraman N., Turizm Yatırım Projeleri Analizi. Siyasal Kitabevi. Ankara. 1997
- Karafakioğlu M., Uluslararası Pazarlama Yönetimi Teori, Uygulama ve Örnek Olaylar., Beta Yayın., İstanbul., 2000
- Karaküçük S., Tarihsel ve Politik Yönden Olimpiyat Oyunları., Ankara.,1988
- Kargül D., Fizibilite Raporu Hazırlama Esasları ve Örnekleri., İstanbul Ticaret Odası. Yayın No: 1996-27, Denge Matbaası., İstanbul., Ağustos 1996
- Kayar A., “Sanat Fuarları Üzerine Bir Tartışma”., Sanat Dünyamız, sayı:101 (Kış, 2007), s: 94-111
- Keser N., Sanat Sözlüğü, Ütopya Yayınevi, Ankara, Şubat 2005

- Kinnius K. J., "The History of Festivals", Sien quarterly 2006/2., 18-19
- Koçel T., İşletme Yöneticiliği., Beta Yayınları., İstanbul., 1999
- Koyuncu M., "Turizm İşletmelerinde Temel Kalite Faktörleri", Turizm İşletmelerinde Hizmet Kalitesi: Haftasonu Seminerleri III Bildiri Kitabı., Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği Yüksek Okulu., Nevşehir., 13-15 Aralık (1996)., s:171-175
- Kuntay O., Sürdürülebilir Turizm Planlaması., Alp Yayınevi., Ankara., 2002
- Kuruüzüm O., Yayınlanmamış Ders Notları., 2000
- Light, D., & Prentice, R.C.. 1994. "Marked-Based Product Development in Heritage Tourism". Tourism Management. Vol:15. No:1
- Mucuk İ., Pazarlama İlkeleri., Türkmen Kitabevi., İstanbul., 1999
- Okay A., Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk., Epsilon Yayıncılık., İstanbul., 1998
- Örücü E., Modern İşletmecilik., Gazi Kitapevi, Ankara, Eylül 2003
- Özçörekçi M., Enflasyon Ortamında Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi., İktisadi Planlama Teşkilatı. DPT. Yayın No: 2031-İPB:415. Nisan 1986
- Richards B., How To Market Tourist Attractions, Festivals And Special Events: A Practical., Longman., London., 1992
- Sabuncuoğlu Z., Tokol T., İşletme I-II, Bursa,1997
- Sarıaslan H., Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi, Planlama, Analiz, Fizibilite; Turhan Kitabevi, Ankara., 1997
- Schmidt, L. E., "Holy Fairs: Scottish Community and American Revival in the early Modern Period. Princeton Princeton Univ-Press.. 1989
- Sezgin, E., "Ulusaldan Uluslararasına Türkiye'de Sanat Fuarları", Artist Dergisi, (01.01.2007), s:60-61

Thompson A., “What Is A Feasibility Study?”., Entrepreneurship and Business Innovation., 2005., 185-198

Toska T., Turizm Olayına Genel Yaklaşım., Der Yayıncılık., İstanbul., 1983

Turan Ş., Türk Kültür Tarihi. Türk Kültüründen Türkiye Kültürüne ve Evrenselliğe., Bilgi Yayınevi., Ankara., 1994

Ülgen H. Ve Mirze S. K., İşletmelerde Stratejik Yönetim., Literatür Yayınevi., İstanbul., 2004

Ülger S., Genel Turizm Bilgisi., Antalya., 1992

Yale, P..1991. From Tourist Attractions to Heritage Tourism. ELM Publications. Huntington, Long Island, New York

Yeşilkaya B., İbişoğlu G., Bor Karbür Ön Fizibilite Etüdü., Eti Holding A.Ş Genel Müdürlüğü, Planlama ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı., Mayıs 2003

Zeppal, H., & Hall, C.M. “Selling art and History: Cultural Heritage and Tourism”. Tourism Studies. Vol:2

....., “Guard Your Investment from Wishful Thinking”., Kansas USA., <http://www.whitehutchinson.com/leisure/articles/100.shtml>

....., Bienaller., <http://tr.wikipedia.org/wiki/Bienal>

....., Biennaller ve Trianeller., <http://karaart.com/art.bi-triennials/bi-triennials/bi-triennials.html>

....., Davos International Sculpture Symposium., <http://www.hart-events.ch/>

....., Festival, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Festival> (16.06.2007)

....., Festivaller., <http://www.saatchi-gallery.co.uk/artfairs>

....., Festivaller-Fuarlar ve Yerel Etkinlikler., <http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF0D262A49C727F2327433890CBCD25B16>

....., Heykel.,
<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF0239EEA0FCDF038BE2D7DF7E52BC5F7D>

....., <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr>

....., <http://www.birimfiyat.net>

....., <http://www.osym.gov.tr>

....., <http://www.tuik.gov.tr>

....., <http://www.yok.gov.tr/istatistikler/istatistikler.htm>

....., International Olympic Commite., 2006 Marketing File.,
http://multimedia.olympic.org/pdf/en_report_1143.pdf

....., International Sculpture Symposium in Hue-Vietnam., <http://huefestival.com/>

....., Julienne International Sculpture Symposium., <http://www.julienne.fr/>

....., Matruh International Granite Syposium.,
http://symposiummatruh.com/home_a.html

....., Pierre de Coubertin., http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/Pierre_de_Coubertin

....., Sempozyum, <http://www.sempozyum.net/sempozyum-nedir>

....., Şahiner R., “Küresel Ekonomi ve Sanat”., E-benzin internet dergisi.,
www.ebenzin.com., Sayı:3., 2007

....., The Symposium of Stone Sculpture Vilnoja., <http://www.stoneart.lt>

....., Turist Sayıları., <http://ekutup.dpt.gov.tr/ekonomi/gosterge/tr/1950-06/esg.htm>,

....., Uygulamalı Heykel Sempozyumları.,
<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF7E7F2B691D9F00978999DEE6B259E049>

.....,Tehran International Sculpture Symposium.,
<http://www.tehransculpture.org/english/asp%20for%20home/asp/Bargozideh.asp>

....., Turizm ve Tanıtım., <http://ekutup.dpt.gov.tr/program/2005/turizm.html>

....., Uluslararası İstanbul Bienali., <http://www.iksv.org/bienal10/giris.asp>

....., Welcome To The New Cultural Revolution.,
http://blogs.guardian.co.uk/observer/archives/2006/10/14/britains_cultur.html#more

EKLER

Ek-1 Dünyada Organize Edilmekte Olan Sanatsal Etkinlikler

Etkinlikler	Etkinlik Adı	Yapıldığı Ülke
Sanat Fuarları, Festivaller, Karnavallar,Bianeller, Trianneller, Sergiler	Art 38 Basel	Switzerland
	The Armory Show	United States
	Art Forum Berlin	Germany
	Art Cologne	Germany
	Frieze Art Fair	United Kingdom
	Fine Art Fair Frankfurt	Germany
	Art Basel Miami Beach	United States
	Art Cologne, Palma de Mallorca	Spain
	Liste	Switzerland
	Photo London	United Kingdom
	Volta Show 03	Switzerland
	20/21 British Art Fair	United Kingdom
	London Art Fair	United Kingdom
	Shanghai Art Fair	China
	Art Chicago	United States
	ART LA	United States
	ARCO	Spain
	Paris Photo	France
	FIAC	France
	Art International Zurich	Switzerland
	The Grosvenor House Art & Antiques Fair	United Kingdom
	Scope Basel	United States
	NADA - New Art Dealers Alliance Miami Art Fair	United States
	PULSE New York	United States
	Scope New York	United States
	Scope Miami	United States
	Pulse Miami	United States
	Scope London	United States
	artbrussels	Belgium
	Salzburg World Fine Art Fair	Austria
	Art Sydney 07	Australia
	MiArt 2007	Italy
	TEFAF Maastricht	Netherlands
	The International Fine Art Fair	United States
	Zoo Art Fair	United Kingdom
	The International Art & Design Fair	United States
	Toronto International Art Fair	Canada
	Chicago Modernism Show & Sale	United States

	Miami Modernism Show & Sale	United States
	PrintBasel	Switzerland
	The Cork Art Fair	Ireland
	Art Fair Tokyo	Japan
	New York International Vintage Poster Fair	United States
	The International Fine Art & Antique Dealers Show	United States
	Palm Springs Modernism Show & Sale	United States
	AEIMS/MAA 2007	Belgium
	Art Expo New York	United States
	Art Fair Sculpture Highlights	Netherlands
	Brussels Ancient Art Fair	Belgium
	Basel Ancient Art Fair	Switzerland
	Art Ireland	Ireland
	Master Drawings London	United Kingdom
	Fine Art & Antiques Fair Dubai	United Arab Emirates
	Art Amsterdam	Netherlands
	The International Asian Art Fair	United States
	Brussels Oriental Art Fair	Belgium
	Art + Style StGallen 2008 Switzerland	Switzerland
	Art Nocturne Knocke	Belgium
	Photo Miami	United States
	arteBA`08	Argentina
	Artissima	Italy
	Lineart	Belgium
	Art Show	United States
	Art Taipei 2008	Taiwan
	Cologne Fine Art	Germany
	Los Angeles Art Show	United States
	The Moscow World Fine Art Fair	Russia
	Bridge Art Fair	United States
	Art Moscow	Russia
	Art Miami	United States
	Artbo	Colombia
	Untitled Artists Fair - Chelsea	United Kingdom
	The BADA Antiques & Fine Art Fair	United Kingdom
	ARTSingapore 2007	Singapore
	ART International Fair for Contemporary Art INNSBRUCK	Austria

	The Summer Fair Olympia	United Kingdom
	Artexpo Las Vegas	United States
	Berliner Liste	Germany
	DiVA New York	United States
	Docks Art Fair	France
	FIA 2007	Venezuela
	PrintBasel	Switzerland
	CIGE 2008	China
	Art Copenhagen	Denmark
	Fine Art & Antiques Fair Abu Dhabi	United Arab Emirates
	Antica Namur, art & antiques fair	Belgium
	Photoespana	Spain
	Art Athina	Greece
	Preview Berlin - The Emerging Art Fair	Germany
	PAN Amsterdam	Netherlands
	St-art	France
	Art20	United States
	Modernism	United States
	Works on Paper	United Kingdom
	The New York Antiquarian Book Fair	United States
	palmbeach3	United States
	Art & Antiques Fair 's- Hertogenbosch 2008 's-	Hertogenbosch/Netherlands
	Art Rotterdam	United States
	Object Rotterdam	United States
	Winter Fine Art & Antiques Fair	United Kingdom
	IFPDA Print Fair 2007	United States
	National Black Fine Art Show	United States
	DIFC Gulf Art Fair	United Arab Emirates
	Art & Antiques Dubai	United Arab Emirates
	Europ'ART 1002	Switzerland
	Artistes Contemporains	Switzerland
	The American Antiques Show	United States
	Cornice	Venice/Italy
	bâlelatina 2007	Mexico
	MAC2007	France
	Design Festa	Japan
	The International Ceramics Fair & Seminar	United Kingdom
	Asian Art in London	United Kingdom
	Scope Hamptons	United States
	Petersfield Antiques Fair	United Kingdom
	Sydney Art on Paper Fair	Australia

	Mexico Arte Contemporaneo	Mexico
	Antiques & Fine Art at The Armory	United States
	The New York Design Fair	United States
	The Spring International Art & Antiques Show	United States
	Antik Massan	Sweden
	Affordable Art Fair, Autumn Collection	United Kingdom
	Affordable Art Fair New York	United States
	Pavillon des Arts et du Design	France
	Antiques for Everyone Summer 2007	United Kingdom
	Art Melbourne 2008	Australia
	Art Metz	France
	Antiqui Kunst & Antiekbeurs	Netherlands
	Watercolours & Drawings Art Fair	United Kingdom
	Palm Beach America's International Fine Art & Antique Fair	United States
	San Francisco International Vintage Poster Fair	United Kingdom
	Arteclasica 2008	Argentina
	balelatina	Switzerland
	Objects of Desire: LAPADA London Fair	United Kingdom
	Love Arts Manchester	United Kingdom
	Chester Contemporary Art Fair	United Kingdom
	Chester Antiques & Fine Art Show	United Kingdom
	art DC	United States
	Bridge Art Fair London	United Kingdom
	Bridge Art Fair Miami	United States
	Vienna Fair	Vienna/Austria
	MAG Montreux Art Gallery Foire d'art contemporain	Switzerland
	Chelsea Antiques Fair	United Kingdom
	Kunststart Bolzano	Italy
	BRUNEAF	Belgium
	Edinburgh Art Fair	Scotland
	Ceramics China 2008	China
	Expotrastiendas	Argentina
	Kunst-Messe Munchen	Germany
	Autumn Fair	United Kingdom

	Irish Antique Dealers' Fair	Ireland
	DigiFestival.net	Italy
	Antiquaires	Belgium
	Collect	United Kingdom
	Origin	United Kingdom
	Almoneda	Madrid/Spain
	Feria de Arte y Antiguedades	Madrid/Spain
	Sussex Antiques & Fine Art Fair	United Kingdom
	Sussex Fine Art Fair	United Kingdom
	Boston International Fine Art Show	United States
	Love Arts Harrogate	United Kingdom
	Eurantica 2007	Belgium
	Design Miami	United States
	Design Basel	Switzerland
	The Winter Antiques Show	United States
	Roofless	United Kingdom
	Arte Lisboa	Portugal
	Siappe 2008	France
	Salon des Antiquaires	France
	Art Santa Fe	United States
	ART IN THE PEN	United Kingdom
	ARTeNIM	France
	Photo New York	United States
	mombuey	Spain
	HDK	France
	Photo San Francisco	United States
	National Black Fine Arts Festival	United States
	Artefiera Art First	Bologna/Italy
	SOFA Chicago 2007	United States
	SOFA New York	United States
	Art Internationalr	United States
	Auckland Art Fair	New Zealand
	American Fine Art Show	United States
	USArtists: American Fine Art Show	United States
	MINT Milano International Art Exhibition	Italy
	ROMA The Road to Contemporary Art	Italy
	Melbourne Art Fair	Australia
	Art Fair 21	Germany
	Aqua Art Miami	United States
	Shanghai Fine Jewellery and Art Fair	China
	S H Contemporary	China
	LOOP Barcelona	Barcelona/Spain

	Bailey Fine Art & Antiques Fair	United Kingdom
	SLICK	France
	Brussels Accessible Art Fair	Belgium
	Art London	United Kingdom
	PINTA	United States
	INK Miami Art Fair	United States
	Art Beijing Contemporary Art Fair	China
	DiVA Paris 07	France
	ROMA The Road to Contemporary Art	Italy
	ART HK 08	China
	Pulse London	United Kingdom
	Brighton Photo Biennial	United Kingdom
	Fountain Miami	United States
	Sonar Festival	Spain
	AIPAD Photography Show Miami	United States
	The AIPAD Photography Show New York 2008	United States
	Tallinn Print Triennial	Estonia
	Digital Art Weeks Festival	Switzerland
	Dumbo Arts - Art Under the Bridge Festival	United States
	MARKET	Sweden
	The Works Art & Design Festival	Canada
	Lessedra World Art Print Annual	Bulgaria
	ARTSingapore 2008	Singapore
	The Reykjavik Arts Festival	Iceland
	Los Angeles IFPDA Fine Print Fair at the LA Art Show	United States
	The San Francisco Fine Print Fair 2008	United States
	St Albans Art Fair	United Kingdom
	XII Bienal Guadalupana	Mexico
	Modesto Mail Art Event	United States
	59 Seconds Video Festival	United States
	Dak' Art 2008	Senegal
	Art Goes Kapakka	Finland
	Auckland Festival of Photography	New Zealand
	Berlin Photography Festival	Germany
	Bundaberg Arts Festival	Australia

	Caerleon Arts Festival	Wales
	Chalk La Strada - Chalking Festival	USA
	Chobi Mela - International Festival of Photography	Bangladesh
	Contact - Toronto Photography Festival	Canada
	Dissonanze - Electronic Music and Digital Art Festival	Italy
	Epic - Kent Photography Festival	England
	Festival Couleur Café	Belgium
	Hereford Photography Festival	England
	International Art and Antiques Fair	Netherlands
	Kinsale Arts Week	Ireland
	Lodz International Festival of Photography	Poland
	Melbourne Art Festival	Australia
	Melbourne International Arts Festival	Australia
	Pingyao International Photography Festival	China
	Samothraki World Music Art Ecology Festival	Greece
	Sapporo Snow Festival	Japan
	Sausalito Art Festival	USA
	Spirit Echoes Fine Art Festival	USA
	Streatham Festival	England
	SWELL Sculpture Festival	Australia
	Tokyo International Anime Fair	Japan
	Transmediale	Germany
	Valley of the Arts	Hungary
	Wood Festival of Wales	Wales
	World Bodypainting Festival	Austria
	World Championships of Sand Sculpture	Canada
	World Taxidermy Championships	USA
	World Village Festival	Finland

Kaynak: www.saatchi-gallery.co.uk³⁰

³⁰ <http://www.saatchi-gallery.co.uk/artfairs/>

Ek-2 Dünyadan Biennial ve Triennial Etkinlikleri

Etkinlik	Etkinlik Adı	Yapıldığı Yer
Biennial, Triennial	Adelaide Biennial Of Australian Art	Australia
	Biennale Of Sydney	Australia
	Bienal De São Paulo	Brazil
	Biennale De Montréal	Canada
	Biennale Internationale D'art Miniature	Canada
	Havana Biennial	Cuba
	Praguebiennale	Czech Republic
	Biennale Internationale De l'Image De Nancy	France
	Biennale De Paris France	France
	XXIII Biennale Des Antiquaires	France
	Biennale De Lyon	France
	Biennale D'art Contemporain De Bourges	France
	4th Berlin Biennial For Contemporary Art	Germany
	Triennale Kleinplastik Fellbach	Germany
	Triennial Of Photography Hamburg 2005	Germany
	Documenta	Germany
	Thessaloniki Biennale Of Contemporary Art "Heterotopias"	Greece
	Athens Biennial Destroy Athens	Greece
	Tehran International Poster Biennial	Iran
	Biennale Internazionale Dell'arte Contemporanea Di Firenze	Italy
	Triennale Di Milano	Italy
	Biennale Di Venetia	Italy
	Biennale Of Ceramics In Contemporary Art	Italy
	Echigo-Tsumari Art Triennial Triennial Festival	Japan
	The World Ceramic Biennale Ceramic : The Vehicle Of Culture	Korea
	Busan Biennale	Korea
	Gwangju Biennale	Korea
	4th International Artist's Book Triennial Vilnius	Lithuania
	Foto Biennale Rotterdam	Netherlands
	International Biennial Of Miniature Art Czestochowa	Poland
	VII International Art Triennale Majdanek	Poland
	Bienal Internacional De Gravura Do Douro	Portugal
	Moscow Biennial	Russian Federation
	Dak'Art Biennale De L'art Africain Contemporain	Senegal
	International Biennial Of Contemporary Art Of Seville	Spain
	Gothenburg International Art Biennial Contemporary Art	Sweden
	Biennale De l'Image En Mouvement (BIM)	Switzerland
	Version Biennale Informatique Du Centre Pour L'image Contemporaine	Switzerland
	Triennale De Sculpture Contemporaine En Plein Air	Switzerland
	La Triennale Internationale Du Papier	Switzerland
	Biennale Dell'immagine Switzerland Schweizerische Triennale Der Skulptur In Bad Ragaz Und Vaduz	Switzerland

	Sharjah International Art Biennial	United Arab Emirates
	London Biennale	United Kingdom
	Liverpool Biennial	United Kingdom
	Whitney Biennial	USA
	Palm Beach International Sculpture Biennale	USA
	Santa Fe Biennial	USA
	SITE Santa Fe International Biennial	USA

Kaynak: karaart.com³¹

³¹ <http://karaart.com/art.bi-triennials/bi-triennials/bi-triennials.html>

Ek-3 Antalya İli Kültür ve Sanat Etkinlikleri

Etkinlik Çeşidi	Etkinliğin Adı	Yapıldığı Yer
Festivaller	653.Tarihi Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşleri, Festival, Kültür, Sanat ve Müzik Etkinlikleri	Elmalı
	9 Mart Kutlamaları	Serik
	Abdal Musa'yı Anma Törenleri	Tekke-Elmalı
	Alanya Kültür Sanat ve Turizm Festivali	Merkez
	Alanya Tokar Şenliği	Alanya
	Altınbeşik Kültür ve Turizm Festivali	İbradı
	Ayran Festivali	Cevizli
	Başak Festivali	Salihler
	Belenovası Nar Festivali	Manavgat
	Boğazkent Caretta Caretta ve Kuş Şenlikler	Boğazkent
	Bozova Keşkek Şöleni	Korkuteli
	Çığlık Nar Festivali	Çığlık
	Dağbeli (Çubukbeli) Festivali	Dağbeli
	Dayanışma Şenliği	Akseki
	Elmalı Avlan Gölü Kıyısında 3.Göl Şenliği	Elmalı
	Finike Festivali	Finike
	Gazipaşa Atatürk'ü Anma ve Çekirdeksiz Nar Festivali	Gazipaşa
	Geleneksel Abdal Musa Sultan'ı Anma Törenleri	Elmalı
	Geleneksel Toplu Sünnet Şöleni	Kemer
	Hıdrellez Şenlikleri	Elmalı
	İbradı Üzüm Bayramı	İbradı
	İbradı Üzüm Festivali	İbradı
	Kafi Baba Anma Törenleri	Finike
	Kalkan Denizcilik Şenlikleri	Kaş
	Kardelen Festivali	Akseki
	Kaş Likya Kültür ve Sanat Festivali	Kaş
	Kemer Haliday Karnaval	Kemer
	Kemer Karnavalı	Kemer
	Kemer Nar Festivali	Kemer
	Kemer Yaz Sonu Şenlikleri	Kemer
	Kervan Festivali	Akseki
	Keşkek Festivali	Akseki
	Konyaaltı Karnavalı ve Yaz Şenlikleri	Merkez
	Korkuteli Kiraz Festivali	Korkuteli
	Kutlama Günü (Pilav Günü)	Akseki
	Manavgat	
	Nar Festivali ve Atatürk'ün İlçeye Gazipaşa Adının Vermesinin Yıldönümü Etkinlikleri	Gazipaşa
	Noel Baba Dünya Barışına Çağrı Etkinlikleri	Kale
	Noel Baba Sempozyumu	Kale- Demre
	Noel Baba Şenlikleri	Kaş
	Oba Belediyesi Kültür Sanat ve Portakal Festivali	Alanya
	Ormana Üzüm Festivali	İbradı
	Side Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali	Side
	Şehzade Korkut Etkinlikleri	Korkuteli

	Turizm Yaz Sonu Şenlikleri	Merkez
	Uluslararası Hasyurt Tarım Fuarı	Finike
	Uluslararası Sualtı Günleri	Kemer
	Uluslararası Kaş-Lykia Kültür ve Sanat Festivali	Kaş
	Üzüm Bayramı	Merkez
	Üzüm Ve Balık Festivali	Merkez
	653.Tarihi Elmalı Yeşil Yayla Yağlı Pehlivan Güreşleri, Festival, Kültür, Sanat ve Müzik Etkinlikleri	Elmalı
Sportif Etkinlikler	Alanya Hentball Festivali	Alanya
	Alanya Plaj Hentball Avrupa Şampiyonası	Alanya
	Alanya Uluslararası Dağ Bisikleti Şampiyonası	Alanya
	Alanya Uluslararası Ritmik Cimlastik Şampiyonası	Alanya
	Alanya Uluslararası Sokak Hentbol Yarışması	Alanya
	Alanya Uluslararası Triatlon Şampiyonası	Alanya
	Alanya Uluslararası Plaj Voleybolu	Alanya
	Alanya Urbanball Festivali	Alanya
	Alanya Yerel Tenis Turnuvası	Alanya
	Atatürk Halk Koşusu ve Yari Maratonu	Alanya
	Duatlon (Bisiklet Ve Koşu)	
	Elmalı - Yeşilyayla Yağlı Pehlivan Güreşleri Kültür. Sanat ve Spor Etkinlikleri	Elmalı
	Gündoğmuş Yağlı Güreş Festivali	Gündoğmuş
	Halı Saha Futbol Turnuvası	Kemer
	Mauntainbike Cup (Dağ Bisikleti)	Alanya
	Plaj Futbolu	Alanya
	Ralli Of Türkiye	Kemer
	Streetball (Sokak Basketbol)	Alanya
	Sünnet Şöleni ve Yağlı Güreş Etkinlikleri	Kemer
	Tenis Turnuvası	Alanya
	Triatlon	Merkez
	Uluslararası Alanya Beach Handball (Alanya Sokak Hentbolü)	Alanya
	Uluslararası Alanya Triatlonu	Alanya
	Uluslararası Street Hentbol Turnuvası	Alanya
	Uluslararası Basketbol Turnuvası	Merkez
	Yüzme Maratonu	Alanya
Sanatsal Etkinlikler	Alanya Uluslararası Karikatür Yarışması	Alanya
	Antalya Altın Portakal Film Festival	Merkez
	Uluslararası Piyano Festivali	Merkez
	Kemer Deniz Kızı Halk Konseri	Kemer
	Manavgat Geleneksel Halk Konseri	Manavgat
	Phaselis Art Days	Kemer
	Serik Sanat Şöleni	Serik
	Serik Uluslararası Aspendos Opera Ve Bale Festivali	Serik
	Uluslararası Akdeniz Karikatür Yarışması	Alanya
	Uluslararası Aspendos Opera ve Bale Festivali	Serik

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI : **Özgür KAYAPINAR**

Doğum Tarihi ve Yeri : **22.06.1979**

Medeni Durumu : **Bekar**

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : **Halide Edip Lisesi**

Lisans Diploması : **Cumhuriyet Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü**

Yükseklisans Diploması:

Tez Konusu :

Yabancı Dil / Diller : **İngilizce**

Bilimsel Faaliyetler

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler : **Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Heykel Sempozyumu**

Çalıştığı Kurumlar : **Ayyıldır Mermer Maden San. Tic. LTD ŞTİ**

Adres : **Yatağan-Muğla**

Tel. no : **0252-5729856**